

PUTOVANJA

**Na kraju sveta:
Između prirode
i postapokalipse**

ULTRA TRAIL

**Stara planina
Jahorina**

DESTINACIJE

**Evropski pešački
putevi**

OUTDOOR

**Aplikacije
za smart
uređaje**

MARKET

**Solarni paneli
i punjači
najboljih 9 uređaja**

KAMPOVANJE & TRAIL SAVETI

UKOLIKO VOLITE PRIRODU, PLANINU I TRČANJE
ONDA ĆETE SE U TRAIL ZALJUBITI NA PRVI KORAK.

Planine su idealno mesto ukoliko želite da odete na vikend iz grada i potpuno se posvetite trail-avanturizmu. Ukoliko nemate iskustvo trčanja po planinama, važno je da trčite u društvu onih koji ga već poseduju, da idete po markiranim stazama, ali i da imate odgovarajuću opremu. Pored trčanja, odmor na planinama možete iskoristiti i za kampovanje sa društvom. Može li se zamisliti lepše proveden dan ako tokom dana trčite po predivnim planinskim krajolicima, a onda uveče sedite i časkate uz gitaru i gledate u zvezdano nebo?

Evo predloga kako bi trebalo da izgleda vaša oprema za trail:

Kada je reč o opremi za trail, veoma je bitno da je imate što manje na sebi, kao i da bude veoma funkcionalna. Dry fit majica i šorts/helanke i kompresione čarape se podrazumevaju.

Sledeća stavka je ranac. I to kakav ranac – pre svega anatomske jer treba da prianja uz telo. Treba da ima i dodatke za bidone, gelove itd. Novi modeli trail rančeva imaju u sebi ugrađenu tehnologiju platna koja omogućava isparavanje znoja sa leđa što je veoma važno kako ne bi bili konstantno mokri po leđima.

U rancu treba da imate i šuškavac jaknu sa kapuljačom. Prvenstveno jer je na planinama hladnije nego u gradu, a i ukoliko se desi da padne kiša, možete da izvučete keca iz rukava (ranca). Bitno je i da jakna poseduje reflektujuće elemente kako biste bili vidljivi budući da se možete naći u ne tako preglednim krajolicima. Ponekad su potrebne i rukavice, naročito ukoliko je planina malo oštrelje klime.

Obavezno zaštitite glavu – kapom, maramom, vizirom, trakom ili kačketom, a nosite i naočare. Pomoću njih ćete se štiti ne samo od Sunca već i od insekata.

Ono šta vam je takođe potrebno kada trčite trail jesu štapovi. Oni mogu biti karbonski i aluminijumski, celi i rasklopivi. Posavetujete se sa organizatorima trke ili iskusnim trail trkačima u vezi trase kako bi znali koju vrstu štapa da ponesete. Važno je da znate da trail ne podrazumeva samo trčanje već i hodanje, penjanje, spuštanje i veoma je bitno da imate sredstvo putem kojeg ćete se oslanjati, ali i opipavati tlo pod kojim hodate.

Ponesite i sat jer, pored standardnog merenja vremena, pejsa i otkucaja srca, ostaje zabeležena i mapa/trasa kuda ste prošli. I to ne samo za uspomenu, već ukoliko se izgubite, da znate kuda tačno da idete kako bi se vratili na pravi put :)

Poslednja, ali veoma važna stvar jesu patike. Za trail su vam potrebne patike prilagođene okolini u kojoj se nalazite i sa tim znajte da nema šale. Ne možete trčati u patikama namenjenim betonu ili tartanu, već u patikama namenjenim upravo za trail. Ono što je veoma važno jeste da patike budu malo dublje i čvršće, da imaju debliju don i krampone, da su stabilne i dobro pričuvaju uz stopalo. Bitno je i da nisu teške, kao i da materijal od kojeg je izrađena membrana bude otporan na vodu, vetar, ali i da apsorbuje znoj. Dobro je ukoliko patika poseduje i Ortholite uložak jer on omogućava da stopalo diše i smanjuje mogućnost bakterijskih infekcija. Važno je i da perle poseduju tzv. „quick“ tehnologiju koja ih fiksira i onemogućuje ono neželjeno odvezivanje u sred trke.

MOŽDA JE OVOG LETA IDEALNA PRILICA DA OBIDETE PREDIVNE PLANINSKE PREDELE KAKO KOD NAS, TAKO I U OKRUŽENJU. ŠUM PRIRODE, SVEŽ VAZDUH, NESTVARNA PRIRODA, OSEĆAJ SLOBODE I OSVAJANJE NAIZGLED NEOSVOJIVIH VISINA MOŽDA SU ODGOVORI ZAŠTO JE TRAIL I KAMPOVANJE SVE POPULARNIJI MEĐU TRKAČKIM SVETOM. UKOLIKO STE VOLJNI ZA OVAJ VID AVANTURE, POSETITE PRODAVNICE INTERSPORTA JER TAMO MOŽETE PRONAĆI KOMPLETNU OPREMU ZA KAMPOVANJE I TRAIL.

INTERSPORT

MOJA PLANETA

BESPLATNI OUTDOOR MAGAZIN / 1.jun 2017.

→ MARKET

56 Solarni paneli i punjači

Modeli koje vam predstavljamo su testirani i na terenu i u laboratoriji, gde je provereno da li su navedeni parametri u vezi sa težinom, snagom itd tačni.

62 Berim

Mokra gora, Berim Via Ferrata, Bubski šiljak, Zubin potok - sve to su posetili planinari iz Kikinde, Novog Sada, Bačke Palanke, Beograda i Padeja...

→ VIA FERRATA

118 GSS SRBIJE Spasioci u akciji - Potrage, spasavanja i edukacija

VISOKOGORSTVO

16 Visoki Atlas

Uspon na Jebel Toubkal u Maroku, u organizaciji PK „Balkan”...

LJUDI

28 Najpoznatiji Šerpa na svetu

Ovo je priča o Tenzingu Norgayu...

36 Brzinski po-hod na Everest

Španski ultramaratonac i alpinista

PLANINARENJE

74 Kablar

82 Povlen

86 Uspon na Mali i Veliki Štrbac

Kilian Jornet osvojio najviši vrh sveta za samo 26 sati!

ULTRA TRAIL

38 Stara Planina

U drugoj trci ovogodišnje Lige učestvovalo je više od 330 trkača iz zemlje i sveta...

50 Jahorina

Ultra-Trail
Poslednjeg vikenda jula održaće se treće izdanje takmičenja...

OUTDOOR

108 Outdoor aplikacije

Neke od ovih popularnih aplikacija nisu ništa više nego zanimljive igračke koje mogu da vas za-

i inspirišite se na putovanje. O životu iznad arktičkog kruga piše Aleksandra Jelisejeva...

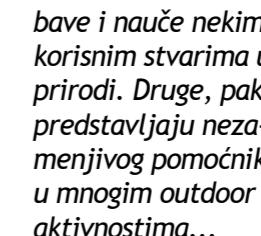
127 Odmor na najjužnijim ruskim ostrvima

Ako vas privlači odmor u divljini s ekskluzivnim pogledom na Severnu Koreju - ovo je destinacija za vas...

WWF

132 Ugrožene vrste na ivici istrebljenja

Danas je ugroženo gotovo 30 posto zaštićenih područja svetske prirodne baštine...

PUTOVANJA

122 Na kraju sveta:

Između prirode i postapokalipse
Upoznajte ovu ogromnu zemlju

Projekat „Razvijanje zdravih stilova života kod mladih kroz promociju planinarstva“ sufinansiran je od strane Grada Novog Sada / Gradske uprave za kulturu Grada Novog Sada

INTERSPORT®

**McKINLEY
LABI II**

Dečiji kačket

**McKINLEY
LIANO**

Dečiji šešir

**McKINLEY
MALAKI**

Ženski šešir

**McKINLEY
MALAKI**

Muški šešir

**McKINLEY
LAKSIM**

Muški kačket

**MERRELL
MOAB
VENTILATOR**

Ženske cipele

**McKINLEY
BORA UV 40 15**

Šator

**MERRELL
MOAB
VENTILATOR**

Muške cipele

**MERRELL
MAIPO**

Ženske cipele

**McKINLEY
SUN.SAMOA (UV 30+)**

Suncobran

**McKINLEY
TICO GLS**

Dečija majica

**McKINLEY
TICO**

Dečija majica

**McKINLEY
SOLANO**

Ženska majica

**McKINLEY
SOLANO**

Muška majica

**McKINLEY
TYRO**

Dečije bermude

**McKINLEY
TYRO**

Dečije bermude

**McKINLEY
PEPPINO II**

Ženske bermude

**McKINLEY
PEPPINO II**

Muške bermude

**MERRELL
MAIPO WP**

Muške cipele

**MERRELL
MAIPO WP**

Muške cipele

**McKINLEY
WARDROBE**

Ormar

**McKINLEY
STAND SEAT**

Stolica

**McKINLEY
ARM CHAIR 2**

Stolica

PRATITE NAS I BUDITE U TOKU SA SVIM AKCIJAMA

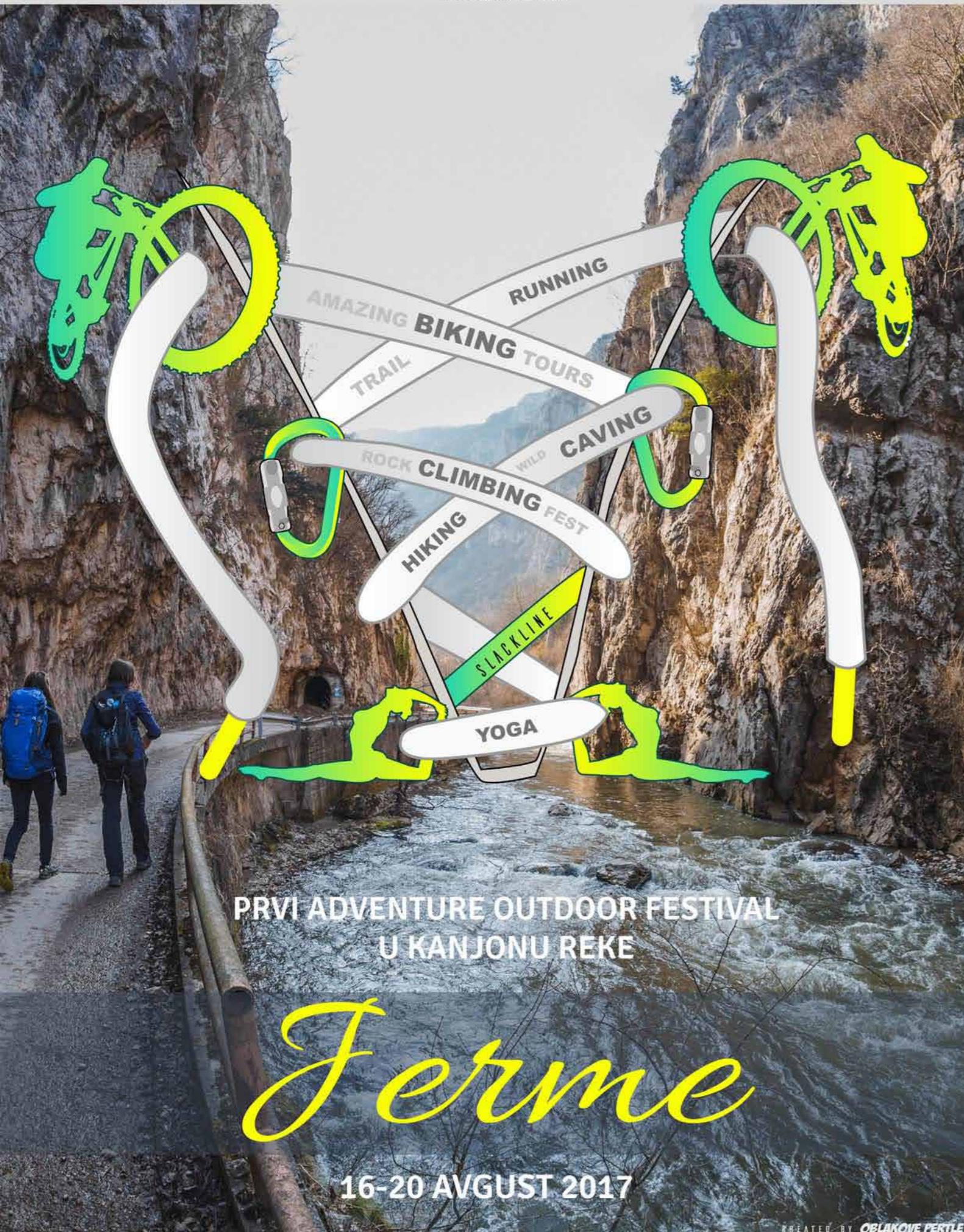
www.intersport.rs

www.intersport.rs/stores

www.facebook.com/IntersportSrbija

MOJA PLANETA 66 • jun-jul 2017.
Besplatni outdoor magazin za aktivan život • PDF izdanje

Osnivač i izdavač:

Studio za dizajn „Smart Art“

Adresa redakcije:

Narodnog fronta 65, 21000 Novi Sad

smartart

Glavni i odgovorni urednik:

Jovan Jarić (jovanjaric@mojaplaneta.net)

Art direktor:

Ivana Ubiparip

Prelom:

Studio za dizajn „Smart Art“

Fotografije:

Dreamstime, SXC, Studio za dizajn „Smart Art“

Advertizing:

062/22-37-47

Izdanje je besplatno i distribuiru se u PDF formatu, putem elektronske pošte. Stari brojevi se mogu dowloadovati iz arhive sa Internet adresi:

www.mojaplaneta.net

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

796.5

MOJA planeta [Elektronski izvor] : besplatni outdoor magazin za aktivan život / glavni urednik Jovan Jarić. - Online izd.- Elektronski časopis. - 2010, br. 1 - . - Mesečno. - Dostupno na <http://www.mojaplaneta.net>

ISSN 2217-3307

COBISS.SR-ID 255946503

Magazin upisan u Registar javnih glasila Srbije pod registarskim brojem:
DE: 000002

Izdavač zadržava sva prava. Svi autorski tekstovi, fotografije i ostali sadržaji objavljeni su uz odobrenje autora. Svi pisani i foto materijali u vlasništvu su Studija „Smart Art“ i autora. Kopiranje, dalja distribucija tekstova (delimično ili u potpunosti) i fotografija u komercijalne svrhe zabranjena je u svim medijima bez pismene dozvole Studija „Smart Art“ i autora. Tekstovi i fotografije se objavljaju isključivo bez novčane naknade. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za sadržaj i istinitost reklamnih poruka i tekstova. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za štamparske i nenamerne greške. Redakcija nije obavezna da vraca i odgovara na primljene rukopise, fotografije i elektronsku poštu.

DOSTUPNO U DIGITALNOM FORMATU
www.novinarnica.net

SLEDEĆI BROJ MAGAZINA „MOJA PLANETA“ IZLAZI 1. AVGUSTA 2017.

EXTREME SUMMIT TEAM

INTERSPORT®

Adresar planinarskih domova iz celog regiona na jednom mestu

Putovanja, planinarenja, najave akcija, kupi-prodaj, izveštaji sa akcija...

Stare brojeve magazina „Moja planeta“ možete skinuti sa Internet adresi:

www.mojaplaneta.net

na linku ARHIVA

Bjelasica i Komovi, Nacionalni park „Biogradska Gora”

Razmer: 1:60.000

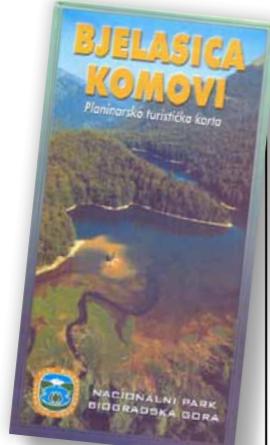
Format: 66 x 94 cm

Format savijene: 12 x 23 cm

Opis: Na planinarsko-turističkoj karti planina Bjelasica i Komovi prikazana je granica nacionalnog parka Biogradska Gora sa granicom zaštićenog područja.

Na poledini karte date su turističke informacije sa fotografijama i tekstovima o planinama Bjelasci i Komovima, nacionalnom parku i gradovima Kolašin, Bijelo Polje, Mojkovac, Berane i Andrijevica, koji se nalaze na obodu planine Bjelasice.

Cena: 450 din. + PTT

Stara planina, park prirode

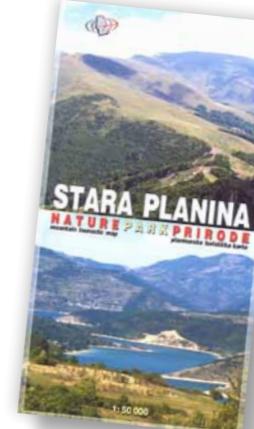
Razmer: 1:50.000

Format: 67 x 96 cm

Format savijene: 12 x 23 cm

Opis: Na planinarsko-turističkoj karti područja Stare planine i Pirotu prikazano je područje parka prirode Stara planina sa granicama rezervata I i II stepena zaštite i lokacijama turističkog sadržaja. Na poledini karte date su fotografije i podaci na srpskom i engleskom jeziku o odlikama oblasti Stare planine, flori, faunu i vegetaciju ovog područja i turističkim objektima i izletištima. U prilogu je data karta područja parka prirode i turističke regije u sitnijoj razmeri.

Cena: 450 din. + PTT

Rajac, planinarsko turistička karta

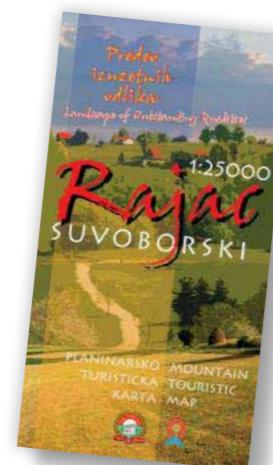
Razmer: 1:25.000

Format: 96 x 67 cm

Format savijene: 12 x 22 cm

Opis: Planinarsko turistička karta Rajca izrađena je u saradnji sa Planinarskim društvom „Pobeda“ i na njoj je prikazano šire područje Rajca: od Ljiga na severu do Koštunića na jugu i od Struganika na zapadu do Boljkovca na istoku.

Cena: 450 din. + PTT

RADAN i okolne planine, planinarsko turistička karta

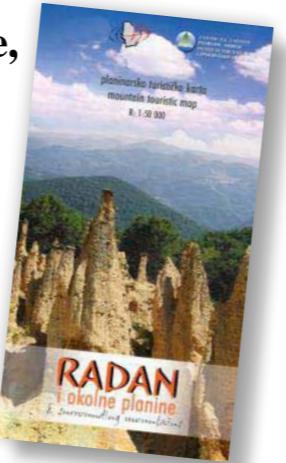
Razmer: 1:50.000

Format: 96 x 67 cm

Format savijene: 12 x 22 cm

Opis: Na karti je prikazano područje planine Radan planine i okolnih planina. Označeni su Đavolja varoš, Caričin grad i Prolom Banja sa turističkim objektima, stazama zdravlja i lovištima. Na poledini karte dati su osnovni podaci o prirodnoj i kulturnoj baštini i turističkim objektima na tom delu Srbije na srpskom i engleskom jeziku sa odgovarajućim fotografijama.

Cena: 450 din. + PTT

Suva planina i Svrliške planine, planinarsko turistička karta

Razmer: 1:55.000

Format: 96 x 67 cm

Format savijene: 12 x 22 cm

Opis: Na karti je prikazana Suva planina i Svrliške planine sa prirodnom i kulturnom baštinom, turističkim objektima i obeleženim planinarskim stazama. Na poledini karte se nalaze fotografije sa odgovarajućim tekstom na srpskom i engleskom jeziku.

Cena: 450 din. + PTT

Valjevske planine, planinarsko turistička karta

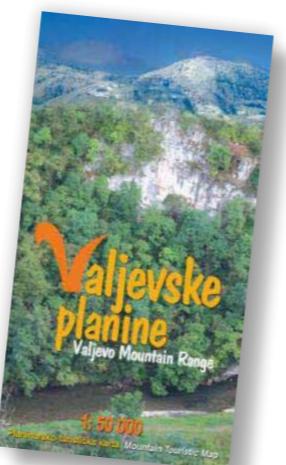
Razmer: 1:50.000

Format: 96 x 67 cm

Format savijene: 12 x 22 cm

Opis: Na karti je prikazano područje Valjevskih planina sa prirodnom i kulturnom baštinom i turističkim sadržajem. Na poledini karte date su fotografije sa odgovarajućim tekstom na srpskom i engleskom jeziku.

Cena: 450 din. + PTT

Divčibare, planinarsko turistička karta

Razmer: 1:6.500

Format: 96 x 67 cm

Format savijene: 12 x 23 cm

Opis: Karta je izrađena na ortofoto podlozi sa prikazom turističkog sadržaja, planinarskim stazama, označenim vidikovcima i dr. Na poleđini karte dat je tekst sa fotografijama o turističkom sadržaju na srpskom i engleskom jeziku.

Cena: 450 din. + PTT

Nacionalni park „Fruška gora”

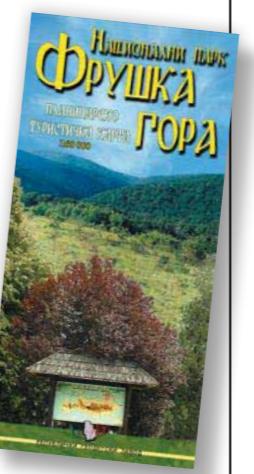
Razmer: 1:60.000

Format: 96 x 55 cm

Format savijene: 12 x 25 cm

Opis: Na planinarsko-turističkoj karti prikazano je područje nacionalnog parka Fruška Gora sa granicama zaštićene zone, granicama I, II i III stepena zaštite. Na poledini karte nalaze se informacije o Fruškoj Gori i Sremskim Karlovcima sa fotografijama.

Cena: 450 din. + PTT

Vlasina, predeo izuzetnih odlika

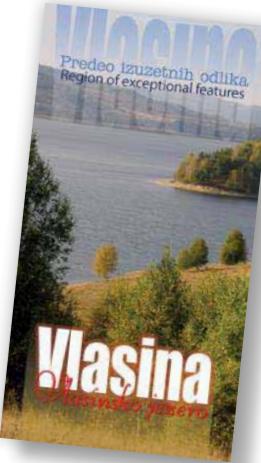
Razmer: 1:30.000

Format: 97 x 96 cm

Format savijene: 12 x 22 cm

Opis: Karta prikazuje područje Vlasinskog jezera sa širim okruženjem, zaštićeno krajem 2005. godine kao predeo izuzetnih odlika „Vlasina“ i kategorisano kao prirodno dobro od izuzetnog značaja za Srbiju. Na poleđini karte dat je tekst na srpskom i engleskom jeziku sa podacima o ovom predelu.

Cena: 450 din. + PTT

Nacionalni park „Tara”

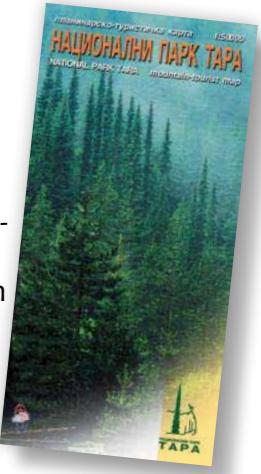
Razmer: 1:50.000

Format: 75 x 60 cm

Format savijene: 12 x 25 cm

Opis: Na planinarsko-turističkoj karti prikazano je područje NP „Tara“ sa rezervatima prirode, planinarskim i pešačkim stazama i turističkim sadržajem. U prilogu su fotografije vrsta biljaka i životinja. Na poledini karte dati su plan grada Bajina Bašta i karta Šarganske osmice, kao i opisi turističkih izletišta.

Cena: 450 din. + PTT

DUT door shop

Prodavnica planinarske i kamp opreme Outdoor shop

Popust do 30%

Mogućnost plaćanja na rate, čekovima građana

Promocija traje od 1. do 30. juna

Višegradska 6, lokal 9, Beograd. Tel. 011/3613604

Distributer:
magazin „Moja planeta“
Karte možete naručiti na e-mail:
magazin@mojaplaneta.net

EVROPSKI PEŠAČKI PUTEVI

UKRATKO O...

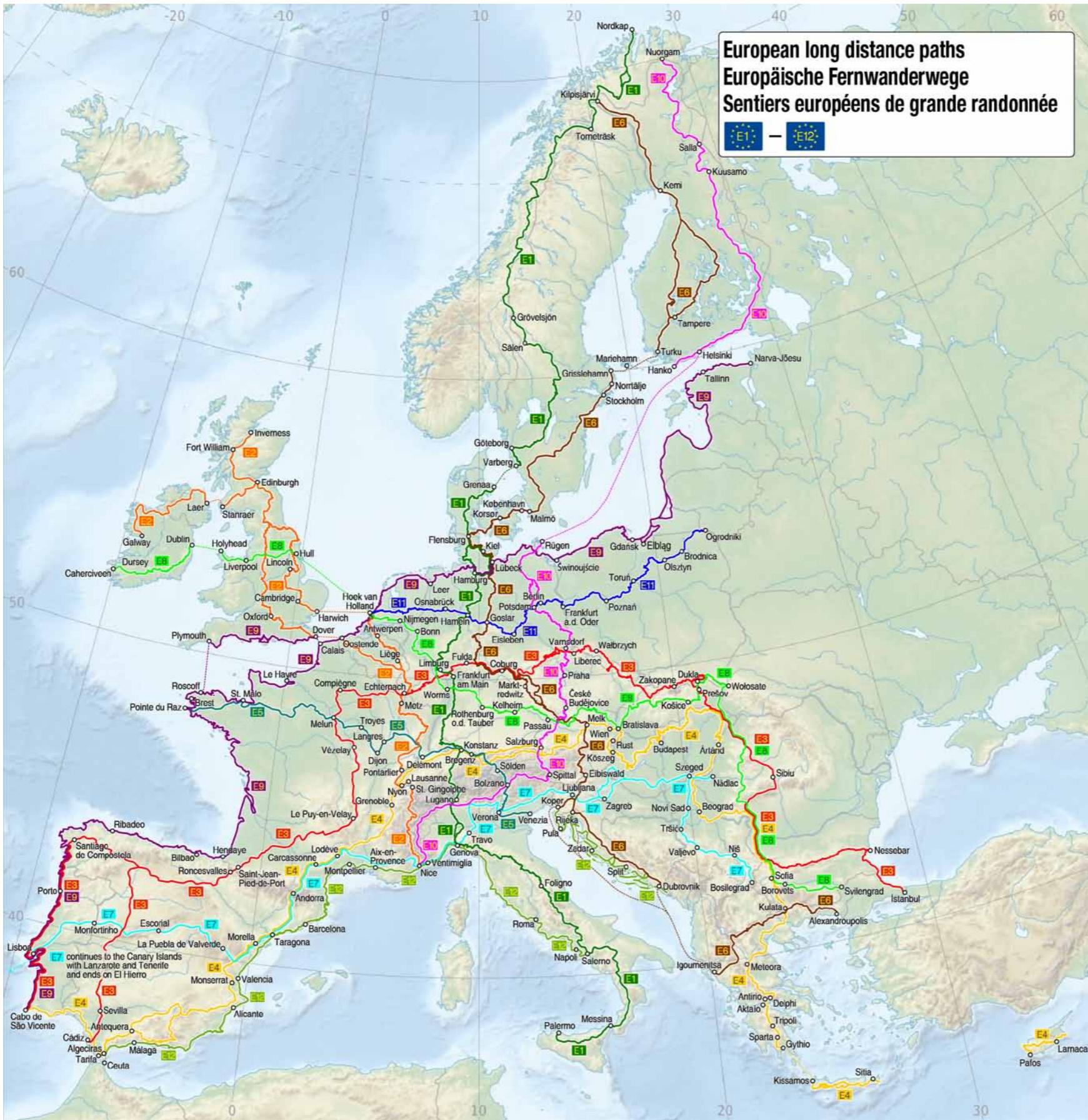
Evropski pešački putevi su mreža dugih pešačkih staza koje presecaju skoro celu Evropu. Prvi drugoprugaški pešački put u Evropi bio je „Nacionalna plava staza“ u Mađarskoj, koje je otvorena 1938. godine. Ideja o transnacionalnim pešačkim putevima je postala ostvariva formiranjem Evropske unije. Evropski pešački putevi su osmišljeni od strane Evropske pešačke asocijacije (European Ramblers' Association).

EVROPSKI PEŠAČKI PUTEVI

Evropski pešački putevi su mreža dugih pešačkih staza koje presecaju skoro celu Evropu. Načelno, koriste se nacionalni lokalni pešački putevi. Postoje zvanične oznake svih 12 pešačkih puteva koliko ih je do danas, ali se u lokalnu poštovanju lokalni načini markiranja staza. Staze obično markiraju volonteri i lokalni planinarski i pešački klubovi. Dvanaest E-puteva pokriva više od 55.000 km širom Evrope. Najnoviji put E12 proteže se od juga Španije, preko Francuske, pa sve do Sicilije. Za našu zemlju i region, najznačajnije staze su E4 koja prolazi kroz Srbiju, E6 - kroz Sloveniju i Hrvatsku i E7, koja prolazi kroz Hrvatsku i Srbiju.

Spisak Evropskih pešačkih puteva

- E1** - Norveška • Švedska • Danska • Nemačka • Švajcarska • Italija
- E2** - Irska • Velika Britanija • Holandija • Belgija • Luksemburg • Francuska
- E3** - Portugalija • Španija • Francuska • Belgija • Luksemburg • Nemačka • Češka • Poljska • Slovačka • Mađarska • Rumunija • Bugarska • Turska
- E4** - Portugalija • Španija • Francuska • Švajcarska • Nemačka • Austrija • Mađarska • Srbija • Rumunija • Bugarska • Grčka • Kipar
- E5** - Francuska • Švajcarska • Nemačka • Austrija • Italija
- E6** - Finska • Švedska • Danska • Nemačka • Austrija • Slovenija • Hrvatska • Grčka • Turska
- E7** - Portugalija • Španija • Andora • Francuska • Italija • Slovenija • Hrvatska • Mađarska • Srbija
- E8** - Irska • Velika Britanija • Holandija • Nemačka • Austrija • Slovačka • Poljska • Ukrajina • Rumunija • Bugarska • Turska
- E9** - Portugalska • Španija • Francuska • Velika Britanija • Belgija • Holandija • Nemačka • Poljska •
- Kalinjingradska oblast • Litvanija • Letonija • Estonija
- E10** - Finska • Nemačka • Češka •

Kalinjingradska oblast • Litvanija • Letonija • Estonija

Austrija • Italija • Francuska • Španija
E11 - Holandija • Nemačka • Poljska
E12 - Španija • Francuska • Italija

European long distance paths
Europäische Fernwanderwege
Sentiers européens de grande randonnée

Sajt Evropske pešačke asocijacije koji pruža puno korisnih informacija i saveta:
www.era-ewv-ferp.com/frontpage

Planinarski tabor Grbaja Prokletije 2017.

Velji vrh 2196 m
Očnjak 2185 m
Volušnica 1879 m
Popadija 2056 m
Karanfil Ljuljaševića 2240 m

Visokogorstvo
Planinsko trčanje
Alpinizam

III Planinska trka Volušnica 2017.

Trka će biti održana 9. 7. 2017. sa startom u 9.00
Rezultati će se bodovati za ligu planinskog trčanja PSS.

Detaljnije o događaju i dodatne informacije na www.pk-radnicki.rs

6-10. jula 2017.

Vlada republike Srbije – Ministarstvo omladine i sporta i grad Beograd – Gradski sekretarijat za sport i omladinu, doprineli su u značajnoj meri realizaciji naših projekata obezbeđivanjem neophodnih sredstava za njihovo finansiranje.

- 6. 7. Polazak iz Beograda u 21.00
- 7. 7. Velji vrh / 2196 m
Postavljanje šatora i smeštaj u domu PK Radnički Branko Kotlajić / 1150 m).
- 8. 7. Vrh Karanfil Ljuljaševića / 2240 m. Alternativni uspon na vrh Očnjak / 2185 m.
- 9. 7. Start planinarske trke u 9.00 markiranim stazom.
Planinari kreću u 9.15 do vrhova Volušnica, Talijanka i Popadija.
Proglašenje pobednika i dodela medalja najboljim učesnicima,
dodela zahvalnica planinarskim klubovima za učestovanje na Taboru.
Polazak za Beograd u 18.30, gde po planu stižemo u ponedeljak oko 5.00 časova ujutru.

Prijave, uplate i sve dodatne informacije kod vodiča:
Bojan Milovanović,
planinarski vodič MB 466
ili u prostorijama PK Radnički
četvrtkom od 19.00 u
ulici Vojvode Šupljikca 31 u Beogradu.

PLANINSKA TRKA VOLUŠNICA 2017

Treću godinu zaredom PK Radnički organizuje planinsku trku u masivu Prokletija u dolini Grbaja, u okviru Planinarskog tabora.

Trka će biti održana
9. 7. 2017.
sa startom u **9.00**

Rezultati će se bodovati za ligu planinskog trčanja PSS.

VAŠE I NAŠE OMILJENE PROKLETIJE NA NAJLEPŠI NAČIN

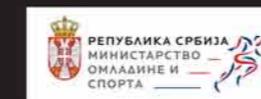
Visokogorstvo
Planinsko trčanje
Alpinizam

Detaljnije o događaju i dodatne informacije na www.pk-radnicki.rs

Prijave, uplate i sve dodatne informacije kod vodiča:
Bojan Milovanović,
planinarski vodič MB 466
ili u prostorijama PK Radnički
četvrtkom od 19.00 u
ulici Vojvode Šupljikca 31 u Beogradu.

Vlada republike Srbije
– Ministarstvo omladine i sporta i grad Beograd
– Gradski sekretarijat za sport i omladinu,
doprineli su u značajnoj meri realizaciji
naših projekata obezbeđivanjem neophodnih
sredstava za njihovo finansiranje.

6-10. jula 2017.

Učesnici stazu mogu prelaziti u skladu sa svojim fizičkim mogućnostima.
Po uzrastu takmičari će biti podeljeni na juniore,
seniore i veterane.

Trasa trke prelazi preko nekoliko, gotovo jedinih, travom prekrivenih vrhova u komšiluku kamenih gorostasa. Staza deluje prilično pitomo i bezazleno, ali ipak je fizički i kondiciono dosta zahtevna. Dugačka je oko 14 km sa visinskom razlikom od oko 1400 m. Specifičnost je i to da je u prvih 5 km smešteno 1200 m uspona.

Na trku možete doći sopstvenim prevozom ili organizovanim prevozom koji kreće 6. 7. 2017. u 21.00 a враћa se 10. 7. u ranim jutarnjim satima,

VISOKI ATLAS

VI
SOKI
GOR
STVO

Uspon na Visoki Atlas, Jebel Toubkal (4.167 mnv), u Maroku, u organizaciji **PK „Balkan“** iz Beograda...

Umaju 2016. godine PK „Balkan“ organizovao je uspešan uspon na najviši vrh Maroka i Severne Afrike. Tada je na vrh izašlo 26 od 27 učesnika. Zadovoljni onim što smo tada videli i doživeli, odlučili smo da uspon ponovimo i ove godine, ne očekujući na preveliki broj prijavljenih. Međutim, grupa je brzo formirana, te uveliko premašila po brojnosti prošlogodišnju. Četrdeset i šest prijavljenih planinara iz Srbije, Makedonije, Crne Gore i Republike Srpske. Veliki broj učesnika i za jednodnevnu akciju u Srbiji, a kamoli za vođenje ture na drugi kontinent. O sigurnosti učesnika uspona vodilo je računa pet vodiča kluba.

Iz Beograda smo krenuli 11. maja u večernjim satima. Okupljanje na aerodromu, zajedničko fotografisanje sa majicama i zastavama klubova, oprštanje sa prijateljima i rodbinom koji su došli da nas isprate.

Let do Milana završio se turbulencijama, skakanjem i propadanjem aviona, te je adrenalin na početku puta bio uvod u sve interesantne i divne stvari koje su nas čekale u danima pred nama. U Milatu nas je dočekala magla, oblaci koji se valjaju nad zemljom i kiša koja je pljuštala. Neka neprijatna hladnoća, pa je sve više ličilo na poznu jesen pre nego na odlazak pod afričko Sunce. Vreme do jutarnjeg leta provodili smo lutajući avetijski praznim aerodromom, časkajući, spavajući po podovima, klupama ili na brdu rančeva i opreme. Jutarnje čekiranje, ukrcavanje i već smo bili nad tirkiznim, blistavim Mediteranom. Sletanje na aerodrom u Marakešu i prvi kontakt sa blještavim afričkim Suncem, niskim i širokim nebom, prozračnim vazduhom kroz koji se oseća onaj sveprisutni miris peska koji se svuda uvlači. I titravi odsjaj

venca Atlasa koji se već vidi iz Marakeša, sa udaljenosti od sedamdesetak kilometara. Pogađanje i cenzkanje sa taksistima za prevoz do grada i već smo uvučeni u vrtlog brzine, boja, zvukova, sirena, buke, slika koje promiču kraj taksija. Sve je crveno, braon, oker, prašnjava, zgrade, zemља, vozila, ljudi, drveće... Teško je razlikovati na prvi pogled koje su stare a koje nove građevine. Marakeš je poznat je i po nadimcima „crveni grad“ i „biser juga“. Uz Fes, Meknes i Rabat ubraja se u četiri „kraljevska grada“ Maroka. Osnovan ga je Ibn Tahfin, prvi kralj dinastije Almoravida, 1062. godine. Zbog brojnih arhitektonskih zdanja upisan na UNESCO-vu listu svetske baštine u Africi.

Smeštamo se u hotel u samom centru grada. Klasična arapska zgrada sa centralnim dvorištem i palmom u sredini, oko koje se nižu

polumračne, orijentalne sobice. Debelih zidova koje garantuju prijatnu hladovinu i zaštitu od Sunca koje nemilosrdno prži i okolne buke. Mistika života Orijenta... Ostavljamo stvari i što pre izlazimo da se umešamo u gradsku gužvu i istraživanje grada. A Marakeš je zaista grad koji ume da opčini i uvuče u sebe. Čudan spoj severne Afrike i francuske kulture, nespustane, divlje snage podsaharske Crne Afrike, Mediterana, Sahare, Berbera i Arapa. Grad pulsira snažnim ritmom koji se oseća svuda. Glavna znamenitost grada - Džema el Fna, srednjovekovna pijaca i gubilište, danas je mesto koje vrvi od prodavaca svake vrste. Od prodavaca kineskih kopija satova, proricača sudbine, majstora tetovaže kanom, preko krotitelja zmija i majmuna, igrača, pevača, zubara koji na licu mesta vade zube, slepih prosjaka do prodavaca

O Maroku

Kraljevina Maroko je država u severozapadnoj Africi. Izlazi na Sredozemno more i Atlantski ocean, a od Evrope je odvaja Gibraltarski moreuz. Samo ime Maroko potiče od bivše prestonice Marakeš (znači „Božja zemlja“, na berberskom jeziku). Prvi zabeleženi stanovnici ovog područja bili su Berberi koji su ovde živeli još u drugom milenijumu pre Hrista. Tokom sedmog veka stigli su arapski osvajači sa istoka i doneli islam. Godine 1666. lokalni vladar sa severoistoka, Ar-Rašid zauzeo je Fes, a zatim i većinu marokanske unutrašnjosti, utemeljivši tako dinastiju Alavi koja vlada Marokom do danas. Godine 1912. Maroko je postao francuski protektorat pod formalnom upravom sultana. Severni deo zemlje dospeo je pod upravu Španije. U drugoj polovini pedesetih godina 20. veka, Maroko započinje borbu za osamostaljenje. Godine 1956. Maroko postaje nezavisna monarhija.

Sa oko 34 miliona stanovnika, Maroko je četvrta arapska zemlja. Glavni jezici stanovništva su arapski i berberski kojim se govori uglavnom u planinskim krajevima. Stanovništvo Maroka je mešavina raznih skupina, od starosedelaca Berbera, preko doseljenika iz podsaharske Afrike, te izbeglica sa iberijskog poluostrva. Državna religija je islam kojoj pripadaju gotovo svi stanovnici.

najrazličitije hrane i voća. I sve to pod otvorenim nebom i blještavim Suncem, masa ljudi koji se tiska, gura, nekud cirkuliše, uz zvukove zurli, doboša, udaraljki... Kako dan odmiče čini mi se da buka postaje intenzivnija, damari grada sve jači, i sa prvim zvezdama trg se pretvara u epicentar sveopštег ludila, uz vatre, igru, pesmu, vrisku, gde više nemam utisak da sam stranac kome se neko trudi da nešto proda i izvuče neki dirham, već kao da su svi tu zbog nekog svog unutrašnjeg ludila, transa, haosa, zadovoljstva, druženja, nadmetanja koje traje dok potpuno ne klonete bez snage. Tri dana smo proveli obilazeći palate i parkove, natkrivene tržnice i sukove prebogate najraznovrsnijom robom, otkrivajući ušuškane restorančiće i

kafanice po krovovima zgrada odakle se pruža pogled na asimetriju i arhitektonski haos grada, te daleke plave planine na kojima se belasa sneg.

Trećeg dana, prenадraženih čula od utisaka prethodnih dana, konačno krećemo ka planini. Cilj nam je berbersko mestašce Imlil, koje je polazišna tačka za uspon na Atlas. Usput obilazimo i fabriku za tradicionalnu proizvodnju arganovog ulja, koje uspeva jedino u uskom pojusu Maroka i Atlasa, te predstavljamo kako lokalne devojke semenke argana ljušte udaranjem kamenom, ručno cedenje ulja kamenim mlinom, sve do gotovih mirisnih proizvoda za negu kože, kose, lekova, ulja

hranu. Cene visoke, ali dame iz naše grupe ne štede na sebi.

POD ATLASOM

Imlil je mestašce na oko 1.800 metara koje živi od planinarenja i brojnih trekeri koji ovde dolaze. Nekoliko kafea, prodavnica hrane

i jedna radnja za iznajmljivanje polovne planinarske opreme je otprilike sve što se može videti. Ostalo su privatne, berberske kuće, preuređene za prihvatanje i smeštaj planinara i drugih turista. Spolja su kuće neugledne, blatnjave, često ruševne, izgrađene od naboja, cigle

i ko zna kakvih materijala. Izgleda kao kao da su nalepljene jedna na drugu i jednu iznad druge, odvojene uskim prolazima kroz koje se motaju musava, nasmejana deca, mazge i mule, prolaze žene natovarene naramcima sena, te sve stvara potpuno nadrealnu scenu. Unutrašnost kuća

su domaćini preuredili u skladu sa svojim mogućnostima u šarmantna prenoćišta. Sobe koloritne, zidovi poluokrečeni, tavanice od drveta i šindre, spava se i jede na nekoliko nivoa, u podrumu, spratu, terasi. Tepisi, draperije, prašina... I ukusna berberska hrana. Nedostatak u komforu domaćini u potpunosti zamjenjuju svojom ljubaznošću, jednostavnošću, iskrenom toplinom i gostoljubivošću te se svi pomalo osećamo kao kod svoje kuće. Pre-pakujemo opremu za uspon i uz zvezde već tonemo u san.

Uspon počinjemo nakon tradicionalnog doručka, odmah nakon svitanja. Treba što je moguće više izbeći današnju vrelinu jer je staza ka domu bez ikakvog hлада. Do sledećeg sela Armad na 2.000 metara vodi kolski put, a nakon prelaza korita gotovo presahle reke ulazi se u planinarsku stazu. Formiramo uređenu kolonu i lagano se uspinjemo ka domu. Staza je široka, kamenita i prašnjava, nemoguće je izgubiti se. Srećemo veliki broj trekeri koji idu ka domu ili se spuštaju ka dolini. Moguće je i iznajmiti mazgu da odnese rančeve sa opremom ka domu, pa čak i jahati na mazgi do doma. Uz put, na svakih sat vremena hoda nižu se improvizovane tezge i radnjice, gde se prodaje voda, hrana, i što je najlepše - hladni, sveže ceđeni sokovi od

O Atlasu

Atlas je planinski lanac u severozapadnoj Africi, koji se prostire dužinom od 2.300 km kroz Maroko, Alžir i Tunis. Najviši vrh Atласа je Toubkal, sa 4.167 metara, i nalazi se u Maroku. Masiv je svoje evropsko ime dobio po divu Atlassu iz grčke mitologije koji je na svojim leđima držao nebeski svod. Antički pisac Homer i istoričar Herodot, videli su u Atlassu zapadnu granicu tada poznatog sveta. Arapski geografi iz vremena pre ekspanzije islam-a, smatrali su da je Atlas ostrvo između mora i pustinje.

Planine Atlassa grade klimatsku granicu između vlažne klime severozapada Afrike i ekstremno sušne pustinje Sahara. Takođe, planine Atlassa predstavljaju granicu između evroazijske i afričke ploče. Kada se ove ploče pomere, dolazi do zemljotresa. Grad Blida, u središtu Atlassa, bio je dva puta do temelja srušen u zemljotresu u 19. veku. Planine Atlassa bogate su rudama gvožđa, olova, bakra, mermerom, srebrom i zemnim gasom. Atlas ima uglavnom sredozemnu klimu, tako da su leta jako topla a zimi su vrhovi prekriveni snegom koji se održava već deo godine.

U Masivu Atlas žive i rastu brojne endemske životinje i biljke koje su jedinstvene u Africi. Neke od tih vrsta su istrebljene, ili su pred nestankom. Najpoznatiji primerci su magot ili magrebski makaki (vrsta majmuna), atlaski medved (jedini afrički medved, koji je potpuno istrebljen), berberski leopard, berberski jelen, berberska ovca, berberski lav, atlaska zmija...

pomoranje. Blagodat kakvu je skoro nemoguće sresti bilo gde drugde na 2.500 mnv. Trekerski raj...

Od Imlila do doma ima 1.300 mnv i, uz pauze za odmor i osveženje, u dom stižemo za oko sedam sati hoda. Na oko pola puta do doma nalaze se lepi vodopadi i kaskade, te mala đamija u kojoj je sahranjen neki lokalni svetac i gde ljudi dolaze na poklonjenje. Ovde pavimo dužu pauzu.

Dom Refuge de Mouflons nalazi se na 3.207 mnv. Građen je u tradiciji zapadnoevropskih, alpskih domova i predstavlja više nego prijatno iznenađenje u Maroku. Dobijamo dve dvadesetokrevetne sobe sa krevetima na sprat. Dom poseduje i tuševe, dobro opskrbljenu prodavnicu, čebad, prostranu trpezariju. Izležavamo se ispred doma i pričamo o sutrašnjem usponu. Oko pola šest, čim Sunce počne polako da tone iza vrhova postaje značajno hladnije, te se brzo povlačimo unutra. Večera je kvalitetna: vrela čorba, obilje makarona sa prelivom i voće. Dogovor oko uspona i uvlačimo se u vreće za spavanje već oko devet sati uveče.

DO VRHA

Za razliku od drugih ozbiljnijih vrhova gde ustajem oko 23 h da bi na uspon krenuo u ponoć, ovde se izležavam u vreći do pet ujutro. Doručak uz čeone lampe i, dok počinje da se razdanjuje, krećemo ka vrhu do koga ima oko 900 metara visinske razlike. Oprezno se prelazi preko stena gde se nalazi vodopad koji se obrušava i nabujala rečica. Grupa je jako velika, većina ljudi nije nikad prešla preko 3.000 metara, te se sporo krećemo vodeći računa o svakom čoveku. Snega ima

više nego prošle godine i počinje ubrzno iznad doma. Poneli smo derze za svaki slučaj, ali iako je sneg čvrst, nismo ih stavljali jer je staza dobro utabana. Sa izlaskom Sunca postaje toplije, skidamo tehničke jakne i samo u polarima hodamo dalje. Staza nigde nije markirana, te iako je najčešće vidljiva, potreбno je voditi računa i birati put između i preko stenja. Zaobilazimo sneg gde god je moguće. Kod nekolicine ljudi javlja se malaksalost, mučnina i povraćanje. Mislim pre kao posledica jučerašnjeg boravka na jakom Suncu i nedovoljnog pijenja vode, nego kao posledica visine. Najveći broj planinara oseća se odlično, te nakon tri sata hoda izlazimo na greben gde više nema snega. Kamen, sipar i prašina. Odavde do vrha je još oko sat i po vremena hoda. Pravimo češće kratke pauze tek da smirimo disanje i rad srca.

Konačno, 16. maja, oko pola dvanaest nalazimo se na vrhu. Veliki metalni trougao, koje je i simbol Atla pretvara se u pozornicu za fotografisanje. Iako je prognoza najavljivala da će na vrhu biti izmeđeu tri i šest stepeni, čini mi se da je mnogo toplije. Vatra nema i svi smo u majicama sa kratkim rukavima.

Na vrhu se zadržavamo oko sat vremena. Retko za visoke planine.

Kad se samo setim vrhova gde sam se zadržavao ni pola minuta samo da se slikam i spuštao se natrag bežeći od hladnoće... Zaista, jedinstvena prilika da se uživa na vrhu i u pogledu na okolne vrhove koji su preko 4.000 metara. Svi planinari izlaze na vrh - niko nije odustao od uspona. Sačekujemo i najsporije a zatim krećemo ka domu. U povratku se već pomalo oseća iscrpljenost, nekima noge proklizavaju, padaju na siparu i snegu. Bilo je i par ozbilnijih padova i ugruvavanja. Neiskustvo i umor čine svoje. Spuštamo se do doma za oko dva i po sata, pakujemo opremu i tovarimo na mule i sačekujemo ostatak ekipe. Bilo bi lepo opet spavati u domu i tek sutradan krenuti ka Imlilu. Noge su umorne a čeka nas još 1.300 metara spusta. Veliko opterećenje za kolena i konstantno nabijanje prstiju. Neki se spuštaju u Imlil oko pola osam, a neki tek oko pola jedanaest uveče uz svetlost čeonih lampi.

Iscrpljeni bacamo se na hranu, tuširanje i u krevet. Noge bride, kolena zatežu, žuljevi pulsiraju.

Ujutro se vraćamo u Marakeš i nastavljamo turistički deo ture, obilazak ostalih kraljevskih gradova i bisera Maroka, Kazablanke, Rabata, Volubilisa, Fesa... Svašta bi moglo da se piše o krasotama, šarmu i egzotici

ovih gradova, ali to ostavljam svakom putniku da doživi i otkrije sam za sebe. A i ovo je pre svega planinarski časopis...

IZAZOV POD AFRIČKIM SUNCEM

Šta reći na kraju o Atlasu? Što se visine tiče, u rangu je alpskih vrhova. Sa tehničke strane, neuporedivo lakši za uspon. Klasični trekerski vrh, dostupan bez upotrebe tehničke opreme. Suve, blage klime za uspon u prolećnim mesecima. Idealna prilika da se probije magijska granica od 4.000 metara, i uživa u predivnim pejzažima i pogledu sa vrha. Ali... Atlas ne sme da prevari i da se potcenii. Prvog dana uspona potrebno je savladati 1.300 metara uspona do doma pod afričkim Suncem. Drugog dana - 900 metara uspona i 2.200 metara spusta. Ozbiljna visinska razlika i dužinski prilično duga staza te se uspon protegne od izlaska do zalaska Sunca. Za malu grupu planinara ovo je lakši posao. Vođenje grupe od 40 ljudi, različite snage, iskustva i godina, veliki je poduhvat.

Već su počeli da se prijavljuju učesnici za Atlas 2018. godine, pa izvolite...

VUK TUBIĆ,
PK „BALKAN”

KABLAR

TRADICIONALNI USPON

VIA FERRATOM

na Turčinovac

Poštovani prijatelji,

Pozivamo vas na tradicionalni masovni uspon **VIA FERATOM** do pećine **Turčinovac** na **Kablaru**, Ovčar Banja, u subotu, **10. juna 2017.** godine, sa početkom u 7,30 časova.

Uspon organizuje **Klub ekstremnih sportova „Armadilo“ iz Čačka**, u cilju promovisanja planinarstva, alpinizma i nacionalne istorijske baštine u Ovčarsko-kablaškoj klisuri. Namjenjen je svima, od 10 do 75 godina, bez obzira na fizičku spremu.

Prijava traje do 9,30 h, a broj učesnika je ograničen.

Pećina se nalazi u Centralnoj steni, na planini Kablar i poznata je kao sklonište našeg naroda od Turaka u 15. veku. Deo je istorijske baštine, a izgradnjom ove Via Ferate pružila se jedinstvena prilika svim ljudima da izbliza upoznaju deo naše istorije.

Posle uspona, biće postavljen i **ZIP LINE** u dužini od 250 m.

Dodatne informacije:

Danijela Babović

Kontakt:

063/84-118-78

danielbabovic@gmail.com

D
E
S
T

Najpoznatiji Šerpa na svetu

Ovo je priča o **Tenzingu Norgayu** –
čoveku koji se s Edmundom Hillaryem
prije popeo na krov sveta...

Tokom 19. veka u području Himalaja Evropljani su se prvi put susreli s visinskim nosačima tereta koji su im se predstavili kao Šerpe (Sherpe). Naziv Šerpe od tada se komercijalno koristi za sve ljudе koji pomažu i učestvuju u himalajskim ekspedicijama. Zapadnjaci ga često pišu malim početnim slovom podrazumijevajući pod tim nazivom zanimanje, no s obzirom da se radi o narodu mi ćemo ga pisati velikim početnim slovom.

Priča o Šerpama je kompleksna i vrlo zanimljiva. Narodi s tibetanskog platoa, uključujući i Šerpe, oko 11.000 godina žive na velikim visinama i kroz taj dugi vremenski period njihov organizam je vrlo dobro prilagođen nedostatku kiseonika. Za razliku od aklimatizovanih alpinista, puno su izdržljiviji i otporniji na surovu klimu, redak vazduh i visinske bolesti.

Priča o crvenim krvnim zrncima tu ne drži vodu jer, ako se uporede sa belcima, Šerpe ih ustvari imaju prosečno manje. Šerpe iz nizinskih djelova gotovo su anemični prema našim kriterijima iako ne pokazuju simptome anemije. Kiseonik je Šerpama potreban kao i nama, ali se on u njihovoj krvi manje razgrađuje. Zbunjeni naučnici zaključili su da tome doprinosi brža cirkulacija zbog širih krvnih sudova, zbog ređe krvi ne stvaraju se ugrušci, njihova krvna zrnca bolje

upijaju kiseonik, a njihov način disanja osigurava efikasniju cirkulaciju pluća i bolje apsorbovanje kiseonika. Mistična genetska prednost.

Himalajske ekspedicije među pedesetak različitih naroda koji naseljavaju Nepal najradije angažuju Šerpe kada odlaze u osvajanje najviših vrhova. Šerpe su toliko traženi da su danas najugledniji i najbogatiji stanovnici Nepala. Možemo slobodno reći da je Tenzing Norgay pionir današnje reputacije Šerpa u svijetu iako gotovo ništa ne znamo o njima.

Najstariji klanovi Šerpa potiču iz regije Kham s Tibeta. Mongoli su ih u 13. veku svojim osvajačkim prodorima primorali na beg u unutrašnjost Tibeta. Tri veka kasnije ponovno ih proteruju muslimanski osvajači sa zapada. Bežeći, pešice

prelaze Himalaje i naseljavaju područje Khumbu, južno od Mount Everest, a sebe počinju nazivati Sharpa (narod sa istoka). Kasnije talase novih doseljenika područja Khumbu uzrokovali su glad, bolest i povremeni ratovi. Nove pridošlice

su se uklopile u već postojeća naselja ili su gradili nova, stvarajući svoje klanove. Međusobno izolovana sela, rasuta između strmih planinskih prevoja, uzrokovala su da se na relativno malom geografskom području razviju i očuvaju međusobno potpuno različite kulture.

Davno pre nego što se popeo na Everest s Edmundom Hillary,

Tenzing Norgay zao se Namgyal Wangdi. Rinponche samostana Ronbuk, zaključivši da je dijete reinkarnacija bogatog i pobožnog čoveka, preimenovao ga je u Tenzing Norgay (bogati sledbenik vere).

U posljednjem popisu stanovništva Šerpe smatraju samoproglašenim narodom. U starom darjeerinškom popisu stanovništva iz 1901. godine Šerpe se prikazuju kao jedan od četiri tipa Bhotea ili Tibetanaca. Bhote (boutej) potiče od sanskrtskog naziva za Tibet. Šerpe neke običaje Bhotea smatraju primitivnim (otimanje nveste, prinošenje žrtvi i obrednog

klanja). Bhote su društveno niže rangirani od Šerpa, a te statusne razlike primeječuju se i u angažmanu nizijskih i visinskih nosača. Pojedine ekspedicije žele uposlit samo Šerpe, pa su Bhote u nezavidnom položaju u nadmetanju za poslove visinskih radnika.

Usprkos tome, Bhote i Šerpe poštaju miran suživot, druže se i poštaju iste bogove. Tenzing Norgay je čovjek koji je proslavio Šerpe kada uopće nije pripadao tom narodu.

Tenzing Norgay rođen je kao jedanaesto dijete u pastirskom naselju hodočasničkog središta ti-

betantske regije Kharta. Odrastao je na pašnjacima Ghang La gdje je sa sedam godina doživeo prvi susret s legendarnim britanskim alpinistom Georgeom Malloryjem koji je u proleće 1921. godine postavio svoj logor u regiji Kharta, istražujući sjevernu stranu Everest-a. Taj susret duboko se dojmio dečaka, a čizme sa ekserima zauvijek su mu se urezale u sjećanje.

Tridesetih godina Tenzing se s roditeljima zatekao u središtu zemlje Šerpa Khumbuu. Thenzing je radio kao najamni radnik za imućniju porodicu i bio često izložen etničkoj diskriminaciji.

Zaljubivši se u Šerpani Dawa Phuti, on ju je nagovorio na beg jer ga njena porodica nije prihvatala. Novi život započeli su na indijskoj železničkoj postaji Darjeeling. U to doba Nepal je bio izolovan kraljevstvo, a Darjeeling se pretvarao u regrutacioni centar Mount Everest-a. Ekspedicija koja se spremala u osvajanje Everest-a bila je u potrazi za nosačima, no Tenzinga su odbili jer je bio Bhote. Ista priča se ponavljala sledeće dve godine i Tenzing je mislio da nikada neće dobiti posao nosača. Muzao je krave i brao poznati darjeenski čaj između svih uzaludnih pokušaja da

se uposli kao nosač. No, njegova istrajna upornost napokon ga je dovela pred pravu priliku, kada je Eric Shipton odlučio da angažuje više ljudi nego što je u datom trenu bilo raspoloživih Šerpa. U mnoštvu kandidata isticao se osmijeh Tenzinga Norgaya koji je nosio do kraja svoje prve ekspedicije na kojoj ga je Eric uposlio. U razmircama i obračunima između Šerpi i Tibetanca tokom ekspedicije Tenzing se držao po strani izbjegavajući nevolje i družeći se podjednako sa svima bez obzira na nacionalnu pripadnost. Nakon povratka s ekspedicije, s novim parom čizama, naočarama za sneg i Ericovom preporukom, njegov život krenuo je novim smerom. Izgubivši ženu i sina Tenzing je nalazio utehu u penjanju, gradeći dobru reputaciju koja mu je otvarala nove poslove.

Godine 1953. Tenzing je dobio ponudu britanske ekspedicije za sirdara (šef svih radnika na planini). To je bila njegova sedma ekspedicija na kojoj je upoznao pčelara s Novog Zelanda Edmundu Hillary. Ubrzo su postali vrlo dobri prijatelji i ravnopravni partneri kada je tokom uspona na Everest Tenzing spasio Edmundu život nad bezdanom ledenjačke pukotine. Ovo spašavanje zapečatilo je njihovo prijateljstvo koje ih je dovelo napisletku na sam

vrh Mont Everesta. Zajedničkim snagama i međusobnim pomaganjem uspešno su prešli poznatu Hillaryjevu stepenicu koju Šerpe nazivaju Tenzingova leđa.

U 11,30 sati, 29. maja, 1953. godine, njih dvojica stali su na vrh Mount Everesta postavši prvi alpinisti u osvajanju ovog danas mega popularnog vrha Himalaja. Osećaj zajedništva koji ih je povezao na ovom opasnom putovanju na dotad neosvojeni vrh sveta zauvek je ostao ideal planinarske, alpinističke i himalajske etike.

Postali su slavni istog trena. Po silasku s Himalaje u Katmanduu su ih okružili obožavatelji, a Tenzing je postao nova legenda svoga naroda koji je o njemu raspredao priče da ima tri plućna krila. Sve medijske bizarre igre i manipulacije „ko je prvi nogom stao na vrh“ nisu uspele pomutiti njihovo postojano prijateljstvo. Obojica su ostali verni prići za javnost da su istovremeno zakoračili na vrh Everesta, kao da je to važno.

Sada kada je Tenzing uživao svetsku slavu između Bhota i Šerpa nastale su dodatne razmirice o tome koji će od ova dva naroda svojatati Tenzinga Norgaya.

Tenzing je imao dobre razloge zašto se tih godina predstavio kao Šerpa. Invazija Kine na njeg-

ovu domovinu Tibet dovela je do opsade njegovih duhovnih voda, a Dalaj Lamu prisilila na izgnanstvo. Da se izjasnio kao Tibetanac - Bhota verovatno je da bi Kinezi svojatali njegov uspon na Everest, što bi uzrokovalo još veću nacionalnu netrpeljivost.

Tenzing se potpuno assimilirao među Šerpama, postavši tako najpoznatiji i najugledniji Šerpa na svetu. No, u svom srcu bio je i ostao oboje - i Bhota i Šerpa. Nakon osva-

janja Everesta osnovao je Himalajski alpinistički institut u Darjeelingu, gde se podučavaju svi domaći alpinisti bez obzira na njihovu narodnost. Od 1954. godine njegovu školu završilo je preko 100.000 polaznika.

Tenzing Norgay preminuo je 9. maja, 1986. godine u 71. godini života.

IZVORI:
[HTTP://PUTOKAZ.ME](http://PUTOKAZ.ME)
WWW.LUDENS.MEDIA

Brzinski pohod na Everest

Španski ultramaratonac i alpinista **Kilian Jornet** osvojio najviši vrh sveta za samo 26 sati, bez boca s kiseonikom!

Kilian Jornet je 29-godišnji španski ultramaratonac, skijač i penjač, koji se u ponedeljak, 22. maja, oko ponoći, uspeo na Mount Everest nakon samo 26 sati - penjačima u proseku trebaju četiri dana. Da stvar bude bolja, izveo je to bez fiksne užadi i bez dodatne upotrebe kiseonika.

Everest se nalazi na 8.848 metara nadmorske visine i predstavlja ultimativni izazov ljudskom telu čije se funkcioniranje potpuno menja zbog jako niskih temperaturi i vrlo male koncentracije kiseonika u vazduhu, a sam uspon je opasan zbog brojnih lavina, strmih i oštih uspona, te pojave takozvane visinske bolesti. Svake godine planina gasi popriličan broj ljudskih života, a u poslednjih mesec dana čak pet.

Kilian se uspeo severnom, zahtevnijom stranom, prateći tradicionalnu rutu: ABC kamp (6.400 mnv) - Polje 1 (7.000 mnv) - Polje 2 (7.600 mnv) - Polje 3 (8.300 mnv) - vrh. Na visini od 7.700 mnv počeo je da oseća mučninu, povraćao je i dobio grčeve. Ipak, smatrao je da sve jedno može uspeti i da je to samo normalna reakcija tela na uslove, pa je nastavio prema vrhu na koji je stigao 26 sati nakon starta.

Ovaj poduhvat poslednja je stanica njegovog četvorogodišnjeg projekta „Summits Of My Life“ u sklopu kojeg želi postaviti FKT (fastest known time - najbrže poznato vrijeme) za uspone na i

silaske s nekoliko najizazovnijih vrhova sveta. Dosad mu je to uspelo na vrhovima Matterhorn, Kilimanjaro, McKinley i Aconcagua.

Na svojoj stranici navodi da je

ostvario FKT za uspon na Everest, iako neki izvori spominju uspon šerpe Pemba Dorhe, koji tvrdi da mu je trebalo tek nešto više od osam sati, no to nikad nije provereno. Za silazak Kilianu to

nije uspjelo jer je zbog mučnine morao stati i odmoriti pre dolaska u bazni kamp na 5.100 mnv, u kojem je želio da završi svoju avanturu. Stao je dva puta, jednom sam na Polje 3 i drugi put u ABC kampu gde ga je čekao prijatelj Seb Montaz. Ukupno mu je za silazak trebalo 38 sati. Ovo je njegov drugi pokušaj osvajanja Everesta – prvi je bio 2016. godine, no otkazao ga je zbog nepovoljnih vremenskih uslova na planini.

Za ovaj poduhvat pripremao se tako što je dve nedelje boravio na planini visokoj 8.200 metara i trenirao u okružju sa smanjenom koncentracijom kiseonika. U bazni kamp je stigao deset dana pre uspona da bi se aklimatizirao i odradio nekoliko manjih trening-uspona.

Kilian Jornet inače je jedan od najboljih svetskih ultra-trail trkača. Godine 2014. osvojio je svetske kupove u skyrunning-u, vertikalnom kilometru i ultra trčanju. Na nekoliko je staza postavio rekorde, a pobedljivao je na mnogo utrka, uključujući „Ultra Trail Du Mont Blanc“, „Western States Endurance Run“ i „Hardrock 100“.

Kroz neobično detinjstvo i odrastanje na planinama, Kilian je stekao mnoge vrednosti koje se danas promovišu kroz sport, a neke od njih su: jednostavnost i poniznost, poštovanje prirode, odgovornost za vlastite postupke, preuzimanje rizika i ostvarivanje snova.

TEKST: MARTINA ĐODO

3SPORTA.COM

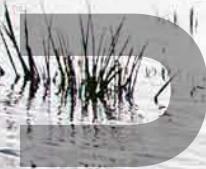
FOTO: KILIAN JORNET FACEBOOK

STARA PLANINA

2017

U drugoj trci ovogodišnje **Lige**, jednoj od najvećih i najtežih planinskih takmičenja u **Srbiji**, učestvovalo je više od **330 trkača iz zemlje i sveta...**

TRA TRAIL

Došla je na red i druga trka u okviru Lige za 2017. godinu. Park prirode „Stara planina“ peti put bio je domaćin jedne od najvećih i najtežih planinskih trka u Srbiji. Više od 330 takmičara iz Engleske, Amerike, Rumunije, Bugarske, Makedonije, Bosne, Crne Gore, Grčke, Švedske i Hrvatske, startovalo je 27. maja 2017. godine na teritoriji opštine Knjaževac, a trka je oborila sve rekorde posećenosti i oduševljenja takmičara stazom i staroplaninskim predelima. Srpska skyranning asocijacija spremila je staze dužine 24, 57 i 108 km koje su dočekale takmičare i pokazale

im najlepše vrhove po kojima nose nazive Sky Trail Babin zub, Ultra trail Midžor i Kopren. I pored nestabilne vremenske prognoze, smenjivanja kiše, susnežice, vetra i sunca, takmičari su pokazali ozbiljan takmičarski duh, solidarnost na stazi i poštovanje prema prirodi. Stara planina se pokazala u pravom svetlu: divlja, nepredvidiva i omiljena trail trkačima upravo zbog toga. Brojnost takmičara iz inostranstva pokazalo je da kvalitetni trkači i Evropa prepoznaju potencijale za trail i skyrunning, kao i da je koncept trke vrlo atraktivan i redak u ovom sportu što daje posebnu draž.

Na trci od 24 km prvi se na cilju kod hotela „Stara planina“ pojavio Marko Stamenković iz Niša sa vremenom od 2 sata i 26 minuta. Drugoplasirani je bio Dragiša Bauer iz Sremskih Karlovaca sa vremenom od 2 sata i 29 minuta, dok je trećeplasirani gost iz Rumunije Florin Nita, zabeležio vreme od 2 sata i 38 minuta. Najbolje rezultate u ženskoj konkurenciji ostvarila je Ksenija Bubnjević iz Novog Sada, inače peta u ukupnom plasmanu, sa vremenom od 2 sata i 46 min. Drugo mesto zauzela je gošća iz Bugarske, Rositsa Beleva sa vremenom 3 sata i 8 min, dok je trećeplasiranoj Engleskinji Alice Wenborn bilo

potrebno 3 sata i 11 minuta da stigne do cilja. Nešto zahtevniji zadatak imali su takmičari na distanci od 57 km, koja je od Babinog zuba, vodila preko Midžora do Beleđa i Toplog dola, kroz carstvo vodopada, nazad do hotela „Stara planina“, gde se nalazio cilj svih trka. Najbrži na ovoj stazi bio je Dušan Bazić sa Kopaonika, s vremenom od 5 sati i 44 min, dok su drugo i treće mesto zauzeli Aleksandar Dimitrijević iz Mladenovca (5 h i 46 min.) i Ratko Maksimović iz Beograda (6 h i 1 min.). Najbrža u ženskoj konkurenciji bila je Miluša Bošković iz Kotora sa vremenom od 7 sati i 11 minuta. Drugo mesto

ULTRA TRAIL

zauzela je Meri Mirčeska iz Makedonije (7 h i 15 min.), dok je trećeplasirana bila Teodora Curta iz Rumunije (8 h i 8 min.).

Prava avantura i veliki izazov za mnoge bila je trka na 108 km, nešto više od 60% trkača je uspelo da završi ovu zahtevnu stazu. Vladimir Panić iz Valjeva kao najbrži istrcao je ovu stazu za 14 sati i 13 minuta. Nakon njega je kroz cilj prošao Dimitar Atanasov iz Bugarske sa vremenom od 15 sati i 31 minut, dok je treće mesto zauzeo Anton Popov sa vremenom od 16 sati i 43 min. Najbrža žena na ovoj distanci bila je Marija Nikolova iz Bugarske sa fantastičnim vremenom od 16 sati i 43 min (to je ujedno i treće

vreme kod muškaraca). Drugo mesto nakon 19 sati i 32 minuta zauzela je Denka Abraševa. Jedan dan i 34 minuta njih tri provele su na stazi i zajedno prošle kroz cilj kao trećeplasirane Nela Lazarević (Niš), Ivana Stanković (Beograd) i Jelena Filipović (Gornji Milanovac).

S obzirom da je ovo najteža trka u okviru Lige i da je Stara planina vrlo nepristupačna i visoka, organizacija se često susreće sa iznenadnim problemima. Porušenim šumskim mostovima, oborenim stablima (zimske izvale), iznenadni snegovi u toku pripreme, vrlo loši makadamski putevi i generalno loša mreža šumskih puteva. Seča drveća, gde se na

određenim deonicama terenci jedva kreću zbog brazda koje kamioni prave, kvarovi vozila, pucanje šatora, jednostavno treba znati i tu drugu stranu. Sve lepo izgleda na fotografijama i jeste najbitnije da trkači budu zadovoljni. To se i desilo ali puno rada, stresa i sredstava stoje iza ovakve manifestacije. To jako dobro znaju organizatori sa Jahorine, iz Istre, Fruške, Prilepa, ali isto tako znaju da sve to vredi kad dobiju gomilu mailova, poruka, poziva, statusa na društvenim mrežama da ste im priredili vanserijski doživljaj. To je ono što organizatora vuče dalje, jer svi u ovoj zajednici žive istu priču. Motiv je isti: ljubav prema prirodi i sportu.

Posebno je zadovoljstvo bilo videti i ambasadora trke, proslavljenog ultramaratonca Jovicu Spajića, koji je pomagao i bodrio sve učesnike na stazi. Promovišući potencijale koje ova planina nudi za avanturizam i aktivan odmor, u narednim godinama se očekuje mnogo veća poseta trkača sa svih meridijana i dostizanje magične brojke od preko 1.000 učesnika na startu.

Kao izuzetan događaj za razvoj turizma, „Ultra trail Stara planina“, dobila je podršku i Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija Republike Srbije, kao i Turističke organizacije Srbije. Značaj ove

manifestacije prepoznali su Hotel „Stara planina“ (SP Resort), Skijališta Srbije, opština Knjaževac, Turistička organizacija i Sportski savez Knjaževac, Marnik Run, Infoteam (Garmin Srbija) i Prima kozmetika. Skyrunning asocijacija Srbije se zahvaljuje svima koji su učestvovali i pomogli u organizaciji ovog događaja, kao i Parku prirode „Stara planina“, „Srbija šumama“, restoranu „Plaža“, Planinskom domu „Šum“ i mnogo-brojnim volonterima.

Vidimo se sledeće godine od 1 do 3. juna na Staroj, nećete zažaliti!

WWW.ULTRAKLEKA.COM

JAHORINA Ultra-Trail

Poslednjeg vikenda jula, na
obroncima planina u okolini
Sarajeva (BiH) održaće
se treće izdanje takmičenja
„Jahorina Ultra-Trail“ ...

Ljubitelje trčanja u prirodi 29. i 30. jula očekuje treće izdanje takmičenja „Jahorina Ultra-Trail“ u okviru kog će se, kao i prethodnih godina, održati četiri trke različite dužine tako da svako za sebe može pronaći mjeru, izazov ili koji su već parametri bitni kada se odlučuju za prijavu. Za razliku od prethodnih izdanja, staze su potpuno nove i cijeli koncept kako smo ih navigirali je drugačiji, tako da smo mi iz Planinarskog društva „Javorina“, kao organizatori, sigurni da će trkači biti oduševljeni onim što će vidjeti. Pitala sam se prije par dana kada bih mogla trčati koju bih izabrala i zaista nisam znala. Ono što mi trkači mogu zamjeriti s pravom jeste težak izbor za koju se trku odlučiti jer su sve odlične.

ŠUMSKIM PROPLANCIMA I BOB STAZOM

Oni već znaju da mi imamo svoje formate trka Mini, Midi, Maxi i Ultra a jedna od novina jeste da su sve staze sad kružne osim Midi Traila koji ove godine startuje s Baščaršije čime je trka dobila još više na atraktivnosti. Maxi i Ultra startuju na Jahorini, ispred hotela „Bistrica“, gdje je ujedno i cilj. Ovo će trkačima više

odgovarati a i nama kao organizatorima će olakšati posao i omogućiti bolju kontrolu i koordinaciju tokom samog takmičenja. Staze se dobrim dijelom podudaraju tako da će se obje ultre spojiti sa stazom Midi Traila kojim su prošle godine trkači bili toliko zadowoljni da smo odlučili i ove dvije najduže trke navigirati istim dijelom. Šta je toliko posebno na tom dijelu? Prije svega podloga koja je raznovrsna jer se sa asfalta prebacujete na livadu, a zatim na planinski puteljak. Potom trčite bob stazom, pa jednostupicama, pa se penjete grebenom Trebevića, trčite planinskim proplancima, bijatlonskom stazom a pri tome krećete s Baščaršije, trčite duž Miljacke, uz strme uske ulice sarajevskog naselja Jarčedoli odakle vam se otvaraju prvi panoramski pogledi na grad da biste na samom vrhu već imali savršen pogled na cijelu sarajevsko-romanijsku regiju po kojoj vijugaju naše staze.

OD MINI DO ULTRA

Mini je 14 km duga staza, idealna za brze trkače, za početnike u trail trčanju, ali i za one kojim je Midi koji se održava dan ranije malo pa žele tokom vik-

Sanja Kavaz

enda završiti dvije trke što je sjajna kombinacija jer se savršeno dopunjaju. Midi je duga 34 km i prava poslastica za ljubitelje trčanja u prirodi koji žele izazov nakon kog će biti odmorni za izlazak, druženje na planini i druge aktivnosti. Maxi dug 69 km je za brze ultraše ili one koji će prvi put probati format ultre jer nema mnogo uspona i nije preteška. Aduti ove staze su izvor Miljacke pored kog prolazi i kanjon kojim se spušta do Sarajeva. Ultra je za iskusne trail trkače a dužinom 104 km nudi slijed različitih cjelina zbog kojih nema monotonije na stazi i koje dodatno intenziviraju doživljaj trke. Staza Ultra Traila je toliko posebna i

takođe raznovrsna jer trkače vodi na Golu Jahorinu, uz i niz ski staze, nekadašnjom trasom uskotračne pruge koja prolazi kroz kratke tunele, via feratu na Romaniji ispod Novakove pećine, kanjon Miljacke a zatim ostatom staze već opisanog Midija. Ultra Trail je za one koji se žele pohvaliti da su u jednom danu obletili Jahorinu, Ravnu planinu, Romaniju i Trebević. Kad tako postavim stvari, iskreno, ja bih to voljela imati među svojim uspjjećima.

NISMO MALI I JOŠ RASTEMO

Osim što smo se mi kao organizatori osnaživali, rasla je i BiH trail zajednica. Dobili smo nove trke ili su se stare ponovo vratile na scenu, tako da je JUT, kao ideja, bio okidač da se mnoge dobre stvari dese u protekle dvije godine. Ono što nas posebno raduje ali i obavezuje jeste da će Maxi Trail biti kvalifikacijska, odnosno ogledna trka za učešće na Svjetskom prvenstvu u trail trčanju koje se 2018. godine održava u Španiji. Trka je međunarodnog karaktera ali će se domaći trail trkači i trkačice takmičiti za ulazak u predselekciju za BiH reprezentaciju a zatim i dobiti priliku

da našu zemlju predstavljaju na ovom takmičenju ukoliko na kontrolnoj trci u proljeće naredne godine kondicino zadovolje.

BEZBJEDNOST NA STAZI

Ono na šta se ove godine posebno fokusiramo jeste sigurnost svih učesnika na stazi tako da kreiramo i zvaničan dokument - politiku trke koja će definisati obaveze organizatora, naših saradnika i učesnika u smislu zaštite svih nas tokom takmičenja. Ovo je jedan jako bitan segment na kom treba kontinuirano raditi jer svi moramo biti svjesni odgovornosti koju imamo dok smo na stazi, kako mi organizatori, tako i sami trkači. Staze treba označiti, eventualno opasnija mjesta dodatno obilježiti, raspolažati svim službama koje su ključne za bezbjednost poput policije, civilne zaštite, medicinskih timova, gorske službe spašavanja, te ubrzati procedure angažovanja specijalnih jedinica poput helikopterskog servisa Oružanih snaga BiH, koji nam je na raspolaganju u slučaju hitnih intervencija. Takvih do sada nije bilo, i nadamo se da će tako ostati ali to ne znači da ne trebamo raditi i dalje i nadograđivati dosadašnju praksu.

POVEZIVANJE I SARADNJA

Lijepa novina je i to da se ove godine povezujemo s drugim trkama u regionu i šire. Osim „100 milja Istre“ na kojoj se svake godine predstavljamo i saradnje sa „Sky running ligom Srbije“, uspostavljamo saradnju i s trkama „Ultra Trail Hungary“ (Mađarska), „Cappadocia Ultra Trail“ (Turska) i „Tryavna Ultra“ (Bugarska). To znači veću vidljivost naše trke na njihovim takmičenjima što nama svakako donosi nove učesnike ali i nova iskustva našim trkačima koje vodimo na njihove trke.

Svoj dolazak su nam najavili i neki jako dobri trail trkači, što svakako podiže rejting trke. Očekujemo i dosta domaćih atletičara koji nakon cestovnih žele učestvovati i na trail trkama što je dobar pokazatelj da je

ovo trend koji će rasti, baš onako kao i u drugim zemljama. Nama je svaki učesnik zapravo bitan. Jednako nas raduje što su tu oni koji su u ovom sportu izuzetno dobri, oni koji su uz nas počinjali i sad stasavaju u trail trkače s iskustvom i oni kojima će ovo biti prva trail trka.

BRENDIRANJE TRKE I PARTNERI

Organizovati međunarodnu trku u Bosni i Hercegovini nije ni malo lak zadatak! Posebno ako se radi o takmičenju u trail trčanju koje je nedovoljno promovisano, posebno ako trke prolaze kroz više administrativnih jedinica, opština i entiteta, i posebno ako uz samu organizaciju takmičenja uspostavljate i uređujete staze, tražite pouzdane partnere i pokušavate omasoviti planinarenje i trčanje, te tako stvoriti nove trail trkače. „Jahorina Ultra-Trail“ nije samo trka. Sada je to već pokret koji se bori za određene vrijednosti u društvu, zalaže za zaštitu životne sredine, razvoj lokalnih zajednica kroz razvoj outdoora, promociju BiH planina kao destinacija za aktivni odmor, volonterizam i zajedništvo, trčanje kao oblik rekreativne rekreacije za sve!

Za razliku od cestovnih, trail trke nemaju veliku masovnost niti publiku. Partnerima i sponzorima trebate objasniti da njihov baner na trail trci neće vidjeti 10.000 pari očiju ali da postoje drugi načini koji će im donijeti publicitet. Realizujući društveno korisne projekte postali smo interesantni kompanijama poput Molson Coorsa, Šumskog gazdinstva „Sjemeć“, „Kakanj Cement“, Tropic, Vitinke, Toyote, Canona, Red Bulla koji nas žele podržati jer sponzori više neće klasične oglase i pozicioniranje logotipa na reklamnom materijalu. Žele da budu dio promjena koje unosimo u društvo, žele da ostave trag u zajednici. Takođe, izuzetno nam je draga što stasavamo uz neke domaće kompanije, kao što je „Grafo Balkan Tekstil“ koji postaje lider na BiH tržištu u proizvodnji sportske odjeće, ali i lider u podršci razvoju trkačkog sporta u BiH.

PREPOZNATLJIVOST

Šira društvena zajednica u BiH je nakon više od tri godine našeg intenzivnog rada upoznata s trkom jer ona ima najveću vidljivost ali znaju i za ostale stvari koje tokom priprema realizujemo. Čestitaju nam na sjajnoj promociji koju smo donijeli Jahorini jer, zahvaljujući našim kampanjama, svi su kroz narative, fotografije ili video materijale upoznali Jahorinu ljeti. Moram reći da prije tri godine, kada sam tragala za ljetnim fotografijama Jahorine koje bi nam organizacije vezane za promociju planine ustupile na korištenje, nije bilo kvalitetnih fotografija koje dokumentuju njenu ljepotu već smo iste posuđivali od prijatelja. Međutim, vremenom smo uspjeli izraditi vizuale koji najbolje komuniciraju s našom publikom, u prelijepje krajolike pozicionirali trkače, te ispričali priču o Jahorini i trčanju na njoj. Ne samo o trčanju na Jahorini, već i na Trebeviću, Romaniji, Ravnoj planini, Visočniku i Sjemeću.

„JAHORINA ULTRA TRAIL“ TEAM

Ono na šta smo posebno ponosni, a što svakako doprinosi popularizaciji trail trčanja jesu uspjesi „Jahorina Ultra-Trail Team“ tako da smo se prošle godine peli na pobedničko postolje 18 puta na trkama širom regiona. Osim dobrog plasmana i promocije trail trčanja, cilj nam je i da afirmišemo vrhunske trkače ali i da jednostavno povežemo trkače iz regiona pa smo tako prošle godine kao ekipa u Istri i strčali 100 milja a čim naša trka prođe, kreću intenzivne pripreme za organizovani kolektivni odlazak u Tursku na „Cappadocia Ultra Trail“.

PRIJAVE ZA VOLONTERE

U toku su prijave volontera koji nam žele pomoći u organizaciji trke tako da pozivam sve one koji žele svoje vrijeme, znanje i iskustvo podijeliti s nama da se prijave tako što će popuniti jednostavan elektronski

obrazac. Deset volonterskih pozicija čuvamo za volontere iz inostranstva tako da su oni koji žele da dođu dobrodošli. Koliko god da se mi iz organizacijskog tima „Jahorina Ultra Trail“ trudimo da tokom godine pripremimo sve za trku, ipak su najzaslužniji za njenu realizaciju upravo volonteri.

TEKST: SANJA KAVAZ

FOTO: ADNAN BUBALO, JADRAN ČILIĆ, SANJA KAVAZ

SOLARNI paneli i punjači

Prenosni modeli solarnih panela i punjača mogu da se kupe na sajtu amazon.com. Samo na ovoj stranici ima preko 500 raznih modela. Međutim, mnogi od njih imaju drugo ime brenda, a izgledaju identično. Zbog toga su razmatrani samo 55 različitih modela, da bi, na kraju, bilo

testirano 9 modela, raznih težina i mogućnosti, od punjenja samo jednog telefona, do mogućnosti punjenja tableta i laptopova.

Modeli koje vam predstavljamo su testirani i na terenu i u laboratoriji, gde je provereno da li su navedeni parametri u vezi sa težinom, snagom itd tačni.

Najbolji solarni
paneli i punjači
2017. godine

PANELI I PUNJAČI

SOLARNI

Anker PowerPort 21W

Cena: 46 €

Dobre osobine: Efikasan i snažan, dobra cena za njegovu veličinu, lagan.

Loše osobine: Premali džep za dodatnu opremu.

Težina: 445 g

Snaga: 21W

Max USB izlazna struja: 3 A

Max Panel Output (volti, mA): 5V

Tip panela: PET-Polymer

Dimenzije (otvoren): 67 x 28 x 0,5 cm

USB izlazi: 2

X-Dragon 20W

Cena: 44 €

Dobre osobine: Efikasan, moćan, dva USB porta, veliki džep za dodatnu opremu.

Loše osobine: Težak i skup, teže se obnavlja usled prekida napajanja.

Težina: 560 g

Snaga: 20W

Max USB izlazna struja: 3 A

Max Panel Output (volti, mA): 5V

Tip panela: Mono-crystalline

Dimenzije (otvoren): 61 x 30 x 0,5 cm

USB izlazi: 2

Anker PowerPort Lite 15W

Cena: 45 €

Dobre osobine: Jefitin, lak za korišćenje, izdržljiv, jednostavan, snažan, lagan.

Loše osobine: Mala vrećica za opremu, ne može u nju da stane pametni telefon prosečnih dimenzija.

Težina: 285 g

Snaga: 15W

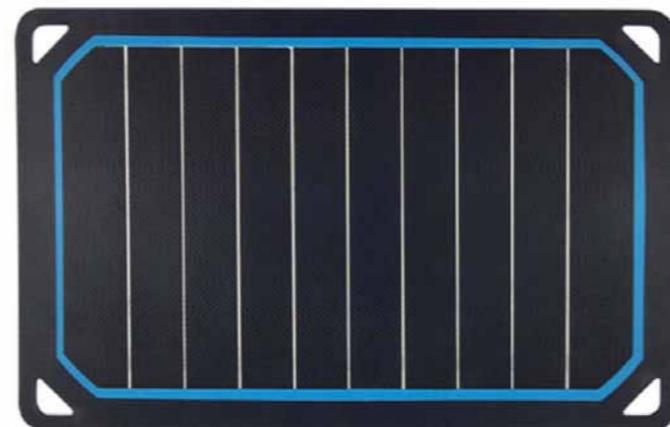
Max USB izlazna struja: 2,1 A

Max Panel Output (volti, mA): 5V

Tip panela: PET-Polymer

Dimenzije (otvoren): 46 x 28 x 0,5 cm

USB izlazi: 2

Renogy E.Flex5

Cena: 27 €

Dobre osobine: Jefitin, lagan jednistavnog dizajna.

Loše osobine: Bez džepova, bez zaštitnog omota za panele, jedan USB port.

Težina: 173 g

Snaga: 5W

Max USB izlazna struja: 0,96 A

Max Panel Output (volti, mA): 5V

Tip panela: Mono-crystalline

Dimenzije (otvoren): 26 x 16 x 0,4 cm

USB izlazi: 1

Instapark Mercury 10W

Cena: 32 €

Dobre osobine: Lagan, jefitin, jednostavan, mogu da se pune dva uređaja odjednom.

Loše osobine: Malog kapaciteta, glomazan, težak.

Težina: 510 g

Snaga: 10W

Max USB izlazna struja: 2 A

Max Panel Output (volti, mA): 5V

Tip panela: Mono-crystalline

Dimenzije (otvoren): 23 x 56 x 1,27 cm

USB izlazi: 2

PowerGreen 21W

Cena: 49 €

Dobre osobine: Veliki džep za opremu, u više boja, izdržljiv.

Loše osobine: Skup, glomazan, težak.

Težina: 575 g

Snaga: 21W

Max USB izlazna struja: 2 A

Max Panel Output (volti, mA): 5V

Tip panela: Mono-crystalline

Dimenzije (otvoren): 70 x 29 x 0,5 cm

USB izlazi: 2

PANELI

SOLARNI

OUTAD Foldable Power 7W

Cena: 25 €

Dobre osobine: Jeftin, lagan, jednostavnog dizajna.

Loše osobine: Ograničenog kapaciteta, manje snage, težak za njegovu veličinu.

Težina: 350 g

Snaga: 7 W

Max USB izlazna struja: 1 A

Max Panel Output (volti, mA): 5V

Tip panela: Mono-crystalline

Dimenzije (otvoren): -

USB izlazi: 1

Goal Zero Nomad 7

Cena: 63 €

Dobre osobine: Svestran, izdržljiv, dobrog dizajna, pouzdan.

Loše osobine: Skup, težak, previše dodatnih delova i kablova.

Težina: 460 g

Snaga: 7 W

Max USB izlazna struja: 1 A

Max Panel Output (volti, mA): 8-9 V

Tip panela: Mono-crystalline

Dimenzije (otvoren): 23 x 4 x 43 cm

USB izlazi: 1

Nekteck 14W

Cena: 36 €

Dobre osobine: Jeftin, jednostavnog dizajna, 2 USB porta, lagan

Loše osobine: Male snage, nepouzdan.

Težina: 365 g

Snaga: 14 W

Max USB izlazna struja: 2 A

Max Panel Output (volti, mA): 5V

Tip panela: Mono-crystalline

Dimenzije (otvoren): 41 x 30 cm

USB izlazi: 2

ZELTBÄRGER The Mean Machine

Već treću godinu **Sportski klub „Tribe“** organizuje avanturističko takmičenje „MAZE“ (lavorint).

Zbog velikog interesovanja, odlučili smo da **22. jula** organizujemo još jedno i to na području Kostolca, odnosno na **površinskom kopu „Drmno“**. Prepreke su slične kao u prvom takmičenju, tako da i ova avantura zahteva i brzinu i spretnost i izdržljivost. Jednom rečju, zahteva kompletну ličnost. Na samoj stazi, pored trčanja ili pešačenja kroz jedinstven ambijent, imaćete priliku da na određenim tačkama savladate specifične prepreke. Prepreke koje se savlađuju puzanjem, provlačenjem, preskakanjem, izvlačenjem tereta zatim voda, blato, višenje, penjanje... testiraće vaše sposobnosti do samih granica. Same prepreke su faktor iznenađenja i nećemo vam otkrivati na kojem delu staze će biti potrebno da ih savladate. Sve prepreke su savladive i deo njih se vidi na slikama. Ukoliko učesnici ipak ne uspeju da pređu pojedine prepreke, moraće da odrade zamenske vežbe, tako da će svi imati iste šanse. Svi će takođe imati nezaboravan doživljaj.

Prijave

Možete se prijaviti putem online formulara na našem sajtu tribetrails.com u delu Pravila trke. E-mail: info@tribetrails.com

Pogledajte ceo program takmičenja, način prijave, kotizaciju i sve ostale podatke ovde:

BERIM

VIA
FERRATA

Mokra gora, Berim Via Ferrata, Bubski šiljak, Zubin potok, manastiri Duboki Potok i Crna Reka - sve to su posetili planinari iz Kikinde, Novog Sada, Bačke Palanke, Beograda i Padeja...

Večernji polazak na akciju, u petak, 28. aprila, iz Kikinde, preko Novog Sada i Beograda. Planinari se okupljaju i krećemo put juga gde nas čekaju prijatelji u Zubinom Potoku.

PRVI DAN

Jutarnji dolazak u Zubin potok. Vreme sivkasto i hladnjikavo, sa povremenom kišom. To nas nije spričilo da obiđemo krug oko mesta i da se popnemo čuvenim stepenicama na kojima se održava „Sky running” i da sa vrha uživamo u pogledu na mesto i okolinu. Ostatak dana smo iskoristili za još jednu kratku šetnju do obližnjeg manastira Duboki potok.

Domaćini - ljubazni kao i uvek. Smeštaj u studentskom domu. Zato su večernje žurke u hodniku između soba dobrodošle da nas podsete na mladalačke dane... Naravno, samo neke od nas, jer neki članovi ekipa tek su nedavno izašli iz studentskih dana. Ekipa vesela kao i uvek. Smeha na pretek. Trbušnjaci maksimalno uposleni i u časovima dokolice.

DRUGI DAN

Vreme nam nije bilo baš naklonjeno. Probudilo nas je dobovanje teške kiše po prozorima. Pomalo razočaraní vremenskom prognozom, bauljali smo po hodnicima „Studenjaka” u potrazi za našim „Velikim

vođom”, sve u nadi da će nam rasterati sumnje i da ćemo moći otici na Ferratu taj dan. Polazimo autobusom ka mestu odakle će nas kombijem prebacivati do stene, svi pogleda uprtog u sivo nebo i maglu koja se pomalja iza vrhova. Kiša se pretvara u sitnu mokru zavesu, pa nada polako raste. Odlazimo na tačku sa koje nema povratka, rešeni da se penjemo taj dan. Vodiči za Berim Ferratu nas dočekuju i ulivaju nam dodatnu sigurnost svojom pričom. Adrenalin polako raste. Vreme neće biti nešto bolje, ali ekipa je rešena da ide. S obzirom da nas je bilo prijavljeno 26-oro, delimo se u dve grupe. Jedan deo grupe se prebacuje kombijem, drugi ide peške, u stilu zagre-

vanja pred Ferratu. Od tačke gde nas ostavlja kombi, imamo još nekih 20-30 minuta peške do polazne tačke.

Obuka se vrši na licu mesta, vodiči proveravaju da li smo namestili i zategli sigurnosne pojaseve kako treba i odlazimo da probamo sve to na mini Ferrati. Niko ne odustaje. Bilo je malo nedoumica posle probe, s obzirom da se deo penjao upotrebljavajući snagu ruku, ali su vodiči bili tu da nam pomognu da shvatimo da treba da se penjemo nogama, osim na previsima, gde nam je bila potrebna dodatna snaga ruku.

Vesela i uzbudjena družina polako kreće ka Ferrati. Vrh polako izlazi iz magle. Impresivan pogled na

visoku stenu ispred nas. Negde na sredini vidimo vrata pećine, naš prvi obecani odmor. U pravilnim razmacima, sa punim oprezom, počinjemo da se penjemo. Od svega zastaje dah. Od visine, od pogleda koji se gubi u magli, od kombinacije adrenalina i malo straha da li ćemo to moći da izvedemo. Kad se krene - nema nazad. Samo napred. Većina grabi ka vrhu bez nekih većih problema. Teži prelazi na previsima se savlađuju na pametan način. Nekoliko kriza nekolicine članova grupe smo prevazišli vrlo brzo. Najvažnije je bilo da su uspeli da izguraju i nastave. Klučica na ulazu u pećinu. Na našu veliku žalost, samo pogled u maglu, ali i to je bilo impresivno na svoj način. Sve vreme smo osigurani na sajlama, i bez obzira i na stajanje na tlu, na nekim mestima, ne skidamo karabinere sa sajli. Fascinantan pogled na izlaz iz pećine. Mali predah. Nastavljamo penjanje. Glavni vodič ostaje pozadi sa najsporijim delom grupe, a drugi vodič ide u sredini između svih nas i bodri one koji imaju problem sa previsima.

Grabimo ka vrhu. Sve vreme pada sitna kiša koju ne osećamo. Adrenalin radi svoje. S vremenom na vreme se

zastajuje da bi se napravile fotografije. No ni jedna neće moći da dočara naš unutrašnji doživljaj svega. Dok čekam da devojka ispred mene pređe previs, priljubljujem se uz stenu. Čujem svoj dah. Stopljena sa stenom. Magla me obavlja. Lepota trenutka. Lepota postojanja tu i sad. Nastavljamo dalje. To penjanje traje. Traje. Ne osećam umor, ne osećam kišu što mi kvasi lice, ne osećam blato koje pada sa cipela onih iznad mene, ne osećam da sam lupila kolenom o metalnu prečku. Sve prestaje da bude bitno. Samo idem napred. Penjem. Penjem. I onda onaj momenat horizontalnog prelaza Ferrate negde u visinama, sa maglom ispod mojih nogu i ambisom kojem nema kraja. Adrenalin na vrhuncu. Tu negde na sredini ti si samo čardak ni na nebū ni na zemlji, potpuno stopljen sa prirodom. Prelepo!!! I vrh negde iznad moje glave koji me zavodljivo doziva. Još malo penjanja, i još malo penjanja i osećaj ludila kad shvatiš da si stigao i da si uspeo i da ti nije bilo teško i da uživaš u svakom sledećem planinaru koji se penje iza tebe, u svim tim neopisivim osmesima na licima i ludačkim

sjajem u očima koji ćemo nositi još danima posle. Ni vetar ni kiša nam ni dalje nisu mogli ništa.

Osim penjanja, ni samo spuštanje uopšte nije bilo naivno zbog sipara i kotrljajućeg kamenja na izuzetno strmim padinama. Po neki kamen po kacigi, po neki po kolenu, veće smo uspešnim skokovima uspeli da izbegnemo, te se niko nije povredio, i posle prilično napornog silaska, stizemo do kolibe odakle smo krenuli. Sreća neopisiva. Mrak polako pada dok se krećemo peške prema kombiju. Magla stvara i dalje neverovatno pejzaže pred našim očima. Na italijanskoj skali težine Ferrata od 1-5, ova naša je 3, a na francuskoj od 1-7, je 4. Ni malo naivan poduhvat, koji su svi učesnici uspeli da ostvare. Jedno „bravoooo“ za sve.

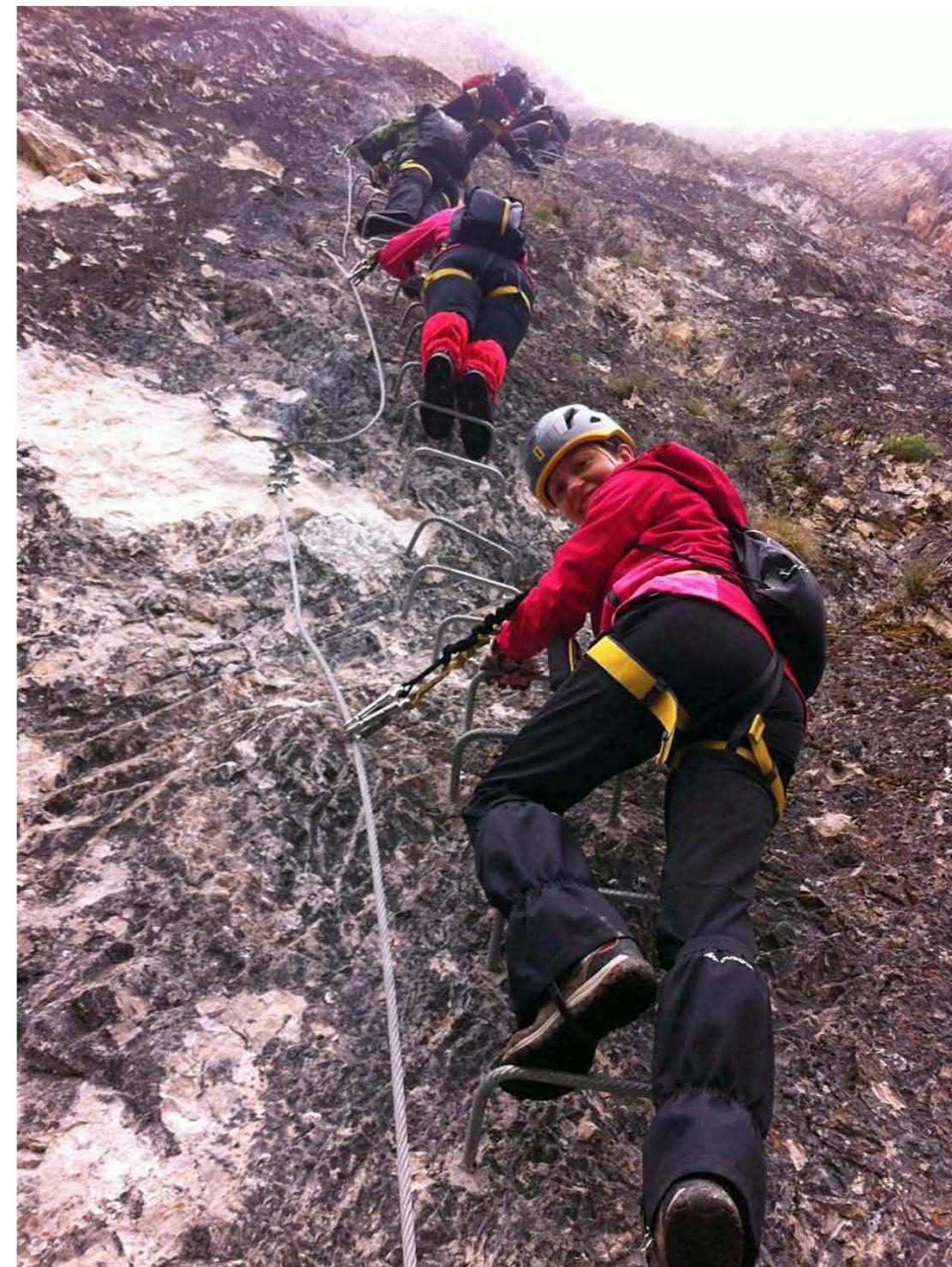
TREĆI DAN

Prvomajski uranak u podnožju Bubskog šiljka. Odlazak autobusom do polazne tačke. Prolazak kroz skoro napušteno selo sa samo dva čoveka koja i dalje žive u njemu. I dalje sivo, i dalje magla oko vrha. Odlučujemo da napravimo pauzu već posle pola sata šetnje i da kuvenjem kafe i smehom dozovemo sunce da nam obasja dalji put. U svojoj nameri apsolutno uspevamo. Pijemo kafu kuvenu na vatri, i čekamo da se razvedri i da nam pukne pravi pogled na sve strane. Staza ide uzbrdo. Za sam uspon treba malo spretnosti jer sakutanje po stenama nije baš za svakoga. Ipak, posle jučerašnjeg podviga, ovo sve nam se čini kao dolična nagrada.

Sam vrh dominira okolinom. Sunce u međuvremenu rasteruje oblake i pogled puca na sve strane. Jezero Gazivode se vidi na nekoliko mesta u daljinji. Dobijamo najzad i idealne uslove za fotografisanje i memorisanje ovih neopisivih trenutaka. U silasku se odmaramo na malim travnatim površinama između stena. Dodir trave i zemlje puni nas dodatnom energijom. Zvuk bubica i lepet leptirovih krila su najlepša muzika za naše uši. Nasmejani i zadowoljni pažljivo silazimo i odlazimo na kafu na jezero Gazivode. Večernja žurka u „Studenjaku“ bila je nezaobilazni šlag na tortu. Neke rečenice ostaće zauvek zapisane u našim srcima i istima ćemo se, nadam se, smejeti u dubokoj starosti.

ČETVRTI DAN

Polazak za Beograd, Novi Sad i Kikindu oko 9 h. Obilazak manastira Crna reka. Neki ga nazivaju srpskim Ostrogom. Trenutno samo dva oca žive u njemu. Deo koji je bio posvećen lečenju narkomana je nedavno zatvoren. Poput Hilandara i Studenice, Crna reka je jedan od retkih srpskih manastira koji ima svoje isposnice. Poznat je i po tome što u njega dolaze ljudi sa svih strana da se mole ne bi li se izlečili od bolesti. Po predanju, ko god makar na tren prespava na kovčegu gde su moštia Petra Koriškog, ima veće šanse da pronađe mir i lek za dušu i razne bolesti. U manastir redovno dolaze i Muslimani iz obližnjeg sela Ribarići, kao i mnogo ljudi iz inostranstva. Čudotvorna isceliteljska moć zaštitnika manastira Svetog Petra Koriškog je nadaleko poznata. Crna

reka je ispod manastira ponornica jer po predanju je njen huk smetao u molitvama Svetom Jovanu Devičkom, pa je on izašao jednom i viknuo: „Umukni već jednom crna reko!“, te je od tada, samo na tom delu, ponornica, a malo dalje ispod manastira nastavlja svoj prirodan gornji tok.

Put nastavljamo sa usputnom pauzom u Novom Pazaru i svraćanjem na nezaobilazne čevape kod Jonuza. Jedan deo družine se iskrcava u Beogradu, a ostatak nastavlja svoj put. I dalje nosimo u srcu pregršt fenomenalnih utisaka sa ovog divnog putovanja po Kosovu i već se radujemo sledećem.

JADRANKA BALJAK, PD „KINĐA“

Istražite PeLISTER I REGION MARIOVO

- Planinarske ture na Pelisteru
- Planinarski dom na Golemom jezeru
- Pelister i Mariovo 4x4

„Mountain Solution“ - Planinski vodiči i služba spašavanja

Dođite kao gosti, vratite se kao prijatelji!

„Mountain Solution“ je registrovana firma koja pruža usluge vođenja na planini i spašavanja na planinama u Republici Makedoniji. Iza ovog tima su godine iskustva u boravku na planini i hiljade zadovoljnih klijenata širom sveta.

Mountain Solution tim

Petar Nolev
Manager

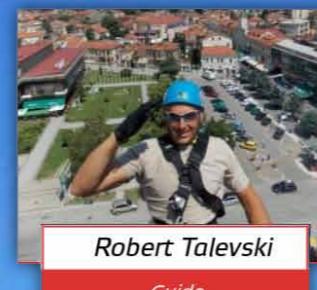
Vlatko Krbalevski
Guide

Sime Alushevski
Guide

Thomas Ferdinandi
Guide

Robert Talevski
Guide

Igor Radicoski
Guide

Vladimir Janakievski
Guide

Pavlina Vasilevska
Guide

Za više informacija o turama, planinarskom domu i ostalim mogućnostima,
posetite sajt:
<http://mount.mk/en/home/>
E-mail: pnolev@gmail.com +389 75 458 782

KABLAR

Grupa planinara iz Beograda
uživala je na obroncima
Kablara (Srbija)...

Kada uperiš oči iz Ovčar Banje ka Kablaru, njegovi oštiri vrhovi seku pogled na delove. Ako ti baš padne na pamet da se na njih i popneš, počeškaj se pre toga po glavi. Možda je bolje da sa temena otpadne malo peruti nego da ti noge „otpadnu“ od pentranja. Ako se baš „kofrčiš“, onda zajaši stazu broj 2 i gledaj samo u vrhove cipela...

Nekako po navici svraćamo u planinarski dom, na kafu i psihološke pripreme (žvakanje sendviča). Već sa vrata shvatih da nismo baš poželjni. Prazna sala, a konobar se uhvatio u koštač sa usisivačem. Pogleda nas mrko, pa nevoljno ugasi bešiju. Na tren zavala muk.

- Je l' radite?

- Aha!

Dok smo sedali za sto u čošku, kraj prozora, dogega mrgud do nas i izbačajem vilice upita:

- Recitel?

Njegova poza, razmaknutih ruku i nogu je govorila: „Ako naručite pet kafa - pucaću!“. Malo se odmakoh u stranu, za svaki slučaj i blaženim glasom naručih:

- Molim vas, tri domaće kafe i dva čaja.

Prostreli me pogledom, okrete se i nestade iza vrata. Sreća pa se Jelena i Ivona predomisliše i naručiše čaj, inače izgibosmo! Od sada nosim u rancu plinsku bocu i šoljice. Gde da ginemo zbog kafe!

Umesto metaka, donese čovek tople napitke i odmah mu videsmo leđa. U praznom restoranu, bez muzike, mrtvu tišinu smo oživljavali smehom.

- U sledećoj najavi izleta, stavljam pancir pod obavezni deo opreme. Jeste malo težak, ali ako konobar prvi potegne, da imam bar neku šansu.

- Što, baš je čovek prijatan.

- E, Jelo, ako ti je prijatan, povedi ga kući.

- Naravno! Evo sad ču da ga pitam. Molim vas, da li bi ste... naplatili?

To kao da mu izazva senku osmeha na ukočenom licu. Stvori se kao munja, ponovo kraj stola, naplati i kroz zube procedi:

- Doviđenja i svakako nam dođite i drugi put.

- Hvala! Biće nam užitak (samo kad odlučim da umrem).

Tužan rastanak sa konobаром, razveseliše planinari iz Ivanjice i Užica. Njih osam stigoše, po dogovoru na parking iznad doma. Neko upita:

- Hoćemo li ovde piti kafu?

- Neeee!

- Dobro, dobro... Mi smo već popili jednu.

- I mi smo. Mislim da bi još jedna bila ubitačna!

- Onda da krenemo na stazu od-

mah - pomenu Momčilo.

- Može! Hoćemo „dvojkom“ do vrha, „četvorkom“ nazad?

- Da, sigurnije je. Malo je klizavo, a ima i ostataka snega.

Uradisimo jednu grupnu fotku, dok su se zarobljene, egzotične ptice oglašavale iz mini zoo vrta.

Odmah iza doma kreće staza. Kre-nusmo i mi. Trinaest žigosanih. Samo tri devojke? Obično je obratno... Staza nas odmah uozbilji i povuče za

donove ka nejasnim obrisima vrhova Kablara. Sa druge strane Morave šepurio se Ovčar, sa belom kapom snega ispod antena. Strmi uspon usporava korake i greje telo. Skidoh sve do majice. Lakše se diše.

Malo odmora kod „Savine isposnice“. Uklesana je u liticu i dostupna samo pticama, a danas i nama. Deo stene je izdubljen stalnim kapanjem vode, kao lavabo. Iznad je postavljen krst. Kutak za suočavanje sebe

sa sobom. Možda i sa Bogom, ko ga ugleda... U blizini je i stena sa urađenim merdevinama za penjače. Da odnekud nađe Jimmy Page, garant bi zasvirao onu našu „Stairway to heaven“. Vertikalna stena iznad glave vodi direktno u nebo. Mladi smo, ne bismo da koristimo ovu prečicu. Mi bismo još malo hodali. I, bogami, nahodasmo se. Noga pred nogu, sa stene na stenu. Podupiri se štapovima, pridržavaj se za grane, za kržljavo drveće. Briši znoj sa lica. Nećija stražnjica iznad glave. Hm, i nije neki prizor... Neki se hvataju i za vazduh, pa proklizavaju. Ništa spektakularno! Pred sam kraj naporne staze, sretosmo čoveka u crvenom. Stoji sam na steni i pokazuje nam kuda se račva staza. Glasno se zapitah:

- Ko li je ovo markirao!?

Čovek u crvenom ispali kao iz topa:

- Ja sam markirao. Što? Nije dobro?

- Ne, ne! Sve je OK, nego kontam, mogli smo i onim merdevinama...

Svaki težak uspon vas nagradi dobrim vidicima. Iznad takvog jednog, koji zmijoliku Moravu postavlja na dlan, proklizah i prostreh se po steni koliko sam dug. A Krsman samo što je zaustio odozgo:

- Pripazite ovde, dosta je klizavo!

Osetih jak bol u desnoj podlaktici. Poteče i krv. Na levoj šaci dva prsta nabijena, pridružiše se bolu. Neka kost na dnu leđa jauče. Pomislih da je ruka slomljena. Kao da gubim svest. O, ironijo! A malopre sam ja nekog opominjao. Priđoše Goran i Ivona, uplašenih lica:

- Jesi dobro? Da vidim ruku. Gde si se još lupio? Jel te boli?

- Ništa, ništa, ništa! Auuuu, što boli, majke mu ga!

- Hajde da ti previjemo to. Već je oteklo. Evo ti grudva snega. Stavi na hematom. Kako da ti pomognemo još?

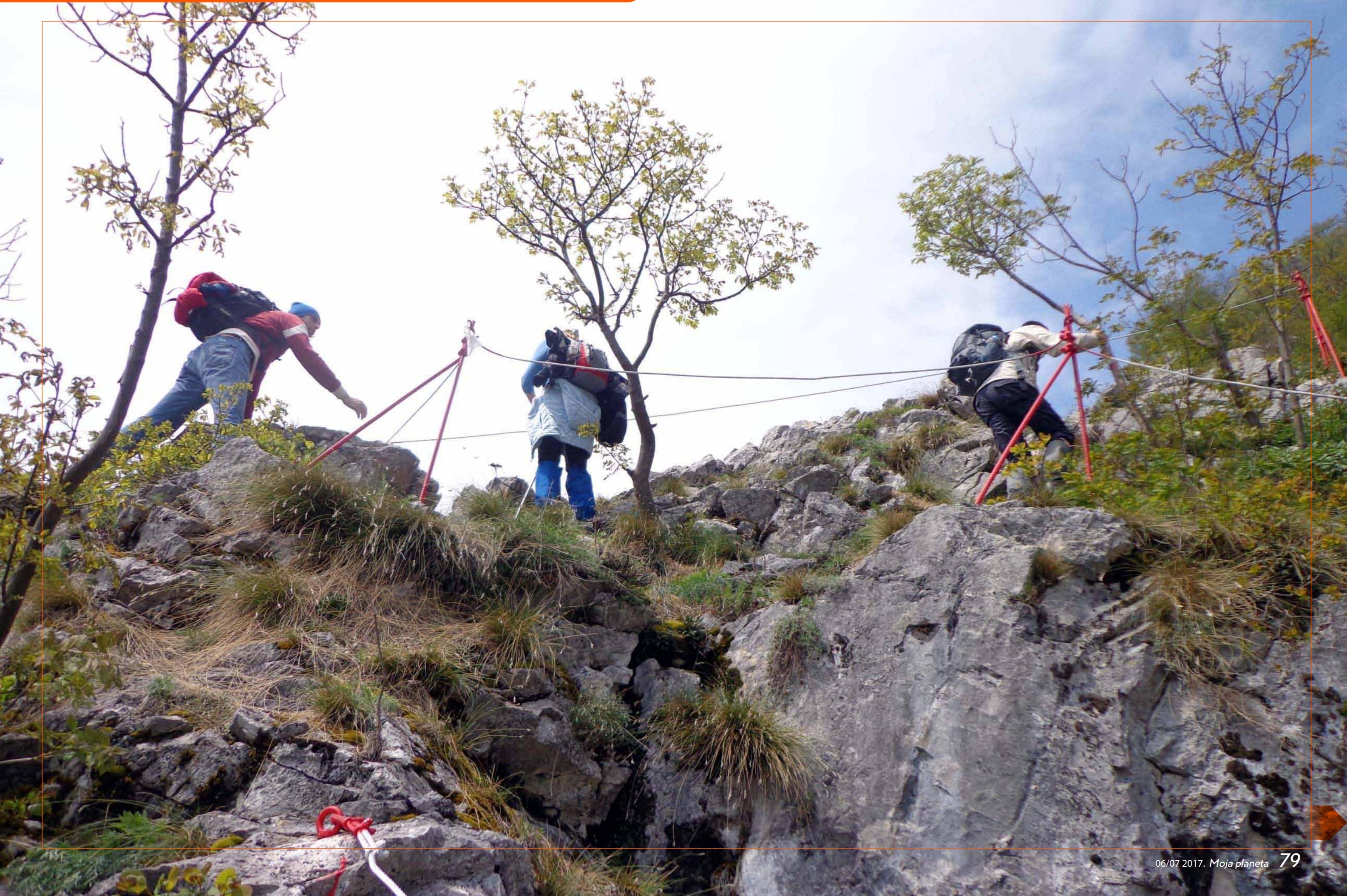
- Lako: idemo do one stene i samo me gurnite jako...

- Nije njemu ništa, kad se zaje-bava!

- Ne, mrtav sam ozbiljan!

Prepadoh se da će povratiti onu divnu kafu, koju je napravio čovek blaženog izraza lica. Osetivši da nema lomova i da su svi udovi na

broju, poskočih napred. Dezinfekcija i previjanje nek sačekaju vrh. Svi su već gore. Bogdan stidljivo izvlači pljoskicu iz ranca. Spoljna dezinfekcija izvršena. Unutrašnju prepuštam drugima.

Vetar se poigravao sa oblacima, kao pas čuvan sa ovcama. Oduva par komada prema vrhu Ovčara, pa ih vrati iznad Kablara i sruči na

krila svadljivih gavranova, koji su igrali svoju igru letenja u krug. Po kamenim stolicama sedimo, jedemo, govorimo, slušamo... Ponekad zaledam ruku. Sve je na mestu. Nema viška delova. Sakupljam to što ima, pa se okupljamo za spust. Idemo „četvorkom”, mada postoji i „petica”. Zadovoljni smo i vrlodobrim uspehom. Idemo kroz šljivike i livade, kraj

pored par „ugašenih” kuća. Zašto mi je to poznato...

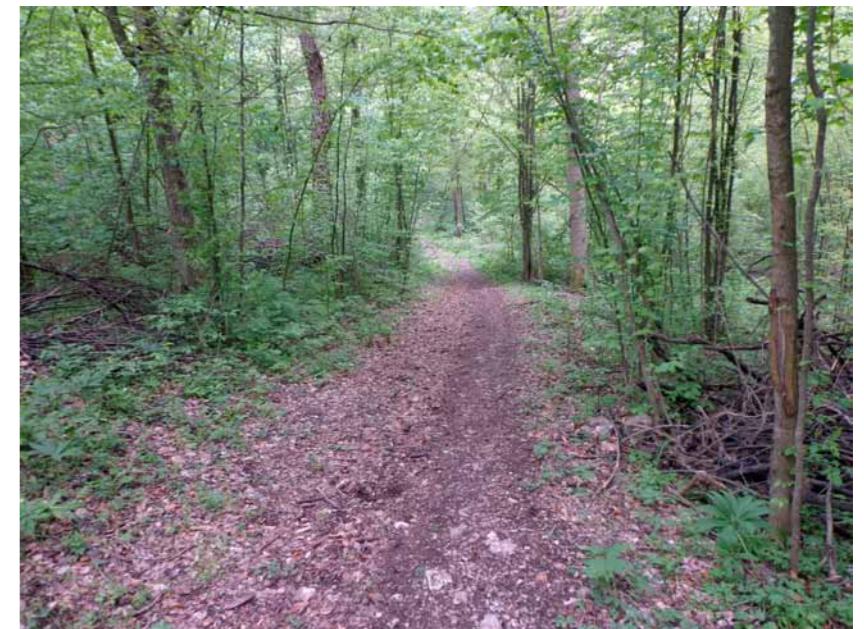
Kraj ograde neko ugleda gmizavca, misleći da je zmija. Podugačak izdanak guštera „slepića” je pokušavao da se malo ugreje. Uzeh ga u ruku. Hladan kao led me gledao ravnodušnim pogledom. Malo ga pomazih po glavi i pustih da nastavi njegovu joga vežbu puzaњa.

Otpuzasmo i mi zmijolikom stazom, natrag do doma. Predložih još malo druženja. Nebojša upita:

- Hoćemo pitи kafу ovde, u domu? Izgleda da je gužva, imaju svadbu. Da idemo u banju?

- Može banja! Nikako u dom! Ni sa mladine strane!

DOPISNIK IZ DŽEPOVA PRIRODE:
BRANISLAV MAKJENOVIC

POVLEN

Mala ekipa biranih šunjala javlja se s pričom **Iz džepova prirode**. Gaze prolećne šarene livade...

strgnuta iz mračnog okrilja umornog petka, subota živahno potrča uz planinu. Već odavno naviklo na nagle nalete magle, selo Debelo brdo se samo malo skupilo, nišaneći dimnjacima u siva nebesa. Ovce zablejaše iz obora, strižući ušima i prikačenim žutim mindušama. Dremljivi planinari izadoče iz minibusa, žmirkajući krmeljivim kapcima. Parkirane mašine za popravku puteva,

kvare lepotu ušuškanog sela. Malo problejah sa ovcama par pametnih blejki. Utom je i ekipa spremna za polazak.

Kroz selo - uobičajena priča - kao da je policijski čas. Osim ovaca, sretosmo samo jednu ženu. Već razbuđeni hladnom dobrodošlicom sa Povlena, brzo napravismo priličnu graju.

- A, je l' se vidi planinarski dom?
- A, koliko ima do doma?
- A, koliko kilometara pešačimo? Sijaset pitanja pucaju rafalnom paljbom. Htedoh po inerciji, u zaklon. Nema vrdanja.
- Evo tu, još malo. Pola sata do doma. Tu pijemo domaćinsku kafu, pa polako na uspon.
- Kafica!? To nam treba! Jeees!

Srbija
Pinom je obeležena približna pozicija lokacija koji se pominju u tekstu.

Hm! Ta magična reč - kafa. Lepo se zagrejasmo ta dva kilometra do doma. Mlađahna Andrea je već pokazivala znake viške energije. Svojih 14 godina nosi u rancu kao teret od perja. Pojavlji se i maglom poprskan planinarski dom. Smestio se na samom rubu planine, pa kao kvočka, oprezno gleda na put, ne bi li na vreme spazio nekog uljeza.

Uljegosmo u trpezariju, taman da izgazimo pločice poda, koje je domaćin Mirko upravo izglancao.
- Dobro jutro! Nema veze! Uđite slobodno! To ja onako, malo da osvežim. Dolaze kasnije i neka deca, pa da je čisto.
- Dobro jutro, domaćine! Skuvaj nam kafe i čaja, pa nek ide život!
- Biće brzo! Ima vrele vode.

- Priča se da praviš odličnu kafu?
- Ko priča?
- Žene po Beogradu pričaju. Kažu, Mirko kad je zakuva, može mačka šapama da pregazi preko pene, a da ne potone!?

- Ma pusti...

Vidno užurban i ne baš raspoložen za zezanje, rastrča se domaćin po kuhinji. Stigoše kafe i čajevi. Toplina klizi po stolovima i u očima, dok magla po prozorima veze zavesi belim koncima. Iz šporeta dopiru zvuci razigrane vatre. U ogromnom loncu se nešto krčka za ručak. Pasulj!? Uf!

Popih kafu, mada je pena bila slabašna i verujem da bi se mačka dobro okupala, da je kojim slučajem morala preći preko šoljice. Uostalom, nijedne mačke nije bilo u blizini...

Svih petnaest, vrlo raspoloženih gradskih lica, zagleda se u početak staze.

- Šta! Ovuda?
- Da. Nema tu ni pola sata uspona do vrha Veliki Povlen.
- Au! Što ne odosmo prvo na Mali?
- Zato što je Mali Veliki!
- Kako sad to?
- Mali Povlen je viši od Velikog.
- E, svašta! Hajde, kad baš insistiraš.

Uskom i strmom stazom je odzvanjao smeh i po neko pitanje. Neki su na planinarenju po prvi put. Među njima i Ljilja.

- Ovo je preteško za mene! Idite vi, ja ću se polako vratiti.

- A, ne! Nema vraćanja. Lagano, pa pauza, pa opet tako i eto vas na vrhu...

Posle nekoliko pokušaja odustanja, zakorači Ljilja na Veliki Povlen, sva rumena i zaduvana. Prvo planinarenje, pa odmah vrh preko hiljadu metara! Ivana, Ljilja i Jelena, tri musketarke proizvedenim čarobnim planinarskim štapom u viteški red - Džepovi Prirode. Aleluja!

Kao da se nameračila baš na nas, magla ne odustaje sa bacanjem svojih pokrivki. Greben prema Srednjem Povlenu je u momentu bio ravna siva površina. Odjednom nam pristiže vetar u pomoć i hladnom snagom otera deo napadača. Dokopasmo se šume. Zazeleniše

se prvi izdanci divljeg luka. Boje dodaju visibabe i jagorčevina. Šumska izložba je otvorena!

Samo što izadošmo iz šume na dugačku livadu, preko nje protreča srna. Nisam je još ni ispratio pogledom, kad otkakutaše još dve! Zablistaše oči onih koji su ih primetili. Makar na kratko, ovakav susret je uvek dragocen. Andrea samo što ne odleti za srnama. Mama Anastasia nije baš odobravala skakutanje.

- Andrea, dete! Polako bre! Ne idamo na ivicu...

- Da, mama!
Uz još jedno ubedljivanje sa Ljiljom, popesmo se i na Srednji Povlen. Tu se već naslučivala borba magle, oblaka i sunca, koje izgledalo kao bela lopta, okaćena na parče neba, iznad planine. Osim lišća i trave, zašuštaše i kese iz rančeva. Slatki zalogaji nadiru.

Vetar dopušta samo kratke pauze. Dovoljno za dopunu energije. Još jedan napušten zaseok. Još nekoliko kuća što nas samotno gledaju zamandaljenim prozorima. Još torova bez ovaca, kokošnjaca bez kokoški, kućica bez pasa... Imanja nisu potpuno zamrla. Dolazi neko tokom leta, da poradi šta se može. A sve manje i to malo ima ko...

Na idilične livade, krunisane crkvicom, stigosmo iza podneva. Sunce je već probilo odbrambene

redove. Magla se povlači u krpama. Sjajne trake zraka zabada nam pod obrve. Mali Povlen nas posmatra, pomalo sa visine.

- Šta je bilo, a? Umorili se? A ja pomislih, eto vas kod mene...

- Hoće svi gore, ne brini! Jedino Ljilja ni da čuje.

- A, nećete me više nagovoriti! Ostajem ovde i uživam. Vi idite i na Everst, samo se vratite za sat-dva.

- Ok. Tu vam je livada, ptice, crkva... Možete otpevati i par tropara, dok se mi vratimo.

Ostade Ljilja da pevuši, a mi se zabismo na još zaledenu stazu ka vrhu. Kratko, ali slatko! Sve vreme čujem nečije gundanje, ali i smeh. Dobro je.

Na vrhu kamenno obeležje i stolica. Svi se ugodno smestio po stenovitim stolicama, a Goran, sasvim prirodno, sede u tu jednu, drvenu, i nešto se ubrzo zamisli. Bar je tako izgledao.

Sa horizonta nas merkaju čupavi vrhovi Maljena, Zlatibora,

Gvozdačkih stena, Tare...

Ispred mene je Predrag merkao Jelenu. I poljubio je! Pa to je strašno...

Uhvaćeni raljama ranog popodneva, kreuzbo sunce nas je žvakalo. Na tren, jedini zvuk koji se čuo, bio je odjek Goranovih misli. Uredno, sva razmišljanja pokupismo nazad u rančeve. Silazak do podnožja je bio brz i bravurozan. Proklizavalo se sa odličnim ocenama za umetnički dojam. Milka Babović bi to pozdravila frenetičnim aplauzom.

Ljilja je još kod crkve. Nije je oteo nepoznati povlenski vitez. Nije se ni zamonašila. Eh! A taman sam očekivao neki romantičan zaplet.

- A, jel idemo istim putem nazad? - Taman posla! Samo putem kojim se retko ide...

Takov jedan nas dovede do izvora rečice Cetine. Mada kaptiran, ostalo je dovoljno da kroz cevi iz betona teče ledena, lekovita tečnost. Oko izvora domaćinska atmosfera: odbačene kese, flaše, li-

menke, kutije od cigareta... Između kesa porastao sremuš. Zdravlje iz dubreta...

Grabimo dalje. Uskoro nailazimo na prave plantaže divljeg luka. Cela šuma se zeleni. Tu je sve čisto, netaknuto. Beremo malo dalje od staze. Da se nije, bože oprosti, neki planinar slabe bešike olakšao. Onda na steni, malo iznad šumice, spazih kapu šajkaču. Nešto mi se mreška pred očima! Ne! Kapa se pomeri. Da li ovaj sremuš udara ko list koke!? Ne. Ustade neki deda, skupa sa šajkačom i kesom u ruci.

- Eheeej! Gde ste omladino! Kako ide?

- O, domaćine! Sretan rad!

- Ma, j... ga! Hvala! Evo, pomalo...

- Malo sremuša za čorbu?

- Jes malo, j... ga! Pita, čorba, j... li ga! Nek se nađe.

- Da, da. Neka ga ima. A kako se ono beše zoveš, deda?

- Ko? Ja? J... li ga, Stanko.

- E, gazda Stanko, živ bio! Zbogom!

- Zbogom omladino! U zdravlju se možda opet vidimo, j... li ga!

Ostade čića u šumi, puneći kesu zelenim listovima. Nama je ostalo još da se spustimo do Ploča. Savršena izložba stena, neobičnih oblika i sastava. Kao da su deca lepila kamenčice. Ulaz u šumsku galeriju je bio sloboden. Cena ulaznice - bar jedan zadivljeni pogled.

Neko zapita:

- Koliko ima još do doma?

- J... li ga! Oko pola sata.

U domu vreva! Mame i tate sa malom decom. Slavi se rođendan u prirodi! Svaka čast!

Dočeka nas još užurbaniji Mirko. Čovek sve radi sam. Donosi porcije sa vrelim pasuljem. Oblaćiči pare lebde nad tanjurima. Domaći hleb, pečen u Smederevcu. Za čas zavlada opšta radost za stolom. U stomaku vri od zadovoljstva. Jedan, dva, tri puta - sipam i mljackam. Braća i sestre, izgibosmo!

Sreća, pa je Željko dovezao minibus do doma. Preživelima

jivali su se na platnu pod očnim kapcima, koji su se lagano sklapali. Ispod slike nije bilo teksta. Samo jedno dugačko - Zzzz...

- Željko, kad stižemo u Beograd? - J... li ga! Čim se završi film...

DOPISNIK IZ DŽEPOVA PRIRODE
BRANISLAV MAKLJENOVIC

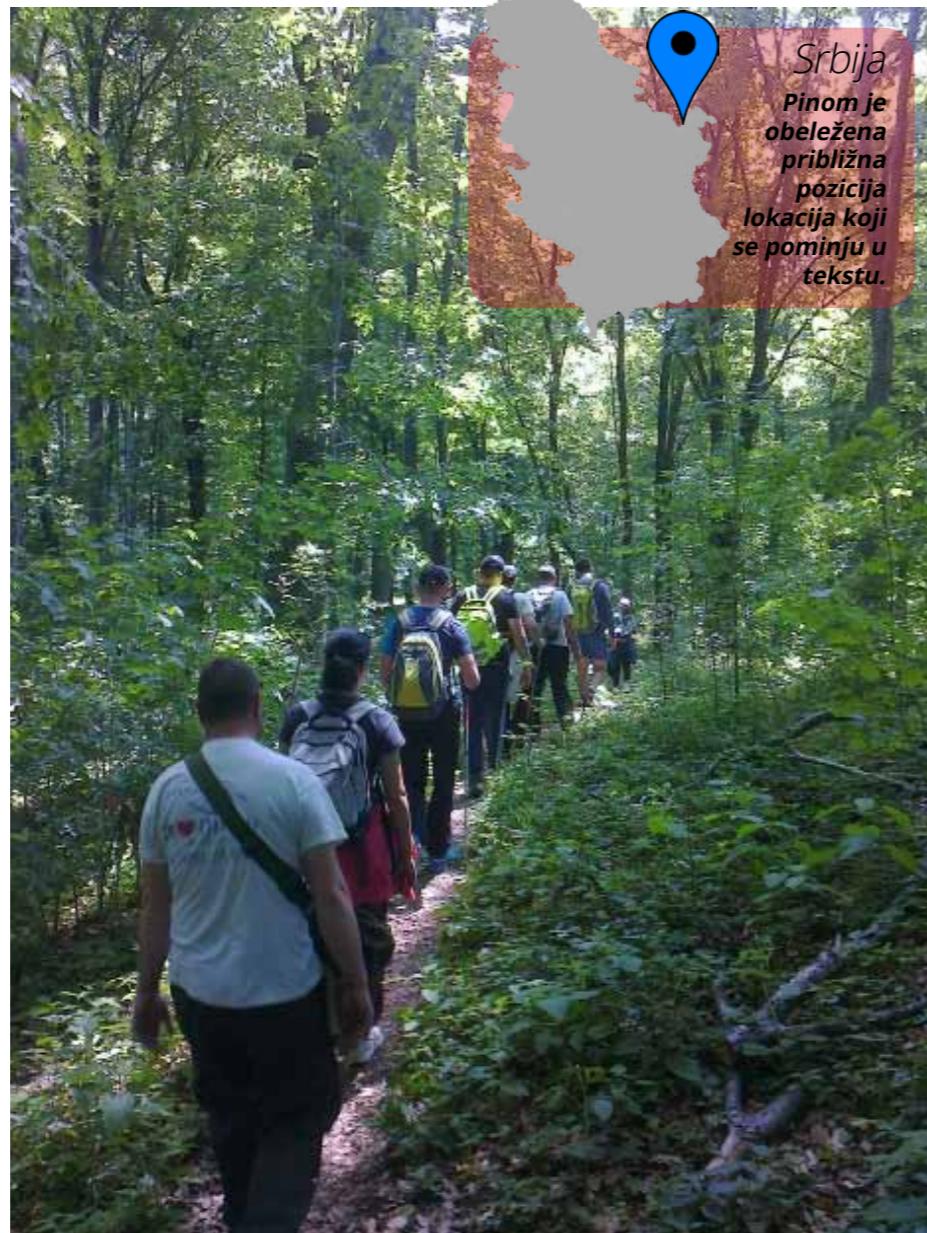
Uspon na Mali i Veliki Štrbac

*Velika grupa novopečenih planinara u organizaciji **Srbija za mlade** izvela je uspon na vrhove **Miroča**...*

U organizaciji Udruženja „Srbija za mlade“, petnaestočlana ekipa uputila se u subotu, 20. maja, u Nacionalni park „Đerdap“ s namerom da napravi uspon na vrhove Mali i Veliki Štrbac na planini Miroč. Za taj vikend vremenska prognoza je bila, takoreći, idealna i najavljeni lepo vreme bilo je dodatni podstrek da krenemo i uživamo u ovoj pešačko-planinarskoj akciji.

Pošto je kretanje kroz Nacionalni park ograničeno, svaka planinarska tura bi morala unapred da se njava Upravi parka. To smo i učinili, pa smo kao vodiča dobili jednog od rendžera, Duleta, koji nam se pridružio u prolasku kroz NP „Đerdap“ prema polaznoj tački naše ture.

Miroč je planina u severoistočnoj Srbiji, koja se nalazi na desnoj obali Dunava u Đerdapskoj klisuri. Pripada grupi karpatskih planina i prostire se na području između Donjeg Milanovca i Tekije, a centralni deo masiva nalazi se iznad najužeg dela Đerdapske klisure koji se naziva Kazan. Ulaskom u klisuru Kazan najpre se prolazi ispod strmih kamenih litica na kojima se nalazi vidikovac Mali prilaz, dok se sa rumunske strane klisure uzdižu vertikalni odseci visoki i do 300 metara, kao deo kraškog reljefa karakterističnog za ovaj deo Đerdapa. Najviša kota na Miroču je Veliki Štrbac (768 mnv), koji se na ivici kanjona uzdiže iznad Kazana, gde je korito Dunava široko samo 180, a duboko oko 70 metara.

Daljim prolaskom putem nizvodno od Velikog Štrpca na ivici kanjona i sa strmim kamenim odsecima iznad Malog Kazana uzdiže se još jedna manja zaravnjena površ pod nazivom Ploča, na čijem obodu u šumi se nalazi nekoliko vidikovaca sa izvanrednim pogledom na ovaj deo Dunava.

Najatraktivniji uspon na Veliki Štrbac je jedna kružna tura, koja najčešće polazi sa magistralnog puta ispod samog vrha i vodi makadamskim putem oko 3,5 kilometara do Ploče, odakle šumskom stazom nastavlja ka vrhu, da bi se u povratku stazom na drugoj strani preko Malog prilaza spustilo nazad

Srbija Pinom je obeležena približna pozicija lokacija koji se pominju u tekstu.

POSEТИТЕ SAJT „SRBIJA ZA MLADE“ I INFORMIŠITE SE O NEKIM NAREDΝIM AVANTURAMA, KOJE ĆE ORGANIZOVATI OVO UDRUŽENJE: WWW.SRBIIJAZAMLADE.RS

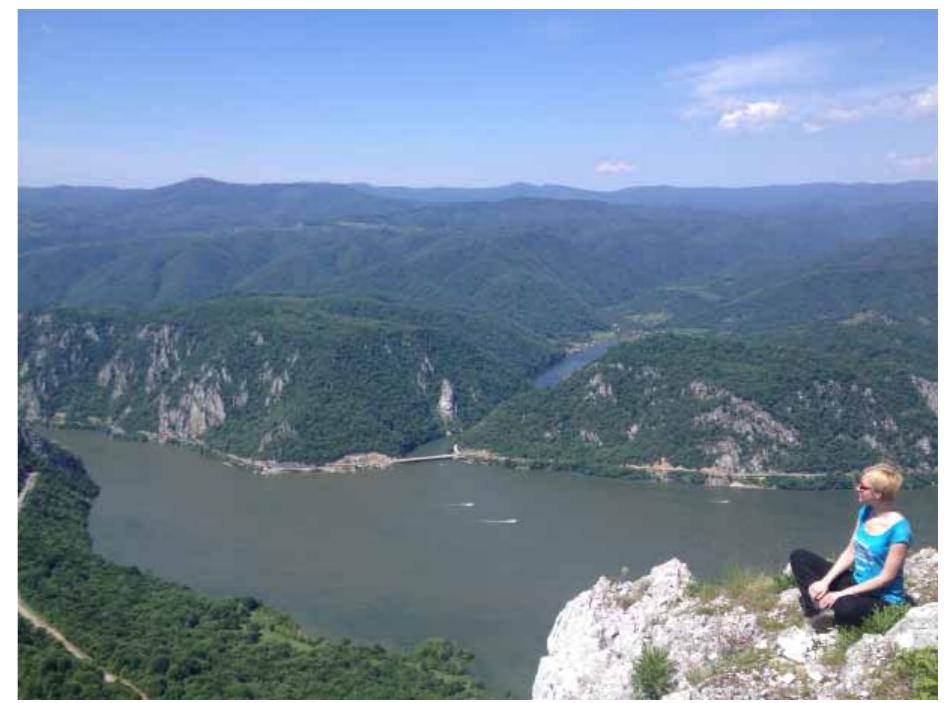
do mesta Bele vode, takođe ispod vrha, pored asfaltnog puta na kojem se nalazi manje proširenje sa česmom.

Naša ekipa, međutim, nam-erava najpre da se najpre popne na Mali Štrbac (626 mnv) i zbog toga produžavamo prevozom dalje nizvodno prema Tekiji. Prolazimo kroz klisuru Veliki Kazan ispod šumovitih padina ovog vrha i dolazimo do mesta Golo brdo, gde se nalazi čuvena Trajanova tabla (Tabula Traiana), jedno od brojnih kulturno-istorijskih znamenitosti ovog kraja. Odатле, na mestu blizu kamenoloma, počinje naša pešačka tura.

Miroč je pošumljena planina, bogata hrastovom šumom, pa staza koju prelazimo skoro celokupnom dužinom prolazi kroz visoku listopadnu šumu. Ona je dobra zaštita od Sunca i vетра, ali je u njoj, isto tako, pojačana vlažnost vazduha. Izuzetak su jedna manja livada u prvom delu staze, otvorena mesta na samoj ivici strmih litica Malog i Velikog Štrpca preko kojih se dolazi do vrhova i vidikovaca, kao i livada sa planinarskom kućom na Ploči na kojoj nema šume. Staza je obeležena, iako se u prvom delu, po rečima rendžera, prolazi i kroz privatne posede. Staza je, pored toga, jasno uočljiva i teško ju je promašiti. Do pred sam kraj naše ture na Ploči, na stazi nema izvora vode, pa je vodu potrebno natočiti pre polaska na turu.

Pre početka uspona na Mali Štrbac prolazi se kroz šumovitu udolinu na obroncima jednog manjeg brda pod nazivom Kulara. Odatile staza postepeno skreće udesno, vodi navije i, posle oko sat vremena, izlazi na ivicu grebena Malog Štrpca, čiji se strmi, gotovo vertikalni stenoviti odseci spuštaju u šumu. Nakon izlaska na greben Malog Štrpca nailazimo na vidikovac sa drvenom osmatračnicom. Ovo mesto udaljeno je oko četiri kilometara od polazne tačke i prvi je izvanredan pogled na Kazan i na šumovita brda u masivu Munci Almažuluj, ali i dalje u Rumuniji prema severu.

Od osmatračnice do vrha Malog Štrpca, navije tačke grebena, ima petnaestak minuta hoda nedaleko od samih litica, uskom stazom i

uglavnom kroz nisko žbunasto rastinje. Na samom vrhu srećemo i manju grupu planinara iz planinarskog društva iz Kladova.

Pored Dunava, na rumunskoj strani, može da se vidi impozantan lik Decebala, poslednjeg kralja Dakije, uklesan u visokoj steni, čija izrada je trajala čitavu deceniju i završena je 2004. godine. Decebalov lik je najveća skulptura tog tipa u Evropi. Nedaleko odatile, tik uz Dunav, vidi se i manastir Mrakonija. Pored toga, sa Malog Štrpca se prema jugu pruža i dobar pogled na šumovite padine Velikog Štrpca i Radulove čuke (735 mnv), drugog po visini vrha na Miroču.

Nakon kraćeg zadržavanja i osmatranja okolnih predela sa Malog Štrpca, nastavljamo pešačenje i ubrzo se ponovo spuštamo u šumu. Narednih nekoliko kilometara pešači se zemljanim putem kroz šumski predeo, gde na zemlji vidimo i tragove divljih zveri koje naseljavaju ovo područje, u ovom slučaju divlje svinje. Usput se nailazi na nekoliko raskrsnica sa tablama koje pokazuju kuda vode staze koje se na tim mestima odvajaju.

Na jednoj se može udesno skrenuti i spustiti prema Ploči, dok drugi pravac ide levo i nastavlja prema Velikom Štrpcu. Druga raskrsnica na koju posle nekog vremena nailazimo takođe je obeležena i ponovo je

Ukratko o...

„**Srbija za mlade**“ je organizacija za omladinski turizam osnovana 2011. godine. Nju čini tim mlađih ljudi, budućih ekonomista, dizajnera, menadžera, filologa i drugih stručnjaka, koji se okupio se oko zajedničke ideje: da kombinujući znanja iz ekonomije i turizma, kulture, informacionih tehnologija i kreativnog dizajna napravi iskorak ka drugačijoj percepciji Srbije kao dinamične, atraktivne i izazovne zemlje.

Jedan od ciljeva je i afirmacija outdoor aktivnosti kod mlađih.

udesno odvajanje za Ploču, do koje se odatile ubrzo stiže putem nizbrdo kroz šumu. Na ovom mestu dvoje učesnika odustaje od daljeg uspona i odvaja se stazom ka Ploči, gde će nam se pridružiti u povratku. Mi nastavljamo prema Velikom Štrpcu.

Staza do vrha je nešto napornija zbog uspona. Nakon oko sat vremena hoda izlazimo najpre na manju livadu sa koje se pruža dobar pogled preko Dunava, a onda i na sam vrh na kojem se nalazi kameni stub i kota sa oznakom nadmorske visine - 768 m.

Pogled sa vrha je izvanredan. Pored strmih vertikalnih odseka koji

se spuštaju prema Kazanu, pogled se pruža jugozapadno prema Donjem Milanovcu i vidikovcu Mali prilaz, zatim prema Rumuniji i planinskom području Munci Almažuluj, dok se na severoistoku vidi zaravan Ploča sa planinarskom kućom, a u daljini Mali Štrbac, Golo brdo i na rumunskoj strani zaliv u kojem je smešten grad Dubova. Ispod Ploče vidljivo je suženje i prostor gde je korito Dunava najuže. Preko puta Kazana na rumunskoj strani nalazi

se istureni deo leve obale Dunava, Dealul Sukaru Mare, sa visokim vertikalnim stenovitim odsecima koji ovaj deo čine izuzetno atraktivnim i u čijem dnu se nalazi otvor u obliku pećine koji je, po rečima rendžera, vodenim putem povezan sa područjem na drugoj strani, pa iz njega isplovjavaju čamci. Na našoj strani obale, ispod Velikog Štrpca, nagib je blaži i šumovitiji.

Nakon zadržavanja na vrhu nešto više od pola sata sledi povratak is-

tom stazom prema Ploči. Na predlog vodiča, pre uspona je dogovorenoda će se sa Velikog Štrpca sići pravcem prema Ploči, umesto na Mali prilaz na drugoj strani, zbog toga što je staza pristupačnija i nešto kraća. Staza sa vrha preko Ploče do magistralnog puta pored Dunava dugačka je oko 7,5 kilometara. Za njen prelazak potrebno nam je bilo oko dva sata uz kraće zadržavanje, odmor i okrepljenje na Ploči, odakle makadamski put vodi do magistrale

pored Dunava.

Ukupna dužina staze koju smo tog dana prešli na Miroču bila je 18,3 kilometra. Nakon ove zanimljive i kondiciono umereno zahtevne ture i posete vidikovcima iznad klisure Kazan, pre povratka u Beograd izlet smo završili večerom na još jednom izuzetnom mestu i vidikovcu iznad Dunava, u restoranu „Kapetan Mišin breg“ u blizini Donjeg Milanovca.

MARKO NOVAKOVIĆ

Staroplaninska avantura

Mala ekipa bila je u potrazi za novim prirodnim lepotama na jugoistoku **Srbije** i otkrila vodopade...

Kada pravi ljubitelji planinarenja i avanturizma krenu na neku akciju, imaju samo jednu želju: da bar na kratko zaborave sve probleme i prepuste se uživanju u prirodi. Posebnu draž imaju planinarenja prilikom istraživanja predela koji nisu poznati široj javnosti, pa svako otkrivanje nečeg novog

ima višestruku vrednost. Otkriće jednog novog vodopada za nas je veoma veliko dostignuće, a otkriće dvocifrenog broja vodopada u samo jednom danu, ravno je naučnoj fantastici. Eto, mi smo imali sreću da nam se naučna fantastika ostvari a euforija još uvek traje.

Najskuplja stvar na svetu je informacija, a mi smo imali sreću da pronađemo i pravog čoveka i pravu informaciju. U pitanju je naš priatelj Mile Cenić, skromni domaćin iz Toplog dola na Staroj planini, koji nas je još pre nekoliko godina uputio na prava mesta i dao prave smernice kako do nekih vodopada stići i kako pronaći

Srbija
Pinom je obeležena približna pozicija lokacija koji se pominju u tekstu.

neke nove, koji nikada nisu slikani i prikazani široj javnosti. Milan Simonović i Mile Stefanović su pre nekoliko godina, odlazeći u potragu za Kaluđerskim skokovima, od Mileta Cenića dobili informaciju da se u Šopoškom dolu takođe mogu videti dva ili tri vodopada i

da se u Lipskom dolu, koji nigde na topografskim kartama nije ni označen, takođe nalazi jedan vodopad. Niko, međutim, nije mogao ni da sanja da je Lipski dol prepun vodopada i da ih ima desetak.

Na akciju smo nas šestorica krenuli iz Toplog dola, a po ulasku u Šopoški dol odmah, zbog konfiguracije terena, bili ubeđeni da smo na dobrom putu i da vodopada sigurno ima jer su mnogobrojne kaskade i strm teren nagoveštavali tako nešto. Bili smo u pravu i čitavo pre

podne uživali smo sve do izlaska iz šumskog dela ispod samog grebena i prelaska na livadski deo koji je bio prilično klizav iako je bio potpuno suv. Prava poslastica bilo je otkriće novog vodopada, sličnog Koprenskom, koji je u dve odvojene kaskade prelazio sto metara a gornja kaskada je bila duža od 60-70 metara. Previše vremena smo gubili na slikanje i istraživanje okoline pa smo spust kroz Lipski dol morali da malo ubrzamo. Veoma opasan teren sa mnogo ogromnih stena prekrivenih siparom ispod kojih

su zjapile provalje predstavljao je dodatni problem i nije bilo moguće nikakvo ubrzanje pa smo lagano i vrlo oprezno, uživajući u lepoti vodopada, bez nekih posebnih problema, stigli do izlaza iz divljeg dela planine. Na kolski put, koji pored Rakitske reke vodi iz pravca Babinog zuba ka Toplom dolu, izašli smo pre mraka.

Visinska razlika koju smo savladali krenuvši sa 730 mnv, a stigavši na 1.444 mnv nije prevelika jer je dužina kružne staze koju smo prešli nešto manja od 25 km

ali se ipak može reći da je akcija prilično teška, vrlo zahtevna i, na kraju krajeva, i opasna zbog samog terena ali i zbog zmija otrovnica kojih, naravno, ima. Treba pomenuti da su u ekipi pored već pomenutih Milana i Miletia bili, i svoj doprinos dali, Oliver Kocić, Ivan Rančić i Dragan Millenković a čast da se u takvoj ekipi nađem i sa njima družim, imao sam i sam.

TEKST: PETAR STEFANOVIĆ

FOTO:
PETAR STEFANOVIĆ,
MILAN SIMONOVIĆ

Srbija

Pinom je
obeležena
približna
pozicija
lokacija koji
se pominju u
tekstu.

Borski Stol i Deli Jovan

Dvadeset planinara u organizaciji **PSK „Balkan“** iz Beograda, imalo je ambiciozan plan da za dva dana ispenje Borski Stol, Veliki Krš i Deli Jovan...

Na pomen grada Bora, većini je prva asocijacija istoimeni rudnik bakra, zagađenje, jalovišta i kiselina u vazduhu. Alpinistima će, pak, na um prvo pasti stena Borskog Stola i penjalište. Znači, ipak tamo ima nečeg i za nas planinare. Potez između Majdanpeka i Bora, gde naša grupa, posle noćne vožnje, čeka svanuće i polazak na turu. Neki dremaju, neki iščekuju. Za prvi dan planiran je, lakši, Deli Jovan, ali je vremenska prognoza za nedelju takva da bi svako penjanje na greben Velikog Krša bilo rizično, te odlučujemo da zamenimo planove i po cenu umora ne rizikujemo

da bi se propustilo". Sneg u aprilu nije nas uplašio, a tehnička oprema je, srećom, ostala uredno zapakovana, mada uvek pri ruci.

Priču započinjemo subote, 22. aprila, na putu između Majdanpeka i Bora, gde naša grupa, posle noćne vožnje, čeka svanuće i polazak na turu. Neki dremaju, neki iščekuju. Za prvi dan planiran je, lakši, Deli Jovan, ali je vremenska prognoza za nedelju takva da bi svako penjanje na greben Velikog Krša bilo rizično, te odlučujemo da zamenimo planove i po cenu umora ne rizikujemo

klizavu stenu i jak vetar. Dakle, rance na leđa, i prema domu ispod Stola.

Planinarska kolona u punom poretku već je na prvi pogled mogla da vidi da nas čeka izuzetan dan. Greben Velikog Krša pružao se u daljinu, a onda se, posle dvadesetak minuta hoda, pred nama prikazao i karakteristični obris Borskog Stola. Pod snegom! Veličanstven! Ispred Doma pijemo kafu iz termosa i užinamo. Sveže probuđeni domar obaveštava nas da je Dom ods-kora opet u funkciji, ali se mi već spremamo na polazak. Kao što je ploča koja je nekad bila postavljena ispred doma umela da kaže: „Disati možeš ali planinariti moraš“! Ovaj put, nažalost, nema tradicionalne fotografije s ovom pločom, jer je skinuta i odneta.

BORSKI STOL

Stol sa svojih 1.156 mnv deluje daleko impozantnije nego obična „hinska“ planina. Alpinistička okomita stena, i snegom prekrivena „ploča“, čine da izgleda kao da ne pripada ovom prostoru i godišnjem dobu.

Od doma se kreće pravo, pored jezerceta, pa lagano duž potoka. Sve je još uvek uglavnom zeleno. Sneg je presekao proleće, i još uvek ne možemo da sasvim verujemo da ćemo imati zimski uspon. Dok

meditiramo o vremenskim prilikama i neprilikama, dolazi vreme da napus-timo ravan deo staze i skrenemo uzbrdo, prema vrhu. Sneg počinje bukvalno odmah. Markacija je prekrivena, ali stazu pozajmimo, pa kolona lagano napreduje prema vrhu držeći se podalje od okomite litice. Tanka korica snega u potpunosti prekriva poznati teren, izviruje samo pokoji u ledenu foliju uvijen kamen.

Fotoaparati se ne štede. Čist dan, jutarnje sunce, pa pogled puca na

sve strane. Karakteristični nazu-bljeni oblik Velikog Krša, posebno je privlačan. Povremeno se, sa izvesnom dozom neverice, od neiskusnijih planinara čuje pitanje: „Hoćemo li tamo da se penjemo?“, a od vodiča i iskusnijih, upozorenje na oprez zbog terena. Uto stižemo ispred vrha, do mrtve šume, a sun-cem okupana belina otkriva jedan od najlepših prizora koji su mi se ikad prikazali. Fotoaparati u rafalnoj paljbi.

Ubrzo izlazimo na vrh, ali se ne zadržavamo dugo. Slikanje, malo gunđanja na tablu radioreflektora koja kvari utisak, oduševljavanje pogledom, okrepa, ali nas vetar tera da sve to obavimo malo brže nego što smo nameravali, pa krećemo u silazak.

Lagano, niz greben, da se još malo divimo pogledu, a zatim desno ka podnožju. Snega je manje na ovu stranu, i ubrzo ulazimo u standardni letnji režim. Manje je i slikanja - već

smo se ispucali, a svima su misli već na Velikom Kršu, gde se treba sledeće peti. Pored potoka, ka Domu, prepadamo i jednu srnu. Ona ne zna da smo mi samo bezopasni ljubitelji prirode.

Odmor u Domu, kafa, sređivanje utisaka, ali ubrzo krećemo. Nije ni podne, a imamo još dosta planova za danas.

Vraćamo se na polaznu tačku između Krša i Stola. Iako je ponuđeno da se ovde može odustati,

niko nije umoran, te se posle kraće pauze krećemo dalje.

VELIKI KRŠ

Greben Velikog Krša, pruža se dužinom od 9 km, sa najvišim vrhom na 1.148 mnv. Nazubljeni greben, kraški reljef, kao i pogled koji se sa grebena pruža čine ga jako atraktivnim za nas planinare. Nema previše mesta gde se može izaći na greben Krša. Markirana staza od prevoja Cepe dobro je održavana, a sam

greben po izlasku očišćen od, inače gustog, rastinja.

Prilazak do podnožja kratko traje, i ubrzo počinje strm i dugotrajan uspon. Staza kroz šumu je prilično klizava zbog skorašnjih padavina i, kako napredujemo prema grebenu, sve strmija i strmija. Deo pred sam izlazak na greben je i najstrmiji i najklizaviji. Održavamo ravnotežu štapovima, pridržavamo se, noge se trude da izmiču levo-desno, ali milimo naviše.

Izlazak na greben i kameniti deo staze donosi dvostruko olakšanje, nema više strmine, a i greben je suv - ni traga snegu koji nas je dočekao na Stolu. Pogled sa grebena nagrada je za mukotrpljeno penjanje. Uspon grebenom prema vrhu je lagan, i opuštamo se kao na ekskurziji, zasluzili smo. Vidici pucaju na svaku stranu, pokazujemo gde je Deli Jovan na koji idemo sutra, na Stol gde smo bili. Na jug je nešto mutnije, ali svi prepoznaju karakterističnu piramidu Rtnja. Fotosesije sve u šesnaest.

Odmor na vrhu je dug, ali svima potreban. Sunce nas greje, vatra nema, svima se ostaje ovde. Ali, veće se primiče, i moramo nazad. Silazak grebenom je lak, ali ubrzo skrećemo levo, kako bi se, istom stazom kojom smo se i ispeli, vratili u podnožje. Svi znamo da je ovo najnaporniji i najrizičniji deo ture. Silazak strmom, klizavom, i našim usponom uklijanom stazom, posle celog dana pešačenja. Dobro raspoloženje nas drži, pa manje-više uspešno izbegavo bliske susrete stražnjica sa blatom.

Čim smo se dohvatali suvog dela, opet kreće ekskurzijsko raspoloženje, ali utom stižemo i do prevoza. Vožnja na Borsko jezero, spavanje, a sutra ćemo na Deli Jovan.

DELI JOVAN

Deli Jovan prekriven šumom i livadama, predstavlja antitežu steni na ovoj akciji. Vrhovi nisu toliko atraktivni za planinare jer su „ukrašeni“ antenama i okruženi šumom, ali je sama planina prelepa, kao i pejzaži i vidici tokom uspona. Najviša tačka je Crni Vrh (1.141 mnv). Najčešće se penje sa negotinske strane, ali mi smo izabrali drugi prilaz - stazom od prevoja Cepe, oko Borskog stola, pa na Deli Jovan iz sela Luke.

Kao što je bilo najavljeno, vreme se u nedelju pogoršalo. Dok smo stigli do polazne tačke, nebo se namrštilo, pada poneka kap. Nudi se alternativa, deo grupe će otići prevozom i sačekati ispod Deli Jovana. Ipak, većina će nas radije pokisnuti. Ponovo prolazimo deo jučerašnje staze, mašemo Domu ispod Stola, i krećemo stazom ka Deli Jovanu.

Sa desne strane nam je svo vreme okomita stena Stola, alpski prizor u sred Srbije. Staza je lagana, kolski put, a vreme je rešilo da samo preti. Nasuprot kamenu, pred nama se otvara Deli Jovan i dolina ispod njega - zelenilo, šume, livade... Napuštamo markaciju i kolski put prema centru sela, i idemo direktno prema Deli Jovanu. Na asfaltnom putu srećemo se sa ostatkom grupe. I oni tek što su stigli... Putevi nisu najsjajniji u ovom delu Srbije.

Uspon ide kroz selo, kolskim putem pored retkih kuća, i za ovaj kraj karakterističnih čumurana. Iza nas je i dalje stena Stola, sa kojom se igraju oblaci, sakrivajući je i otkrivajući. Vrh Deli Jovana potpuno je sakiven, ali je i ono malo kiše prestalo. Put vodi šumama i livadama prvo pravo uzbrdo, a zatim udesno do spajanja sa markiranom stazom prema vrhu. Dok smo stigli do silaska sa makadama, i vreme se raščišćava, pa konačno vidimo gde smo se to zaputili.

Uspon prema vrhu dobro je markiran, preko travnatog dela, dolazi se do prolaza kroz glog i trnje, koji je raščišćen ali se mora tačno pogoditi. Ulaskom u šumu, markacija postaje nepouzdana: ima oborenog drveća, stare i nove markacije, a staza je neraščišćena. Ulazimo i u sneg. Mora se priti, ali je vrh blizu. Na vrhu se nalazi objekat, te se ne može stupiti na sam vrh. Ipak, sa raščišćenog dela pored ograda pruža se pogled na Negotinsku krajinu. Na našu veliku žalost, vreme nije takvo da vidimo više od obrisa, ali i dalje izgleda prelep.

Silazak nazad kroz šumu nam teško pada, klizavo je, ali navikli smo već. Povratak protiče u čavrjanju i razmeni utisaka i oseća se ona specifična atmosfera dobro završene akcije. Čak se i šklijockanje proredilo - umorili se prsti i istrošile baterije.

I dok zavaljeni u sedišta krećemo nazad ka svakodnevici, u glavi nam je ipak svima ono planinarsko: „Prirodo, hvala na svemu! Zdravo ostaj, i nadaj nam se gostima! Doći ćemo mi opet!“

TEKST I FOTO:
ALEKSANDAR MIJATOVIĆ

Ibarski Kolašin

*Od 19. do 23. maja u okviru projekta „**Outdoor In**“ organizovan je **FAM TRIP** sa ciljem promocije Ibarskog Kolašina kao destinacije za aktivni turizam i upoznavanja sa turističkim proizvodima koje su razvili u proteklim godinama. Donosimo vam dve priče...*

FAM TRIP JE okupio oko 15 operatora sa zapadnog Balkana i pet novinara i blogera. Program je obuhvatio tri dana u Ibarskom Kolašinu i (opciono) dva dana dodatnih aktivnosti, od Zubinog Potoka do Peći.

Prvog dana domaćini su organizovali obilazak Kosovske Mitrovice i tvrđave Zvečan. U etno selu Zvečan, gde su se okupili svi učesnici, bila je organizovana večera i noćenje. Tradicionalna dobrodošlica u vidu odlične hrane i muzike nije izostala.

Ujutru odlazimo u Zubin Potok gde učesnici u odnosu na izabrani sadržaj idu na različite aktivnosti. Jedna grupa odlazi na biciklističko-kulturnu turu u okolini Zubinog Potoka, a druga grupa na via feratu Berim. Vreme je promenljivo i brinemo se da li ćemo uspeti da odradimo uspon. Stižemo na mesto u blizini ulaza na Feratu gde nas čekaju vodiči. Nakon zaduživanja opreme, tehničkog sastanka i demonstracije penjanja na mini ferati, krećemo sa penjanjem.

Pod budnim okom vodiča Miloša brzo napredujemo i dolazimo do pećine. Ferata je duža nego što sam mislila, ima nekoliko previsnih delova, tako da smo u pećini napravili kratku pauzu za odmor. Dalje se nastavlja oknom i izlaskom na mali vidikovac. Tu je ponovo pauza. Svi smo se malo navikli na kretanje po ferati i sigurno nastavljamo dalje. Počinje slaba kiša ali, na sreću, traje samo na minut. Vodiči su profesionalni, sve nam strpljivo objašnjavaju, ali su posvećeni svom primarnom zadatku, a to je naša bezbednost. Drago mi je da sam ovoga puta u ulozi onog ko je gost, a ne vodič, tako da uživam u penjanju i upijam sve utiske oko sebe. Dolazimo do poslednje trećine ferate, do atraktivne prečnice iznad potpuno vertikalne stene. Oduševljeni

prizorom prelazimo taj deo i izlazimo do kraja. Vodiči nam daju uputstva da nema opuštanja i da staza za silaz zahteva veliku opreznost. Pažljivo se spuštamo, a zahvaljujući organizatoru koji je stazu unapred uredio - nije bilo teško sići.

Vraćamo se u Zubin Potok, susrećemo se sa grupom koja se vratila sa biciklističke ture. Oduševljeno prepričavamo utiske jedni drugima i odlazimo na večeru. Ponovo vrhunska domaća hrana i muzika uživo, a testirali smo i najbolju rakiju tog kraja. Nezaboravno veče, gde smo razmenjivali iskustva o mogućnostima razvoja avanturističkog turizma kao i planovima za buduću saradnju.

Prenoćili smo u Zubinom Potoku, a ujutru se ponovo delimo u grupe. Naša grupa odlazi na planarenje na Mokru goru, a ostali na MTB spust do jezera Gazivode u dužini od oko 20 km. Ovoga puta vodič nam je Vesna koja nas je po magli provela do vrha Berim. Magla i kiša nisu ni malo pokvarili ugođaj - naprotiv, bili smo pravi avanturisti i uspešno obišli bar jedan mali deo ove divne planine.

Silazimo do jezera Gazivode, sad već okupano suncem i ručamo na terasi u kampu Rezala. Tu su i bungalovi u kojima se može prenoćiti po povoljnim cenama. Opuštanje na jezeru koje je ostavilo poseban utisak na sve nas. Ponovo se vraćamo u Zubin Potok i jedan deo učesnika odlazi kući, a ostali odlaze put Peći na tamošnje via ferrate. Sve što smo videli i doživeli na ovom putovanju, rezultat je izuzetne posvećenosti „*Outdoor In*“-a kao projekta koji ima cilj razvoja Ibarskog Kolašina i zapošljavanje mladih. Svi ljudi koje smo tamo upoznali imaju istu viziju, a to je promovisanje pravih životnih vrednosti, zaštita prirode i predstavljanje kulture i istorije tog kraja. Sigurna sam da će sve više ljudi uvideti velike mogućnosti za aktivan odmor u tom kraju, a posebno raduje što via ferrata kao turistički proizvod dobija sve više na značaju.

DANIJELA BABOVIĆ
KES „ARMADILLO”

EXPLORE SERBIA

Kada sam dobila poziv od „Outdoor In“-a za FAM TRIP u Albarskom Kolašinu, jako sam se obradovala. Konačno ću „probati“ via ferratu na Berimu. Toliko sam čula o njoj i gledala razne promotivne snimke. Nakon Kablara, biće to moja prva ozbiljnija ferrata. Radovala sam se i druženju sa kolegama, sa kojima delim toliko toga zajedničkog.

Sam uspon na ferratu na Berimu u početku je bio pravi izazov.

Vertikalana litica ispred nas i par nezgodnih položaja tela da bi se popeli na sledeća gazišta. Na ferrati ima malo prirodnih oslonaca i bila je potrebna dobra koncentracija da savladam nelagodu koju sam par puta osećala.

Iza sebe sam imala iskusnog kole-

gu Duška Popovića koji mi je pružao konstantnu psihološku podršku tokom uspona, te sam se osećala sigurnije. Nakon pećine, gde smo napravili pauzu, nastavak ferrata je bio lakši. Počela sam da uživam u predelima, da se fotografisemo i šalimo kad god se ukazala prilika.

U ekipi koja je pela feratu, većini je bilo prvi put da probaju i dožive ovo fenomenalno iskustvo.

Vodiči sa Berima bili su maksimalno profesionalni i doprineli da se osećamo opuštenije.

Moj izbor za sledeći dan je bila MTB downhill tura u dužini od oko 20 km. Na vrhu je bilo hladno, ali kako smo krenuli, brzo smo se zagrejali. Vodič nam je bio Dragiša iz „Outdoor In“-a, staza je bila makadam. Bilo je blatnjavo i klizavo, te nam je bila potrebna jaka

koncentracija pri spustu uz konstantno kočenje. Brzo smo stigli na travnati deo staze odakle se pruža prelep pogled na jezero Gazivode. Napravili smo pauzu i za kraću pešačku turu kroz šumsku stazu. Nakon toga smo se spustili do kampa na jezeru i sačekali kolege sa planinarske ture.

Sledeća dva dana su bila organizovana za posetu Peći i penjanju ferratama u Rugovskoj klisuri (Mat-vertikalna i Ari-horizontalna). Jako atraktivan predeo tik uz Pećku Bistrigu, čiji je huk doprineo užitku pri penjanju. U odnosu na feratu na Berimu, tehnički su manje zahtevne i imaju dosta prirodnih oslonaca. Ovo je bio još jedno iskustvo za nezaborav, nakon čega smo se nagradili smo čuvenim pećkim čavapima i dobro poznatim pećkim pivom,

koje je bilo jedno od najcenjenijih piva u bivšoj Jugoslaviji.

FAM TRIP smo završili narednog dana, obišavši naše srednjevekovne manastire - Pećku Patrijaršiju i Visoke Dečane.

Ako se neko pita da li smo imali nekih problema ili negativnih komentara u Peći, reći ćemo: „Ne, na protiv - ljudi u Peći bili su više nego srdačni i blago jugonostalgični“.

Ova promo tura, organizovana od strane „Outdoor In“-a, ostavila je pozitivan utisak na sve nas i verujemo da ćemo zajedničkim snagama doprineti promociji ovih desitina na Kosovu, koje su odlične za razvoj avanturističkog turizma i organizaciju brojnih outdoor aktivnosti.

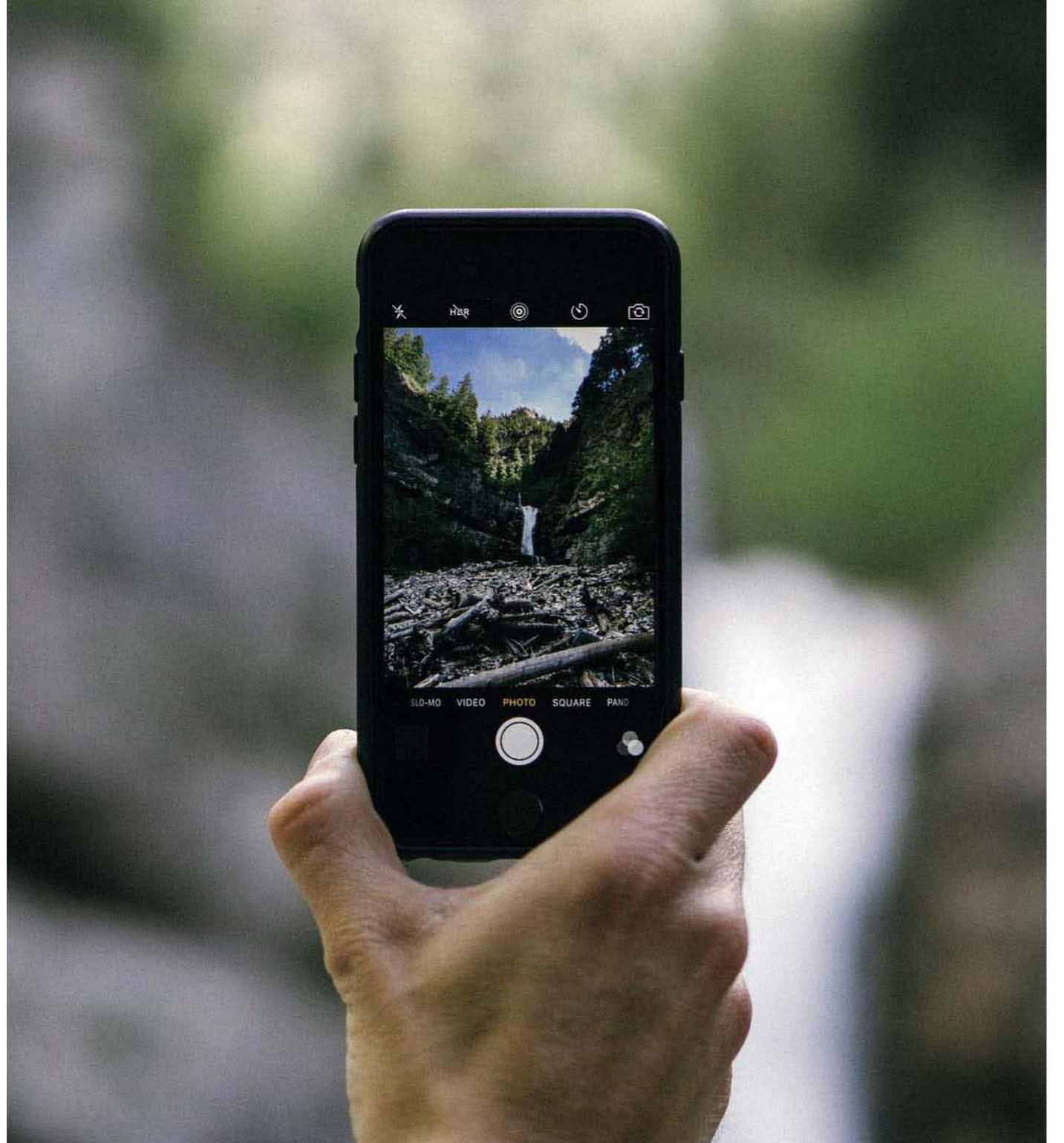
TATJANA ANIĆ,
EXPLORE SERBIA

OUTDOOR aplikacije

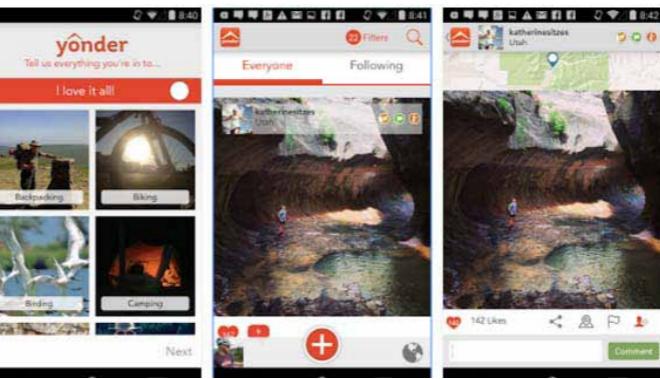

Neke od ovih popularnih aplikacija nisu ništa više nego zanimljive igračke koje mogu da vas zabave i nauče nekim korisnim stvarima u prirodi. Druge, pak, predstavljaju nezamenjivog pomoćnika u mnogim outdoor aktivnostima...

Danas postoji bezbroj aplikacija za mobline telefone i ajfone i retko da postoji oblast života, interesovanje, hobi ili sport a da im nije posvećeno više desetina, a nekada i stotina programčića. U oblasti outdoora možete pronaći sve - od GPS aplikacija i veoma ozbiljnih navigacija namenjenih hajkerima i biciklistima, do praktičnih priručnika o čvorovima, prvoj pomoći ili birdwatchingu. Ne zaboravimo ni simpatične pomoći u snalaženju s šumskim

vrstama, sazvežđima, veštinama preživljavanja, pedometrima, altimetrima, kompasima... Neke od ovih popularnih aplikacija nisu ništa više nego zanimljive igračke koje mogu da vas zabave i nauče nekim korisnim stvarima u prirodi. Druge, pak, predstavljaju nezamenjivog pomoćnika u mnogim outdoor aktivnostima. Takve su navigacije. Predstavljamo vam deset najpopularnijih outdoor programa i preporučujemo jedan bez kojeg ne biste trebali da izlazite iz kuće.

Yonder

Ako ste zaljubljenik u prirodu, možda želite da svoja iskustva podelite s drugim outdoor zavisnicima. Kada je u pitanju planinarenje, kampovanje ili biciklizam, ova aplikacija deluje kao socijalna mreža za one koji uživaju u prirodi. Međutim, to nije samo „socijalna“ aplikacija koja vam pomaže da se pohvalite. Druga polovina aplikacije je usmerena na istraživanje sveta oko vas i nudi obilje podataka i fotografija neverovatnih lokacija. To je dobra vest. Loša vest je da je okrenuta američkom tržištu i ukoliko je koristite u Evropi - ne očekujte spektakl!

Platforma: ANDROID i IOS

Cena: Besplatna

Jezik: Engleski

Veličina: 99,1 MB

Ocena korisnika: 3-

Linkovi za download:

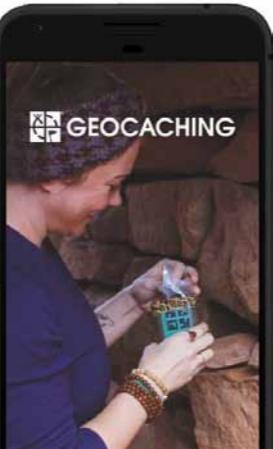
[Android](#)

[IOS](#)

Geocaching

Potreban vam je veći izazov za planinarenje ili imate školarca kojeg želite da „navučete“ na outdoor? Geocaching je u moderni lov na dan blago, onaj koji zahteva od igrača da u prirodi sakriju sitne predmete i tokene. Cilj je da kada igrači objave svoje GPS koordinate u Geocaching aplikaciji - počne potraga. OK, može se reći da je to neki uvrnuti „Hi-Tec“ orjentiring, budući da ćete umesto u šumu, ptice i prijatelje - buljiti u telefon. Ali, ako će to „roditi“ nekog novog planinara - zašto da ne!

Platforma: ANDROID i IOS

Cena: Besplatna

Jezik: Engleski

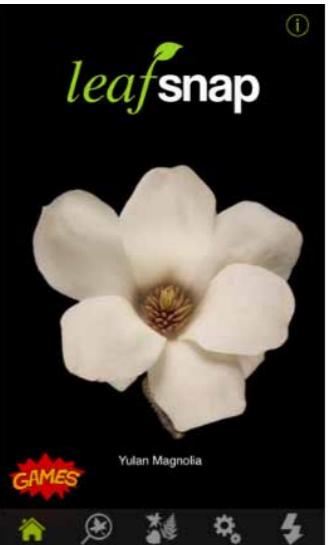
Veličina: 119 MB

Ocena korisnika: 4+

Linkovi za download:

[Android](#)

[IOS](#)

Leafsnap

Ako u bukovoj šumi tražite šišarke - vi se ne razumete baš u biljne vrste, zar ne? Ovo je aplikacija za vas! Leafsnap je zajednički projekt ColumBia University, University of Maryland i Smithsonian Institution. Ona koristi tehnologiju vizuelnog prepoznavanja i identifikaciju vrsta drveća na osnovu izgleda lista. Potrebno je samo da snimite fotografiju lista, a aplikacija će vam reći kako se zove ono što gledate. Aplikacija ne identificuje samo lišće. Ona takođe nudi slike visoke rezolucije kore, ploda i cveta, što može pomoći u procesu identifikacije. Iako je specijalizovana za američke biljne vrste sasvim dobro radi i na evropskom terenu.

Platforma: IOS

Cena: Besplatna

Jezik: Engleski

Veličina: 119 MB

Ocena korisnika: 4+

Linkovi za download:

[IOS](#)

First Aid By Red Cross

Ono što svaki planinar treba da zna jeste pružanje prve pomoći. Niko od vas ne očekuje da budete neurohirurg, ali osnove se moraju znati i ova aplikacija vam nudi pravi mali priručnik. Naravno, očekuje se da se poigrate njom pre nego što se uputite na planinu, jer je njen cilj pre svega edukacija. Ima i verzija za pružanje pomoći ljubimcima. Veoma korisno!

Platforma: Android i IOS

Cena: Besplatna

Jezik: Engleski

Veličina: 53,8 MB

Ocena korisnika: 4+

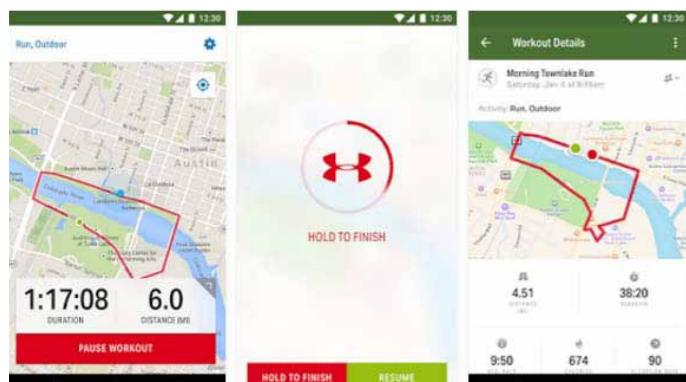
Linkovi za download:

[Android](#)

[IOS](#)

MapMyHike GPS Hiking

U pitanju je navigacija s fensi hobi dodacima. Njen glavni adut je opcija preciznog snimanja planinarskih ruta, a i lako ih je podeliti sa svetom. Ova aplikacija će vam pružiti detaljne informacije o vašoj ruti, prosečnoj brzini, udaljenosti pojedinih tačaka staze, ali i potrošenim kalorijama, broju koraka, savladanoj nadmorskoj visini... Ako vam to nije dovoljno, isučite novčanik i priuštite sebi premium verziju, koja nudi praćenje niza referenci u realnom vremenu, kao što su analiza otkucaja srca, audio coaching i preporuke staze i slično. Jasno vam je da je njen glavni cilj trening, ali ima i veliki broj funkcija koje ga čine idealnim i za sve one kojima nije bitan broj pređenih koraka.

Platforma: ANDROID i IOS

Cena: Besplatna; premium verzija 6 \$ mesečno

Jezik: Engleski

Veličina: 225 MB

Ocena korisnika: 4-

Linkovi za download:

[Android](#)

[IOS](#)

MotionX GPS

Ono što je Orux za Android, to je za IOS MotionX GPS. Aplikacija nudi dobar izbor besplatnih topografskih i morskih karata. Ono što je veoma važno - podržava GPS navigaciju bez interneta. To znači da ćete svaki put kada planirate neku avanturu morati da skinete i uvučete potrebne mape terena. Ako to ne učinite, očekujte sivilo čim se odmaknete od rutera. Naime, trek ćete moći i da koristite i snimate, ali nećete imati topografiju, što može da bude malo „čupavo“ ukoliko se krećete po nepoznatom terenu. Orux za bogate!

Platforma: IOS

Cena: 1,99 \$

Jezik: Engleski

Veličina: 56,5 MB

Ocena korisnika: 4+

Linkovi za download:

[IOS](#)

OruxMaps

Sveobuhvatna outdoor navigacija, koja prati sve reference treka: kilometražu, visinsku razliku, brzinu kretanja... Pruža preciznu sliku kretanja i bilo da snimate novi trek, pratite ga ili telefon koristite kao GPS, uvek ćete imati jasnu sliku gde se nalazite. Može da se koristi i bez internet veze, ali je bitno da u aparat prethodno uvučete mape terena. Na stranici Oruxa nalaze se Garminove mape, ali i niz drugih formata koji su dostupni na linku:

www.oruxmaps.com/cs/en/maps

Lako se koristi, a ako negde zapne - tu su tutorijali i uputstva za korišćenje na nizu jezika među kojima je i hrvatski. Može se skinuti s linka:

www.oruxmaps.com/oruxmapsmmanual_hr.pdf

Tek da znate:

- nije dostupan na GOOGLE PLAY-u;
- sama aplikacija je veoma mala, ali su zato mape veoma „teške“ i mogu opteretiti telefon.

Platforma: Android

Cena: Besplatna

Jezik: Engleski

Veličina: 28 MB

Ocena korisnika: 5-

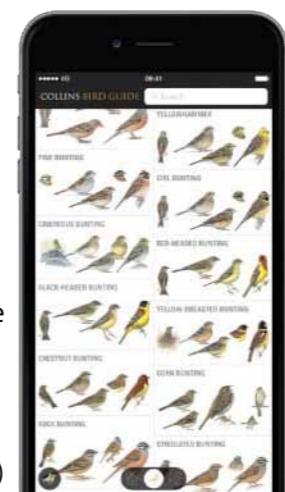
Linkovi za download:

[OruxMaps](#)

Collins Bird Guide

Ukoliko koristite ovaj priručnik bićete u stanju da prepozname čak 700 ptičijih vrsta evropskog kontinenta, što ovu aplikaciju čini glavnim ptičarskim pomoćnikom u prirodi. Detaljni crteži i detaljno predstavljene distinktive osobine naših malih pernatih prijatelja. Ono što nam se ne sviđa kod ove aplikacije jeste cena od 18 funti (veoma skupo fotokopiranje „papirnog“ Kolinsovog priručnika) i ogromno opterećenje za memorijski aparata, a dopada nam se što je jedna od retkih koja je usko specijalizovana za Evropu. Pravda za detliće!

Platforma: ANDROID i IOS

Cena: 17,99 £

Jezik: Engleski

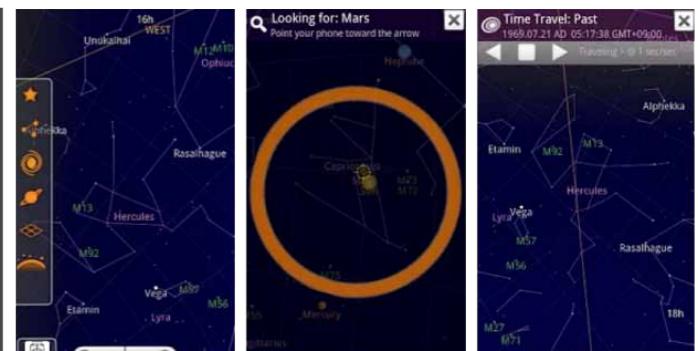
Veličina: 959 MB

Ocena korisnika: 3-

Linkovi za download:

[Android](#)

[IOS](#)

Sky Map or Star Walk

Retko koji prizor toliko uzbudjuje maštu kao poged u beskrajno noćno nebo ispunjeno milionima zvezda. Kada ste dovoljno daleko od grada, sazvežđa se bolje vide, a ova aplikacija može vam pomoći da u tom haosu prepozname i nešto više od Malog medveda. Pored toga, aplikacija nudi obilje interesantnih podataka iz astronomije, o sazvežđima, pojedinčnim nebeskim telima, nebeskim događajima (ne horoskop!), a tu su i neke zapanjujuće fotografije. Nebo više nikada nećete gledati istim očima!

Platforma: ANDROID i IOS

Cena: 4,99 \$

Jezik: Engleski

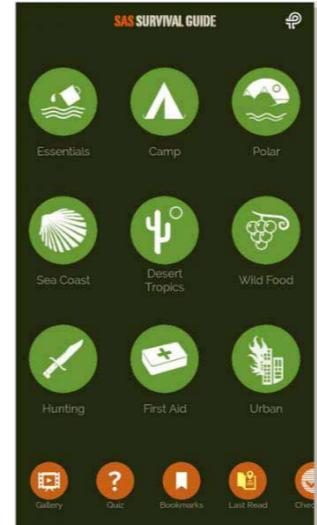
Veličina: 150 MB

Ocena korisnika: 4+

Linkovi za download:

[Android](#)

[IOS](#)

SAS Survival Guide

Ako i nakon svih specijaliteta od uginuća u vama još uvek čući Ber Grils - ovo je aplikacija za vas. U pitanju su različite preporuke za opstanak u prirodi tokom surove obuke pripadnika britanskih specijalaca i ovo je doslovce sveobuhvatan kurs preživljavanja koji vam može spasiti život. Ako vam mučeni Grils nije dovoljno ogadio outdoor: aplikaciju čine više od 400 gusto kucanih stranica teksta, video snimci, fotografije, posebni kursevi Morzeove azbuke, upotrebe kompasa i sveobuhvatan prva pomoć. Budući da je aplikaciju pisao bivši SAS-ovac i instruktor, svako malo očekujte kvizove i testove znanja. A sad deset skleкова!

Platforma: ANDROID i IOS

Cena: 5,99 \$

Jezik: Engleski

Veličina: 118 MB

Ocena korisnika: 4+

Linkovi za download:

[Android](#)

[IOS](#)

Peakvisor

PeakVisor je magična aplikacija koja identificuje planinski vrh ili lanac. Koristeći koMBinaciju kamere, prostorno pozicioniranje telefona i 3D mapiranje dobijate grafičku panoramu visoke preciznosti. Ona takođe ima i 3D kompas i veoma precizan visinomer. Dopada nam se što ova aplikacija pravi super grafike; ne sviđa nam se što ne postoji Android verzija. A ni cena - mi volimo besplatne stvari!

Platforma: IOS

Cena: 3,99 \$

Jezik: Engleski

Veličina: 133 MB

Ocena korisnika: 4-

Linkovi za download:

[IOS](#)

13.

озренски планинарски маратон '2017

ОД 2. ДО 4. ЈУНА

**ОКУПЉАЊЕ МАРАТОНАЦА
2. ЈУНА ОД 18:00
У КАМПУ КАЛУЂЕРИЦА**

**СТАРТ НА СВИМ СТАЗАМА
3. ЈУНА У 9:00**

СТАЗЕ МАРАТОНА

- Стаза задовољства-Градишник - 6,2 km
- Стаза задовољства-Пољана - 7 km
- Краљица - 14 km
- Јадрина - 24,5 km
- Каменица - 35,5 km
- Острвица - 46,6 km
- Прења - 70 km
- Ултрамаратон - 101 km

**озренски златни котлић
(такмичње у припреми чорбанца)**

**2. ЈУНА ОД 16:00
У КАМПУ КАЛУЂЕРИЦА**

066 618 737

ОРГАНИЗATORI

- ОПШТИНА ПЕТРОВО
- ПЛАНИНАРСКО ДРУШТВО "ОЗРЕН-КРАЉИЦА 883" ПЕТРОВО
- ЈУКТСЦ
- ЈАВНА УСТАНОВА КУЛТУРНО-ТУРИСТИЧКИ И СПОРТСКИ ЦЕНТАР ПЕТРОВО

микисерб84@gmail.com

www.facebook.com/183504478333178/

www.petrovo.ba

ПОЗИВ НА "ОЗРЕНСКИ ПЛАНИНАРСКИ МАРАТОН 2017"

За љубитеље природе и рекреације припремили смо осам стаза, и то:

Ултрамаратон, дужине 101 km, коју препоручујемо онима који су довољно физички припремљени и одважни да издрже дugo пјешачење.

Стаза Прења, дужине 70 km, коју препоручујемо физички припремљеним и искусним маратонцима, који желе да прођу обалом планинске ријеке Прење до највишег врха Озрена.

Стаза Острвица, дужине 46,6 km, намијењена је онима који желе, без претјераног напора, освојити највиши врх Озрена али и проћи многим другим прелијепим предјелима ове планине.

Стаза Каменица, дужине 35,5 km, коју препоручујемо свим планинарима и која је према нашој оцјени најљепша од припремљених планинарских стаза.

Стаза Јадрина, дужине 24,5 km, коју због њене љепоте а мале тежине препоручујемо свима који се баве спортом и рекреацијом, али и шетачима и љубитељима природе.

Стаза Краљица, дужине 14 km, води Вас до пећине "Јаменичка јама" и планинарског дома на Краљици.

Стаза задовољства-Пољана, дужине 7 km, пролази кроз туристичко насеље Калуђерица пратећи поток Пољана до једног од ријетких спелеолошких објеката на Озрену-пећине "Јаменичка јама".

Стаза задовољства-Градишник, дужине 6,2 km, намијењена је прије свега најмлађима или и онима који из било ког разлога нису у могућности прећи неку од дужих стаза.

Добро нам дошли!

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

GSS

Spasioci u akciji

Edukacija i obezbeđivanje planinara

Članovi GSS Srbije učestvovali su na tradicionalnom „Fruškogorskom maratonu”...

ODRŽANA RADIONICA U OKVIRU CIPRAS PROJEKTA

Tokom vikenda, od 31. marta do 2. aprila, u Deliblatskoj peščari, održana je osma radionica u okviru EU projekta pod nazivom CIPRAS, u cilju prekogranične saradnje gorskih službi spasavanja Srbije i Hrvatske.

Učestvovalo je ukupno 24 spasilaca iz obe službe, a tema je bila uloga i školovanje potražnih pasa. Ovo je bila druga radionica o ulozi pasa u akcijama pretraga i spasavanja. Tema je obrađena kroz teorijski rad o ulozi i načinu rada potražnih pasa u

GSS SRBIJE NA JUBILARNOM FRUŠKOGORSKOM MARATONU

Najmasovnije okupljanje planinara i zaljubljenika u prirodu u našoj zemlji, Fruškogorski maraton, održan je po 40. put tokom prethoslednjeg vikenda aprila. Kao i svake godine o bezbednosti učesnika maratona brinula je i Gorska služba spasavanja Srbije.

Loši vremenski uslovi prethodne nedelje uticali su da broj učesnika bude manji od očekivanog. Sa starta na Popovici, u subotu 22. aprila, krenulo je oko 5.000 učesnika, među kojima je bilo i dosta dece. Organizator, PSD „Železničar“ iz Novog Sada, pripremio je 19 staza različite dužine i različitih visinskih razlika, počev od one najkraće, staze radosti i zadovoljstva, dužine 4 km, pa do one najduže, staze Ultra ekstremnog maratona, od 133 km. Najuporniji maratonci su na cilj stigli u 18 h u nedelju, kada je ova manifestacija i završena.

Na akciji je učestvovalo 27 spasilaca, raspoređenih u sedam ekipa na terenu, kojima je koordinirao Štab akcije na Popovici. Organizovano je i dvadesetčetvorčasovno dežurstvo na startu/cilju. Tokom ova dva dana spasilačke ekipе GSS-a su intervensale deset puta.

Zahvaljujući našim saradnicima iz Unije radio amatera i radio mreže za opasnost, sa kojima imamo višegodišnju uspešnu saradnju, umnogome je olakšana komunikacija među spasilačkim ekipama

VAŽNO

Za pomoć na skijaškoj stazi, ili u bilo kojoj situaciji vezanoj za kretanje, boravak i opasnosti u planini, obratite se spasiocima Gorske službe spasavanja Srbije:

Kopaonik: 063/466-466

Stara planina: 063/466-461

Zlatibor: 063/466-467

Divčibare: 063/466-427

Navedite tačnu lokaciju i opišite o kakvoj se nesreći radi. Pomoć dolazi, sačekajte!

tokom obezbeđivanja ove manifestacije.

Zahvaljujemo organizatorima Fruškogorskog maratona na gostoprимstvu i saradnji, kao i NP „Fruška gora“ i JP „Emisiona tehnika i veze“ na omogućenom nesmetanom radu na terenu. ■

Na kraju sveta: Između prirode i postapokalipse

Upoznajte ovu ogromnu zemlju i inspirišite se na putovanje. O životu iznad arktičkog kruga piše Aleksandra Jelisejeva...

Ljubitelji adrenalina ne boje se sablasnih prizora sovjetske prošlosti na najisturenijim ruskim ostrvima blizu Severnog pola...

Na Arktiku smo se nas dvoje branili od belih medveda, a za vreme bure umalo nismo potonuli u moru. Ali samo u napuštenim arktičkim predjelima mi snažno osećamo ukus života i stvarnost smrti. Postojanje bez tih osećanja je bljutavo, kao hrana bez soli - pričaju Natalija i Petar Bogorodski, ljubitelji adrenalinskog turizma iz Peterburga.

Oni putuju Arktikom od 2008. godine. Na lakom čamcu i na katamaranu i trimaranu ručne izrade oni su plovili preko Belog, Barenkovog i Karskog mora, od Ladoge do Nove Zemlje, istražujući napuštena arktička naselja.

ZEMLJA FRANCA JOSIFA, OSTRVO GREJAM BEL

- Prvo što pada u oči je beskraj sneg, ravnica i zaslepljuća svetlost sa svih snaga. Doplovili smo na Grejam Bel u toku polarnog dana. Prvo što smo osetili bila je hladnoća koja prodire do kostiju - 15 stepeni Celzijusa ispod nule i ledeni vetar - kaže Petar.

Zemlja Franca Josifa je najisturenija kopnena terito-

rija na severozapadu Rusije. Iza nje je samo Severni pol. Grejam Bel je napušten 1993. godine. Pre toga su se na njemu nalazila dva vojna naselja i aerodrom na ledu.

Natalija i Petar su došli na ovo ostrvo 2013. godine sa grupom iz Nacionalnog parka „Ruski Arktik“. Bili su pozvani da pomognu u čišćenju ostrva od starog gvožđa i objekata koji nemaju istorijsku vrednost.

Na ostrvu su Bogorodski tražili artefakte vezane za istoriju avijacije: avionske motore i avione, objekte aerodroma infrastrukture, staru automobilsku i traktorsku tehniku i radarsku opremu. Sve što su pronašli dobro su pregledali, fotografisali i obeležili trakom koja znači

KRENITE U VIRTUELNO PUTOVANJE NA JEZERO SOBAČJE U REZERVATU PLATO PUTORANA DA BISTE VIDELI JESTE LI SPREMNI ZA BORAVAK U SEVERNIM USLOVIMA RADI PRIRODNIH LEPOTA:
[HTTPS://VIMEO.COM/194569155](https://vimeo.com/194569155)

da taj objekat ne treba uništiti. Napušteni objekti Grejam Bela su sve što je ostalo od aerodroma na ledu i vojnih naselja. Arktička klima decenijama čuva u „konzerviranom“ stanju kuće i metalne kontejnere za stanovanje, koji spolja liče na ogromnu burad, kuće na saonicama, skladišta teretnih vozila i avion AN-12 koji se srušio.

NASELJE AMDERMA

Od nekadašnjeg sovjetskog naselja Anderma ostali su samo kosturi nekolicine kuća na sprat i infrastrukture na obali Severnog ledenog okeana. Nijedan put ne vodi na ovu stranu. Natalija i Petar su stigli u Andermu lakim čamcem, tokom plovidbe duž obala Barenkovog i Karskog mora 2010. godine.

U Andermi živi oko 300 ljudi, ali pored stambenih zgrada svuda ima i dosta napuštenih objekata. Po naselju su razbacane montažne višestpratnice, kao i stara tehnika iz doba SSSR-a. U napuštenim vojnim objektima igraju se deca, srećna što imaju sopstveni napušteni grad. Ispred prodavnice se odmara zapregra irvasa na kojima je njihov uzgajivač, po nacionalnosti Nenec, došao da kupi namirnice. Duž obale, blizu naselja, šetaju se beli medvedi.

Natalija i Petar su nedaleko od naselja pronašli napuštene objekte u obliku kupola u kojima su nekada bili smešteni radari „Lena-M“. To su ogromne bele „pečurke“ usred baršunasto - zelene površine tundre.

Dvospratna zgrada „Lena-M“ još uvek je zaštićena čeličnim vatrostalnim vratima, a unutrašnjost stанице je prepuna kablova i ventilacionih cevi. Naši putnici su dugo lutali po ovom objektu, proučavali prostorije za posadu, skladišta, komandno mesto, aparaturu i prostorije za obuku. I posle 20 godina sačuvane su stare trake sa negativima fotografija ljudi koji su ovde boravili, kao i njihovi radni dokumenti.

„Pustinjaci“ i medvedi - jedini stanovnici napuštenih arktičkih selo

Industrijska naselja iz prošlog veka na Novoj Zemlji su pretvorena u napuštena sela sa trošnim izbama. Brvna od kojih su napravljene toliko su trula da se mogu

probušiti prstom. U napuštenim selima nema žive duše, ali Natalija i Petar su stalno nosili oružje bojeći se medveda. Već su se sretali sa belim medvedima i znaju da čovek u njihovim očima nije opasan, nego jestiv.

U naselja blizu napuštenih objekata dolaze na odmor ljudi koji su se rodili i odrasli na Arktiku. Neko dolazi na ostrvo preko leta da se bavi lovom i ribolovom i da se odmara. Takvim „pustinjacima“ rođaci dostavljaju rezerve goriva i namirnica.

Ostrvski „pustinjaci“ rasturaju polusušene objekte u arktičkim selima jer im je potreban materijal za svoju kuću.

RT SVETI NOS

Natalija i Petar se nisu dugo zadržali na rtu Sveti nos jer je bilo opasno. Na kamenoj obali nisu mogli da se usidre,

tako da je njihov katamaran odnosila jaka struja. Mogli su ostati bez prevoza i mogućnosti da se vrate.

Strma kamena litica uz koju su se popeli na rt deluje jezivo. Za vreme bure ogromni talasi biju u nju i spiraju obalu.

Nije bilo tragova nedavnog boravka ljudi. Trava je visoka do kolena i nije ugažena, a u napuštenim kućama vlada mrtvačka hladnoća. U električnoj centrali su pronašli staklene četvrtaste posude od 20 litara za akumulatore. Čak su i one bile netaknute, iako žitelji ovih krajeva u njima mariniraju meso ili ih koriste kao akvarijum.

Na putu ka svetioniku prošli su pored deponije onoga što je ostalo od traktora sa gusenicama. Gvozdena vrata na svetioniku su bila otvorena i ljljala su se na vetr. Strme spiralne stepenice su brucale pod nogama dok su se Petar i Natalija u polutami penjali na visinu osmospratnice da bi pogledali kroz prozor. Uski rt je bio okružen ledenim sivim morem. Petar je uzdrhao kada je samo pomislio kako su se usamljeni radnici na svetioniku borili ovde sa burom, čak i noću, kada su hladni talasi pretili da sruše kamenu liticu ispod svetionika.

Ovde odavno ne žive ljudi koji su u sovjetsko vreme osvajali surovu prirodu Arktika, ali su sačuvani objekti koje su ti ljudi napustili - kuće, svetionici i aerodromska infrastruktura. Natalija i Petar u pohodima i bitkama sa stihijom putuju tragom tih pionira i ponovo otkrivaju arktičke zemlje. Izveštaje i foto-reportaže o svojim otkrićima oni objavljaju na sajtu svog projekta „Sevprostor“ na ruskom jeziku. Oni smatraju da je objavljanje

materijala sa putovanja po napuštenim objektima Severa prosvjetiteljska misija, jer će opet doći vreme kada Arktik neće više biti terra incognita, a napušteni objekti će zaživeti kao istorijski artefakti. ■

Odmor na najjužnijim ruskim ostrvima

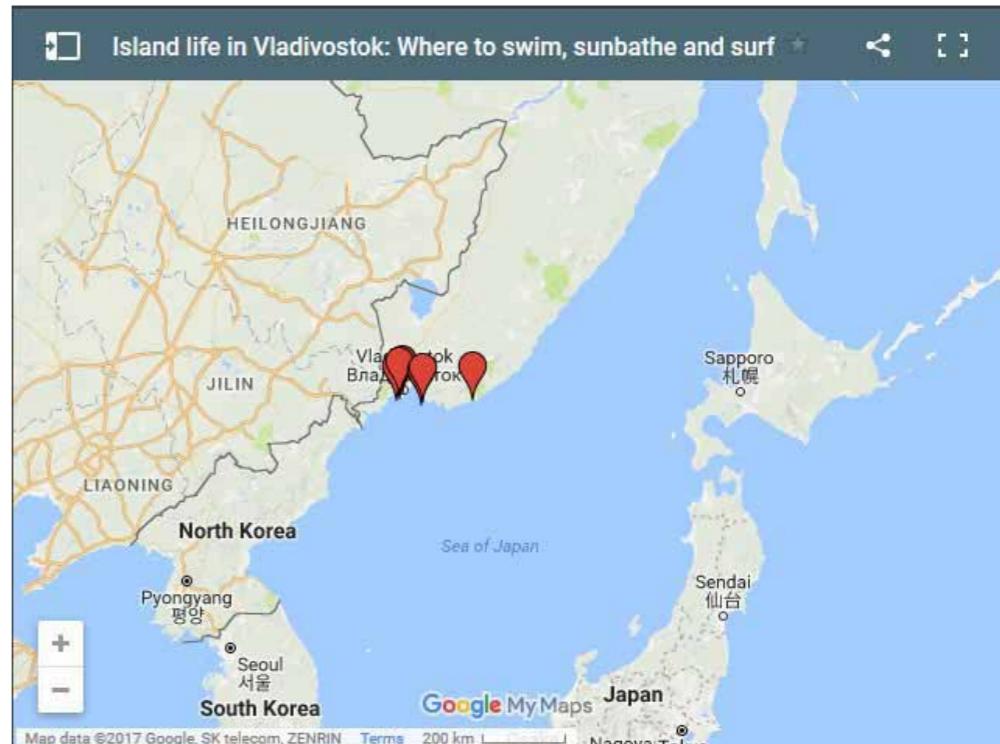
Ako vas privlači odmor u divljini s ekskluzivnim pogledom na Severnu Koreju - ovo je destinacija za vas...

Vladivostok je okružen morem sa tri strane i deli se na obalski i ostrvski deo. Ovaj drugi se sastoji od dvadesetak ostrva. I inače, priobalni pojaz Primorskog kraja čoven je po ostrvima, koja su drugde u Rusiji retkost. Na primer, susedni Habarovski kraj takođe ima veliko primorje, ali se na njegovim Šantarskim ostrvima sunčaju samo foke i kupaju se kitovi, jer su ta ostrva daleko od obale i voda je тамо prilično hladna.

AZURNA OBALA NA RUSKOM DALEKOM ISTOKU

Na jugu Primorskog kraja nalazi se čitav arhipelag, kao u tropskim morima. To su nastavci planinskih lanaca koji se spuštaju u more i izloženi su eroziji. Svako ostrvo je kao neki novi svet sa neponovljivim stenama koje štrče iz vode, i kolonijama ptica i foka. Ostrva Vladivostoka su odlična za odmor, jer su blizu obale. Gotovo sva su koncentrisana u radijusu od 160 km od obale. Blizu Vladivostoka je i čuveno Rusko ostrvo. Kada se popnete na svetionik na Nazimov-ljevom rtu, čini vam se da možete baciti pljosnati kamenčić po vodi, i on će praveći „žabice“ stići do Jeleninog ostrva.

Odmor na ostrvima je zapravo odmor u divljini. Zato na ostrva treba da idete u društvu surfera ili ronilaca.

Tako ćete uštedeti na iznajmljivanju čamca i sigurno ćete se osećati bezbednije. Najbolje je da ostanete pet-šest dana, sa noćenjem, da biste što više uživali na suncu i pod vodom. Podvodni svet blizu ovih ostrva daleko je bogatiji od onog u plićacima gradskih zaliva.

TURISTIČKI VODIĆ PO OSTRVIMA

Pored Ruskog ostrva, blizu Vladivostoka su i ostrva Popova, Rejnekeia i Rikorda. Rusko ostrvo je sada spojeno sa obalom novim velikim mostom, tako da na njega možete stići za 20 minuta, a ranije, pre nego

što je most sagrađen, to putovanje je trajalo tri sata. Ostrvo je sada otvoreno za turiste, a koristi se i za održavanje međunarodnih foruma na teritoriji Dalekoistočnog federalnog univerziteta. Ranije je to bila vojna baza. Nalazila se u zalivu Novik, gde je voda posebno mirna. Zaliv skoro da potpuno preseca ostrvo. Na južnoj obali još uvek se može videti ono što je ostalo od vojnih skladišta, arsenala i kasarni.

Na primer, od Vorošilovske baterije

ostale su dve rotacione topovske kule sa bojnog broda „Poltava”, sa oruđima kalibra 305 milimetara. Tu je i ceo artiljerijski „gradić”. Dok čovek obide sve te spratove, i ne primeti kako je prošao dan. A uveče možete čak i da „opalite” iz topa, jer je na najveći kalibr montiran mali top iz koga je i turistima dozvoljeno da pucaju. Tu je i nekoliko ostrvskih utvrđenja sa podzemnim kazamatama ukopanim u brdo i razgranatom mrežom tunela i galerija.

SPOJENI, A ODVOJENI

Najsevernije je Ostrvo Petrova. Ono je preko rta u neku ruku spojeno sa obalom. Naime, za vreme oseke voda je na tom mestu do pojasa. Ostrvo Petrova je poznato među meštanima i turistima po šumarku koji čini drveće tise. To je velika retkost, jer tisa u prirodnim uslovima ne raste u grupi. Čuvar u ovdašnjem rezervatu priča da su pre nekoliko vekova pirati koristili ostrvo kao bazu, i da tise nisu same izrasle, nego su specijalno posaćene tako da oblikuju hijeroglifski natpis. Ostrvo Popova je prilično urbanizованo. Na njemu se nalaze naučne baze, pa čak i deo morskog rezervata Dalekoistočnog odeljenja Ruske akademije nauka, a peščana plaža Pograničnog zaliva jedna je od najlepših na ovoj obali.

Na pola puta između Vladivostoka i grada Nahotke sa velikom lukom nalazi se ostrvo Askold, koje ima oblik potkovice. Pre dvesta godina ovde je ispirano zlato. Blže obali je ostrvo Putjatin sa jezerom lotosa i lepim zalivima sa istočne strane. U pretprošlom veku ovde se nalazilo idilično imanje sa velikim parkom u kome

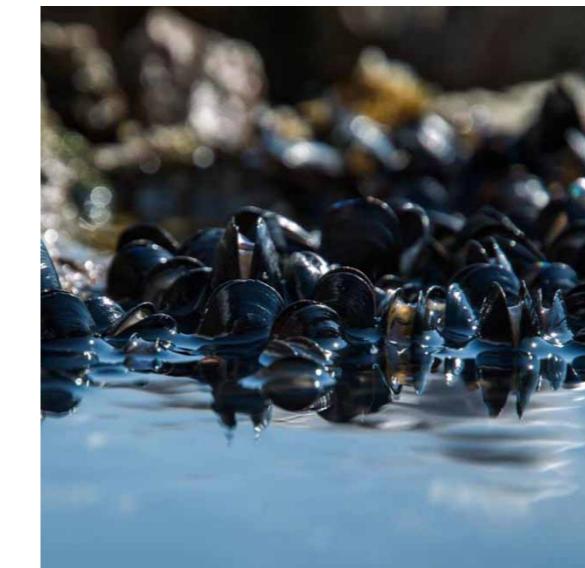
su gajeni jeleni sika. Trgovac Starcev je na ovom ostrvu tražio ugalj i našao glinu, pa je razvio proizvodnju cigala i porcelana.

Ostrvo Rejnekea može se celo obići za oko četiri sata. Svaki njegov zaliv se razlikuje od susednog. Sa jedne strane je sivkasti pesak ili šljunkovita plaža, a sa druge su crveni obluci. Na grebenu još uvek stoji „kostur” parobroda koji je Tihookeanskoj floti godinama služio kao meta.

Ostrvo Rikorda je najveće od svih koja okružuju

Vladivostok. Od centra grada je udaljeno samo 35 kilometara ili par sati čamcem. Zapadna obala ovog ostrva je postala „morska bašta”, tj. jedna od najboljih plantaža morskih češljjeva (školjki). Sa istočne strane ostrva je veliki zaliv sa lepim dnom i dugačkom plažom na kojoj turisti žive u kamp naselju. Inače ostrvo nije naseljeno, ali je u letnjoj sezoni otvorena baza za aktivan odmor koja se zove „Na leđima talasa”.

IZVOR: VLADIVOSTOK.TRAVEL

Ugrožene vrste na ivici istrebljenja

Uprkos njihovoj prepoznatoj vrednosti i zaštićenom statusu, ilegalni krivolov, seča drva i ribolov prisutni su u gotovo 30 posto zaštićenih područja svetske prirodne baštine, dovodeći vrste na rub izumiranja i ugrožavajući njihov opstanak i dobrobit zajednica koje zavise od njih...

Ugrožene vrste najčešće na udaru krivolovaca

Ilegalna trgovina divljim vrstama događa se u gotovo 30 odsto svetskih zaštićenih područja...

U svom novom izveštaju „Nije na prodaju“ WWF poziva na strože mere kako bi se zaustavio zabrinjavajući trend porasta ilegalne trgovine i međunarodnog prometa divljim vrstama, pozivajući se na deo Konvencije o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje faune i flore (CITES) u kojem su popisane vrste u najznačajnijim svetskim prirodnim područjima, uključujući područja svetske prirodne baštine.

Poznata po svojoj lepoti, geologiji, ekologiji i biološkoj raznolikosti, zaštićena područja svetske prirodne baštine podržavaju veliku populaciju retkih biljnih i životinjskih vrsta, uključujući gotovo trećinu preostalih 3.890 divljih tigrova u svetu i 40 posto svih afričkih slonova. Uprkos njihovoj prepoznatoj vrednosti i zaštićenom statusu, ilegalni krivolov, seča drva i ribolov prisutni su u gotovo 30 posto zaštićenih područja svetske prirodne baštine, dovodeći vrste na rub izumiranja i ugrožavajući njihov opstanak i dobrobit zajednica koje zavise od njih.

- Svetska prirodna baština je među najpoznatijim prirodnim područjima najviše zbog svoje izuzetne univerzalne vrednosti. Ipak, mnoga od tih područja pogodena su destruktivnim industrijskim aktivnostima, a novi izveštaj pokazuje da su jedinstvene životinjske i biljne vrste na tom području često

izložene prekomernom iskorišćavanju i trgovini. Ne zaštitimo li ih efikasno što pre, izgubićemo ih zauvek. Neophodno je da svetske vlade uvođu strože mере i utiču na celokupan lanac trgovine divljim vrstama pre nego postane prekasno - istakao je Marko Lambertini, generalni direktor WWF-a.

On ističe da nam je hitno potrebna bolja saradnja i integracija između država potpisnika CITES-a, Konvencije svetske prirodne baštine i nacionalnih vlasti kako bi stvorili bolje koordinisano sveobuhvatno rešenje i zaustavili trgovinu divljim vrstama - od lova u zemljama gde žive, transporta do odredišta, pa sve do prodaje na tržištu široke potrošnje.

Nezakonito pustošenje divljih vrsta u područjima svetske prirodne baštine degradira ključne društvene i ekonomski koristi. U više od 90 odsto područja

Sveti fond za prirodu

Worldwide Fund for Nature (WWF), odnosno Sveti fond za prirodu, jedna je od najvećih, širom sveta priznatih, nezavisnih organizacija, koja se bavi zaštitom prirode i ima skoro pet miliona pristalica i aktivnu globalnu mrežu u više od 100 zemalja. Misija WWF-a je da zaustavi uništavanje životne sredine i da stvari budućnost u kojoj ljudi žive u skladu sa prirodom putem očuvanja svetske biološke raznovrsnosti, održivog korišćenje prirodnih resursa i smanjenja zagađenja i preterane potrošnje.

svetske prirodne baštine podržava se rekreacija i turizam te osiguravaju radna mesta. Većina tih dobrobiti zavisi od primene Konvencije CITES - za listu ugroženih vrsta.

Nezakonito pustošenje takođe menja prirodne ekosisteme. Oko pet odsto populacije sumatranskog tigra ubijeno je samo u 2016. godini, a ako će se ovakav negativan trend krivolova i trgovine nastaviti i dalje, tigrovi bi mogli nestati iz divljine ostrva Sumatre. Osim sprečavanja krivolova na tigrove i ostale životinje važno je takođe zaštititi i šume koje su njihova staništa, prvenstveno smanjiti uništavanje i krčenje šuma za sađenje plantaža palminog ulja.

- Ovaj izveštaj pruža niz mogućnosti za dalje poboljšanje koordinacije između Konvencije CITES i Konvencije o svetskoj prirodnoj baštini, a fokusiran je na svetsku prirodnu baštinu - kaže Džon Skanlon, generalni sekretar CITES-a. „Bitno je da se CITES u potpunosti sprovodi i da su ta jedinstvena područja u potpunosti zaštićena. Na taj način, zaštititi ćemo naše nasleđe i biljni i životinjski svet, osigurati sigurnost ljudi i područja, podržati nacionalnu ekonomiju i ruralne zajednice čija egzistencija zavisi od tih mesta.“

U izveštaju se ističe da zaštita i nadzor u područjima svetske prirodne baštine moraju biti dodatno pojačani kroz obrazovanje, uvažavanje zakona i strožu kaznenu politiku, kako bi se obvezala potražnja za ilegalnim krivolovom divljih vrsta.

- Konvencija CITES i Konvencija svetske prirodne baštine prepoznaju potrebu da se poboljša interakcija između dve konvencije, a kako bi se zaustavila

Kontakt info

Dodatne informacije potražite na sledećim adresama:

www.panda.org/Serbia FB: i www.facebook.com/WWFSerbia

TW: twitter.com/WWFinSerbia

WWF Dunavsko-karpatski program u Srbiji:
wwf.panda.org-serbia
www.wwf.rs

ilegalna trgovina divljim vrstama na području svetske prirodne baštine svi segmenti moraju se ujediniti i preduzeti potrebne mere da spreče nanošenje nepopravljive štete najimpozantnijim svetskim područjima i vrstama - zaključio je Lambertini.

Prošle godine WWF je pokrenuo globalnu kampanju „Spasimo zajedno naše nasleđe“, u saradnji sa vladama i kompanijama, kako bi zaštitili svetsku prirodnu baštinu za sadašnje i buduće generacije jačanjem sprovođenja Konvencije o zaštiti svetske kulturne i prirodne baštine. Naglasak je i na radu sa kompanijama koje WWF podstiče da posluju u skladu sa najvišim standardima odgovorne poslovne politike kompanija u blizini i na spomenutim područjima. Izveštaj WWF-a govori o gotovo polovini svetske prirodne baštine koja je pod pretnjom od štetnih industrijskih aktivnosti poput rudarstva, bušotina nafte i gasa kao i izgradnje velike infrastrukture koja utiče na milione ljudi.

Šampioni čistih voda

Kao što veslači jedino mogu da pobede ako veslaju zajedno, tako su i FISA i WWF postigli mnogo više kroz ovo partnerstvo, nego što bi postigli da su samostalno radili...

UBeogradu 5. maja nije samo počelo Svetsko prvenstvo u veslanju nego je i obeležena sedma godišnjica partnerstva između WWF i Svetske veslačke federacije (FISA). Dok se preko 300 veslača iz 26 zemalja takmičilo, FISA i WWF najavili su novu fazu svoje zajedničke kampanje za podizanje svesti o urgentnoj potrebi da se obezbedi dovoljno čiste vode za ljude i prirodu.

- Kao što veslači jedino mogu da pobede ako veslaju zajedno, tako su i FISA i WWF postigli mnogo više kroz ovo partnerstvo, nego što bi postigli da su samostalno radili - izjavio je Stuart Ort, voditelj programa WWF-a za vode.

On je istakao da uz sećanja na sjajne trke, milioni ljubitelja veslanja sada mnogo bolje razumeju šta najviše ugrožava svetske zalihe čistih voda i kako možemo da ih sačuvamo.

Od 2011. godine kada je započeto strateško partnerstvo između najstarije svetske sportske federacije (FISA) i jedne od najvećih nezavisnih organizacija za zaštitu prirode (WWF), usmereno je na očuvanje čiste vode i prioritet je za obe organizacije.

- Čista voda je za sve nas jedan od ključnih ciljeva održivog razvoja i FISA je posvećena da radeći sa svim nacijama federacije i svim svetskim veslačima doprinese ovom cilju. Veslači podržavaju kampanju, jer ne žele da treninraju i takmiče se u prljavim vodama, svesni da je zagađenje vodnih resursa pitanje života i smrti, žečeći da pomognu i daju svoj doprinos - rekao je Žan Kristof Roland, predsednik FISA koju čine članovi veslačkih saveza 151 zemlje.

U okviru programa „Partneri za čiste vode“ planiran je razvoj jedinstvenog veslačkog centra Kafue River & Rowing Centre (KRRC) u Zambiji. Kao prioritet i za FISA i WWF, ovaj centar će obezrediti mogućnost za istraživanja na temu upravljanja vodama, obezbediti obuke i obrazovanje

studentima i lokalnim zajednicama, koji će moći da nauče o rekama, korišćenju vode i pomognu razvoju veslačkog sporta.

- Ovaj centar predstavlja značajnu saradnju za poboljšanje strategija upravljanja vodama širom sveta, a imaće vrlo konkretni uticaj na životе ljudi u Kafue regionu - rekla je Kim Brenan, nekadašnja svetska i olimpijska šampionka iz Australije.

Posle posete Zambiji, Brenanova je rekla: „Najvažnije što sam saznala jeste da je za pitanje čiste vode neophodno da naučimo ljude kako da je očuvaju. Veslanje se odlično uklapa u partnerstvo - uči te radosti, timskom radu i ponosu na vodi.“

Kontakt info

Dodatne informacije potražite na sledećim adresama:

www.panda.org/Serbia FB: www.facebook.com/WWFSerbia

TW: twitter.com/WWFinSerbia

WWF Dunavsko-karpatski program u Srbiji:

wwf.panda.org-serbia

www.wwf.rs

Iskren prijatelj prirodi i čoveku

Magazin o ekologiji, zaštiti životne sredine, održivom razvoju i zdravim stilovima života

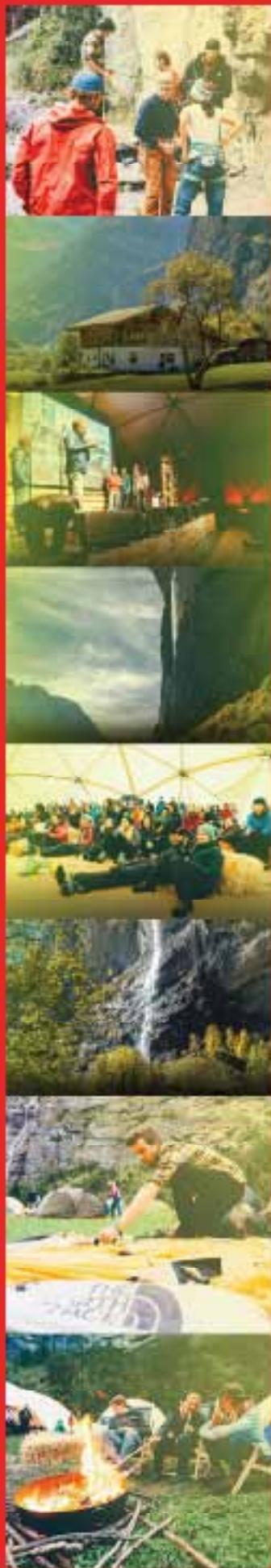
Prodaja u pretplati!

Sve informacije na telefon:
+381(0)65 888-08-57

MOUNTAIN FESTIVAL

— AT THE FOOT OF THE EIGER, SWISS ALPS —

4 DAYS OF ADVENTURE
14-17 SEPTEMBER 2017

BOOK NOW

RETURNING TO THE LAUTERBRUNNEN VALLEY

COME AND EXPERIENCE:

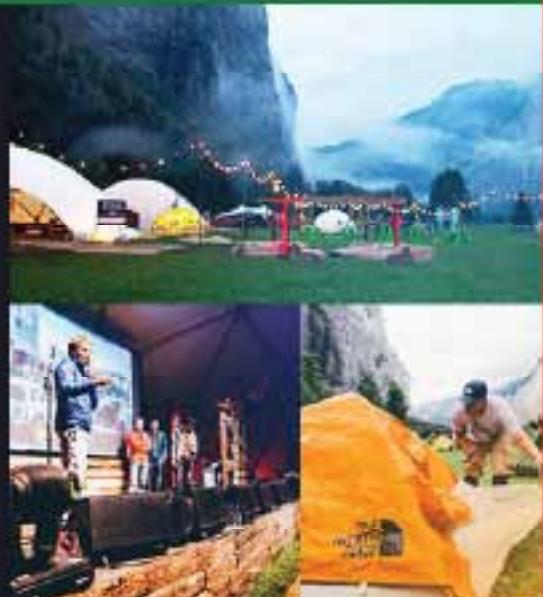
Hiking - Trail running - Climbing

Additional activities

Alpinism - Canyoning - Rafting - Paragliding
Bungee jumping

Workshops - Inspiring talks

Movies - Live music

EARLY BIRD TICKETS

A limited amount of early bird tickets are now available
starting from €199

GET YOUR TICKET NOW